

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság

Bf.VIII.167/2021/178. szám

A Szegedi Ítéltábla Szegeden, a 2022. évi január hó 12. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és a 2022. évi február hó 11. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt **Terhelt1 és társai** ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 26.B.261/2017/609. számú ítéletét – a Terhelt16 XIX. r. és Terhelt18 XXIII. r. vádlottakra vonatkozó részének kivételével – az alábbiak szerint változtatja meg:

Terhelt1 I. r. vádlottnak az ítéleti tényállás XVII. pontjában írt bűncselekményeit felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntettének (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont), illetve 2 rb. felbujtóként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) minősíti;

Terhelt4 IV. r. vádlott bűncselekményeit társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntettének (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont), 2 rb. társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §), illetve 2 rb. társtettesként, folytatólagosan elkövetett számvitel rendje megsértése büntettének (Btk. 403. § (1) bekezdés a) pont) minősíti;

Terhelt5 V. r. vádlott közbizalom elleni bűncselekményeit 2 rb. közvetett tettesként, és 1 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének (1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont), illetve 2 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény 276. §) minősíti;

Terhelt7 VIII. r. vádlott terhére rótt, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntettét közvetett tettesként követte el;

Terhelt8 IX. r. vádlottnak az ítéleti tényállás XI. pontjában írt közbizalom elleni bűncselekményeit helyesen 2 rb. közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének (Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont) minősíti;

Terhelt9 X. r. vádlottnak az ítéleti tényállás X. pontjában írt közbizalom elleni bűncselekményeit 2 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének (Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont) minősíti;

Terhelt11 XII. r. vádlottnak az ítéleti tényállás V. pontjában írt bűncselekményét helyesen közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének (1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont) minősíti, míg az ítéleti tényállás XVII. pontjában írt költségvetést károsító bűncselekményének megnevezése helyesen – a folytatólagos elkövetésre való utalás

egyidejű mellőzésével – bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette (1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont II. fordulat);

Terhelt12 XIII. r. vádlott bűncselekményeit bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont II. fordulat), 3 rb. közokirat-hamisítás büntettének (Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont), melyből 2 rendbelít közvetett tettesként, további 1 rendbelít bűnsegédként követett el, valamint 2 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) minősíti;

Terhelt19 XXIV. r. vádlott a terhére rótt, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntettét közvetett tettesként követte el;

Terhelt20 XXV. r. vádlott a terhére rótt, az 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntettét bűnsegédként követte el;

Terhelt23 XXVIII. r. vádlott bűncselekményeit 4 rb. a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő közokirat-hamisítás vétségének minősíti;

Terhelt24 XXIX. r., valamint Terhelt25 XXX. r. vádlottak cselekményét a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő közokirat-hamisítás vétségének minősíti.

Terhelt1 I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés és a közügyektől eltiltás érintetlenül hagyása mellett – 8 (nyolc) év szabadságvesztésre;

Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottakkal szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés és a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – személyenként 6 (hat) év szabadságvesztésre és 6 (hat) év közügyektől eltiltásra;

Terhelt4 IV. r. és Terhelt6 VI. r. vádlottakkal szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés és a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – személyenként 4 (négy) év szabadságvesztésre és 4 (négy) év közügyektől eltiltásra;

Terhelt5 V. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés és a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – 4 (négy) év fegyházra és 4 (négy) év közügyektől eltiltásra;

Terhelt7 VIII. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést – a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – 4 (négy) év szabadságvesztésre és 4 (négy) év közügyektől eltiltásra, míg a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 (kettőezer) forintra;

Terhelt21 XXVI. r. és Terhelt22 XXVII. r. vádlottak esetében a kiszabott pénzbüntetés egy napi tételének összegét – a pénzbüntetés napi tételeinek érintetlenül hagyásával – 2.000 (kettőezer) forintra;

Terhelt23 XXVIII. r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés napi tételeinek számát 150 (egyszázötven) napra, míg az egy napi tétel összegét 2.000 (kettőezer) forintra enyhíti.

Terhelt24 XXIX. r. és Terhelt25 XXX. r. vádlottak vonatkozásában a pénzbüntetés kiszabását mellőzi és e vádlottakat személyenként 2 (kettő) évre próbára bocsátja.

Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak esetében mellőzi annak megállapítását, hogy a bűncselekményt bünszervezetben követték el.

Terhelt8 IX. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés és a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – 2 (kettő) év 6 (hat) hó szabadságvesztésre és 3 (három) év közügyektől eltiltásra enyhíti. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön. Mellőzi annak megállapítását, hogy Terhelt8 IX. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható; Terhelt8 IX. r. vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottakkal szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés, a foglalkozástól eltiltás és a közügyektől eltiltás érintetlenül hagyása mellett – személyenként 2 (kettő) év szabadságvesztésre enyhíti. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata mindhárom vádlott esetében börtön. Mellőzi annak megállapítását, hogy Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak feltételes szabadságra nem bocsáthatók; e vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra.

A Terhelt7 VIII. r. vádlottal szemben kiszabott, összesen 700.000 (hétszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fegyházban, míg Terhelt21 XXVI. r. vádlottal szemben kiszabott, összesen 560.000 (ötszázhatvanezer) forint, Terhelt22 XXVII. r. vádlottal szemben kiszabott, összesen 500.000 (ötszázezer) forint, illetőleg Terhelt23 XXVIII. r. vádlottal szemben kiszabott, összesen 300.000 (háromszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A Terhelt1 I. r. vádlottal szemben alkalmazott vagyonekobbást 757.755.422 (hétszázötvenhétmillió-hétszázötvenötezer-négyszázhuszonkettő) forintra, míg Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottakkal szemben alkalmazott vagyonekobbás összegét vádlottanként 52.884.071 (ötvenkettőmillió-nyolcszáznyolcvannégyezer-hetvenegy) forintra felemeli.

Terhelt7 VIII. r. vádlottal szemben 161.268.637 (egyszázhatvanegymillió-kettőszázhatvannyolcezer-hatszázharminché) forint összegre meghatározott vagyonekobbást, míg a Terhelt11 XII. r. vádlottal szemben alkalmazott vagyonekobbást mellőzi.

A kiszabott szabadságvesztésbe – helyesen –

Terhelt1 I. r. vádlott esetében a 2014. évi november hó 25. napjától 2015. évi augusztus hó 23. napjáig őrizetben, illetve előzetes letartóztatásban töltött időt, valamint a 2015. évi augusztus hó 24. napjától 2015. évi november hó 23. napjáig házi őrizetben töltött időt számítja be;

Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak esetében a 2014. évi november hó 25. napjától 2015. évi augusztus hó 23. napjáig őrizetben, illetve előzetes letartóztatásban töltött időt, valamint a 2015. évi augusztus hó 24. napjától 2015. évi november hó 18. napjáig házi őrizetben töltött időt számítja be;

Terhelt4 IV. r. vádlott esetében a 2014. évi november hó 25. napjától 2015. évi március hó 24. napjáig őrizetben, illetve előzetes letartóztatásban töltött időt, valamint a 2015. évi március hó 25. napjától 2015. évi május hó 25. napjáig házi őrizetben töltött időt számítja be;

Terhelt5 V. r. vádlott esetében a 2014. évi november hó 25. napjától 2015. évi május hó 26. napjáig őrizetben, illetve előzetes letartóztatásban töltött időt számítja be;

Terhelt6 VI. r. vádlott esetében a 2018. évi január hó 10. napjától 2018. évi április hó 12. napjáig őrizetben, illetve előzetes letartóztatásban töltött időt, valamint a 2018. évi április hó 13. napjától 2018. évi július hó 23. napjáig bűnügyi felügyeletben töltött időt számítja be;

Terhelt7 VIII. r. vádlott esetében a 2014. évi december hó 5. napjától 2015. évi augusztus hó 23. napjáig őrizetben, illetve előzetes letartóztatásban, valamint a 2015. évi augusztus hó 24. napjától 2015. évi november hó 18. napjáig házi őrizetben töltött időt számítja be;

Terhelt8 IX. r. vádlott esetében a 2014. évi december hó 11. napjától 2015. évi január hó 11. napjáig őrizetben, illetve előzetes letartóztatásban, valamint a 2015. évi január hó 12. napjától 2015. évi április hó 2. napjáig házi őrizetben töltött időt számítja be;

Terhelt9 X. r. vádlott esetében a 2014. évi november hó 25. napjától 2015. évi május hó 25. napjáig őrizetben, illetve előzetes letartóztatásban töltött időt számítja be;

Terhelt12 XIII. r. vádlott esetében a 2014. évi december hó 12. napjától 2014. évi december hó 13. napjáig őrizetben töltött időt számítja be.

A beszámítás során Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak esetében 4 (négy) nap házi őrizet, míg Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt7 VIII. r., Terhelt8 IX. r. vádlottak esetében 5 (öt) nap házi őrizet, illetve 5 (öt) nap bűnügyi felügyelet 1 (egy) nap szabadságvesztésnek felel meg.

Az elsőfokú eljárás befejezéséig összesen – helyesen – 36.283.543 (harminchatmillió-kettőszáznyolcvanháromezer-ötszáznegyvenhárom) forint bűnügyi költség merült fel, melyből Terhelt1 I. r. vádlottat 1.294.378 (egymillió-kettőszázkilencvennégyezer-háromszázhetvennyolc) forint, Terhelt2 II. r. vádlottat 921.644 (kilencszázhuszonegyezer-hatszáznegyvennégy) forint, Terhelt3 III. r. vádlottat 921.644 (kilencszázhuszonegyezer-hatszáznegyvennégy) forint, Terhelt4 IV. r. vádlottat 947.355 (kilencszáznegyvenhétézer-háromszázötvenöt) forint, Terhelt5 V. r. vádlottat 2.849.972 (kettőmillió-nyolcszáznegyvenkilencezer-kilencszázhatvenkettő) forint, Terhelt6 VI. r. vádlottat 1.241.145 (egymillió-kettőszáznegyvenegyezer-egyszáznegyvenöt) forint, Terhelt7 VIII. r. vádlottat 890.455 (nyolcszázkilencvenezer-négyszázötvenöt) forint, Terhelt8 IX. r. vádlottat 1.184.141 (egymillió-egyszáznyolcvannégyezer-egyszáznegyvenegy) forint, Terhelt9 X. r. vádlottat 3.051.547 (hárommillió-ötvenegyezer-ötszáznegyvenhét) forint, Terhelt10 XI. r. vádlottat 903.108 (kilencszázharromezer-egyszáznyolc) forint, Terhelt11 XII. r. vádlottat 895.220 (nyolcszázkilencvenötezer-kettőszázhusz) forint, Terhelt12 XIII. r. vádlottat 895.220 (nyolcszázkilencvenötezer-kettőszázhusz) forint, Terhelt13 XV. r. vádlottat 438.766 (négy százharmincnyolcezer-hétszázhatvanhat) forint, Terhelt14 XVII. r. vádlottat 457.063 (négy százötvenhétézer-hatvanhárom) forint, Terhelt15 XVIII. r. vádlottat 473.244 (négy százhatvanháromezer-kettőszáznegyvennégy) forint, Terhelt17 XXI. r. vádlottat 278.913 (kettőszázhatvennyolcezer-kilencszáztizenhárom) forint, Terhelt19 XXIV. r. vádlottat 69.139 (hatvankilencezer-egyszázharminckilenc) forint, Terhelt20 XXV. r. vádlottat 66.549 (hatvanhatezer-ötszáznegyvenkilenc) forint, Terhelt21 XXVI. r. vádlottat 491.501 (négy százkilencvenegyezer-ötszázegy) forint, Terhelt22 XXVII. r. vádlottat 22.766 (huszonkettőezer-hétszázhatvanhat) forint, Terhelt23 XXVIII. r. vádlottat 521.569 (ötszázhuszonegyezer-ötszázhatvankilenc) forint, Terhelt24 XXIX. r. vádlottat 395.455 (háromszázkilencvenötezer-négyszázötvenöt) forint, Terhelt25 XXX. r. vádlottat 72.735 (hetvenkettőezer-hétszázharmincöt) forint megfizetésére kötelezi, míg 15.338.885 (tizenötmillió-háromszázharmincnyolcezer-nyolcszáznyolcvanöt) forint az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A kiszabott szabadságvesztésbe Terhelt1 I. r. vádlott vonatkozásában a 2020. évi július hó 21. napjától a 2022. évi február hó 11. napjáig letartóztatásban töltött időt beszámítja, míg Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában a 2020. évi július hó 21. napjától 2021. évi május hó 21. napjáig bűnügyi felügyeletben töltött időt beszámítja, mely során 5 (öt) nap bűnügyi felügyelet 1 (egy) nap szabadságvesztésnek felel meg.

Kötelezi Terhelt4 IV. r. vádlottat 144.000 (egyszáznegyvennégyezer) forint, Terhelt9 X. r. vádlottat 191.325 (egyszázkilencvenegyezer-háromszázhuszonöt) forint, Terhelt13 XV. r. vádlottat 180.000 (egyszáznyolcvanezer) forint, Terhelt14 XVII. r. vádlottat 178.974 (egyszázhatvennyolcezer-kilencszázhatvennégy) forint, Terhelt15 XVIII. r. vádlottat 180.000 (egyszáznyolcvanezer) forint, Terhelt17 XXI. r. vádlottat 126.449 (egyszázhuszonhatezer-négyszáznegyvenkilenc) forint, Terhelt19 XXIV. r. vádlottat 126.449 (egyszázhuszonhatezer-négyszáznegyvenkilenc) forint, Terhelt20 XXV. r. vádlottat 126.449 (egyszázhuszonhatezer-négyszáznegyvenkilenc) forint, Terhelt21 XXVI. r. vádlottat 165.600 (egyszázhatvanötezer-hatszáz) forint, Terhelt23 XXVIII. r. vádlottat 165.600 (egyszázhatvanötezer-hatszáz) forint,

Terhelt25 XXX. r. vádlottat 180.174 (egyszáznyolcvanezer-egyszázhetvennégy) forint másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére, míg 1.019.791 (egymillió-tizenkilencezer-hétszázkilencvenegy) forint az állam terhén marad.

I n d o k o l á s

I. Elsőfokú ítélet, jogorvoslatok, felülvizsgálat terjedelme

- [1] **I. 1** A Debreceni Törvényszék a 2020. július 21-én kihirdetett 26.B.261/2017/609. számú ítéletével *Terhelt1 I. r. vádlottat* a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, 17 rb. a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt, mint bünszervezetben elkövetőt halmazati büntetésül 11 év szabadságvesztésre, 400 napi tétel pénzbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg azzal, hogy az I. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A szabadságvesztésbe beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 4.000 forintban állapította meg. Az ekként kiszabott, összesen 1.600.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Az I. r. vádlottal szemben 596.486.785 forint vagyonekobzást rendelt el.
- [2] *Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak* büntetőjogi felelősségét a Btk. 396. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében, 2 rb. a Btk. 403. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott, társtettesként, folytatólagosan elkövetett számvitel rendje megsértésének büntetében, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében állapította meg. Ezért *Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottakat*, mint bünszervezetben elkövetőket – halmazati büntetésül – szabadságvesztésre, személyenként 400 napi tétel pénzbüntetésre, 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra, illetve 9 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés tartamát *Terhelt2 II. r. vádlott* esetében 9 évben, míg *Terhelt3 III. r. vádlott* esetében 8 évben határozta meg. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata *Terhelt2 II. r. vádlott* esetében fegyházban, míg *Terhelt3 III. r. vádlott* vonatkozásában börtönben került meghatározásra, melyből a vádlottak feltételes szabadságra nem bocsáthatók. A II. r. és a III. r. vádlottak esetében az előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította a kiszabott szabadságvesztésbe. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét mindkét vádlott esetében 4.000 forintban állapította meg, és az ekként kiszabott, személyenként összesen 1.600.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról is rendelkezett. A II. r. és a III. r. vádlottakkal szemben vádlottanként 45.750.804 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el.
- [3] *Terhelt4 IV. r. vádlottat* a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, 2 rb. a Btk. 403. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott, folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett számvitel rendje megsértésének büntette, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában

meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt, mint bünszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 6 év szabadságvesztésre, 350 napi tétel pénzbüntetésre, 5 év könyvelői és könyvvizsgálói foglalkozástól eltiltásra, valamint 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg azzal, hogy abból a IV. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A kiszabott szabadságvesztésbe az előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000 forintban állapította meg, és az így kiszabott 1.050.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni.

- [4] *Terhelt5 V. r. vádlott* büntetőjogi felelősségét a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 310. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, 3 rb. a régi Btk. 274. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, valamint 2 rb. a régi Btk. 276. §-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg. Ezért *Terhelt5 V. r. vádlottat*, mint bünszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 4 év 6 hónap fegyházra, 250 napi tétel pénzbüntetésre és 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy az V. r. vádlott a szabadságvesztésből feltételes szabadságra nem bocsátható. A fegyházbüntetésbe beszámította az V. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500 forintban állapította meg, az ekként kiszabott 625.000 forint pénzbüntetés vonatkozásában akként rendelkezett, hogy meg nem fizetése esetén fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Az V. r. vádlottal szemben 15.435.540 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.
- [5] *Terhelt6 VI. r. vádlottat* a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt, mint bünszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 5 év 6 hónap szabadságvesztésre, 350 napi tétel pénzbüntetésre, 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg, melyből *Terhelt6 VI. r. vádlott* feltételes szabadságra nem bocsátható. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a VI. r. vádlott vonatkozásában a szabadságvesztésbe beszámította. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 forintban határozta meg. Az ekként kiszabott, 700.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról is rendelkezett. A VI. r. vádlottal szemben 22.186.918 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.
- [6] Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság *Terhelt6 VI. r. vádlottat* felmentette az ellene a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól.
- [7] *Terhelt7 VIII. r. vádlott* büntetőjogi felelősségét a Btk. 396. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében állapította meg. Ezért *Terhelt7 VIII. r. vádlottat*, mint bünszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 6 év szabadságvesztésre, 350 napi tétel pénzbüntetésre, 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban állapította meg, melyből a VIII.

r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000 forintban határozta meg, az ekként kiszabott 1.500.000 forint pénzbüntetés – meg nem fizetése esetén – fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról is rendelkezett. A VIII. r. vádlottal szemben 161.268.637 forint erejéig vagyonek Kobzást rendelt el.

[8] *Terhelt8 IX. r. vádlottat* a Btk. 396. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott, és az (5) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, 3 rb. a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt, mint bűnszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 3 év 6 hónap szabadságvesztésre, 180 napi tétel pénzbüntetésre, 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyházban került megállapításra, melyből a IX. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 forintban állapította meg, az ekként kiszabott 360.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[9] *Terhelt9 X. r. vádlott* büntetőjogi felelősségét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében állapította meg. Ezért *Terhelt9 X. r. vádlottat*, mint bűnszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 3 év szabadságvesztésre, 180 napi tétel pénzbüntetésre, 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban állapította meg, azzal, hogy a X. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 forintban állapította meg, az így kiszabott, mindösszesen 360.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A X. r. vádlottal szemben 750.000 forint erejéig vagyonek Kobzást rendelt el.

[10] *Terhelt10 XI. r. vádlottat* a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt, mint bűnszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 2 év 6 hónap szabadságvesztésre, 150 napi tétel pénzbüntetésre, 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg, amelyből a XI. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 forintban állapította meg, az így kiszabott 300.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt

fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A XI. r. vádlottal szemben 1.934.415 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.

- [11] *Terhelt11 XII. r. vádlottat* a régi Btk. 310. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés szerint minősülő, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette, a régi Btk. 274. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, továbbá 2 rb. a régi Btk. 276. §-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt, mint bűnszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 2 év fegyházbüntetésre, 120 napi tétel pénzbüntetésre, 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a XII. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500 forintban határozta meg, az így kiszabott 300.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A XII. r. vádlottal szemben 190.910.187 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.
- [12] *Terhelt12 XIII. r. vádlott* büntetőjogi felelősségét a régi Btk. 310. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és a (2) bekezdés b) pontjának bb) alpontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében, 2 rb. a régi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, a régi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, valamint 2 rb. a régi Btk. 276. §-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg. Ezért *Terhelt12 XIII. r. vádlottat*, mint bűnszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 2 év 6 hónap fegyházbüntetésre, 130 napi tétel pénzbüntetésre, 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztésbe beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt, és megállapította, hogy a XIII. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500 forintban állapította meg. Az így kiszabott 325.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.
- [13] *Terhelt13 XV. r. és Terhelt14 XVII. r. vádlottakat* a Btk. 342. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, míg *Terhelt15 XVIII. r. vádlottat* 2 rb. a régi Btk. 274. § (1) bekezdésének c) pontja szerint minősülő, közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt személyenként 1 évre próbára bocsátotta. *Terhelt14 XVII. r. vádlottal* szemben 5.000 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.
- [14] *Terhelt17 XXI. r. vádlottat* a régi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette; *Terhelt19 XXIV. r. vádlottat* a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, míg *Terhelt20 XXV. r. vádlottat* a régi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt vádlottanként 1 évre próbára bocsátotta. *Terhelt17 XXI. r. és Terhelt20 XXV. r. vádlottakkal* szemben személyenként 5.000 forint, míg *Terhelt19 XXIV. r. vádlottal* szemben 10.000 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.
- [15] *Terhelt21 XXVI. r. vádlott* büntetőjogi felelősségét 6 rb. a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntetében állapította meg. Ezért őt – halmazati büntetésül – 280 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000 forintban határozta meg. Az így kiszabott, összesen 840.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

- [16] *Terhelt22 XXVII. r. és Terhelt23 XXVIII. r. vádlottakat* 4-4 rb. a Btk. 342. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás bűntette miatt személyenként 250 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét mindkét vádlott esetében 3.000 forintban állapította meg. Az így kiszabott, mindösszesen 750.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.
- [17] *Terhelt24 XXIX. r. és Terhelt25 XXX. r. vádlottak* büntetőjogi felelősségét a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás bűntettében állapította meg, *Terhelt25 XXX. r. vádlott* esetében, mint közvetett tettes. Ezért e vádlottakat személyenként 150 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Egy napi tétel összegét *Terhelt24 XXIX. r. vádlott* esetén 3.000 forintban, míg *Terhelt25 XXX. r. vádlott* esetében 2.500 forintban határozta meg. A *XXIX. r. vádlottal* szemben így kiszabott, összesen 450.000 forint, míg a *XXX. r. vádlottal* szemben kiszabott, összesen 375.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.
- [18] Egyéb érdekeltőval szemben 923.580 forint, egyéb érdekelt7al szemben 2.075.320 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.
- [19] A törvényszék *Terhelt1 I. r. vádlottnak* az bank1-nél vezetett bankszámláján lefoglalt 2.163,70 euróra, *Terhelt2 II. r. vádlott* tulajdonát képező 17.325 euróra, 600 norvég koronára, 240 horvát kunára, valamint 470.000 forintra, *Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottaknak* az bank2-nél vezetett bankszámlán lefoglalt 457.326 forintra, *Terhelt2 II. r. vádlott* tulajdonát képező rendszám1 forgalmi rendszámú Opel Monterey típusú, a rendszám4 forgalmi rendszámú Mercedes S320 CDI típusú személygépkocsira, az rendszám2 forgalmi rendszámú Suzuki GSX 750F típusú motorkerékpárra, az rendszám3 forgalmi rendszámú Mercedes 221 típusú személygépkocsira, a *Terhelt3 III. r. vádlott* tulajdonát képező 415.000 forintra, 290 svájci frankra, 47 amerikai dollárra, 1.155 euróra, 45 angol fontra és 10 skót fontra, továbbá 228.000 forintra, *Terhelt3 III. r. vádlottnak* a bank5 Zrt.-nél vezetett bankszámlán lefoglalt 22.070 forintra, az bank3.-nél vezetett bankszámlán lefoglalt 319.239 forintra, valamint az bank4.-nél vezetett bankszámlán lefoglalt 241.725,89 forintra, a *Terhelt3 III. r. vádlott* tulajdonát képező rendszám5 forgalmi rendszámú Ford BA7 Mondeo típusú személygépkocsira, egyéb érdekelt8 és *Terhelt3 III. r. vádlottnak* a bank5 Zrt.-nél vezetett bankszámlán lefoglalt 189.000 forintra, a *Terhelt5 V. r. vádlottól* lefoglalt 882.000 forintra, a *Terhelt7 VIII. r. vádlottól* lefoglalt 1.250.000 forintra, valamint a *Terhelt8 IX. r. vádlottól* lefoglalt 1.200.000 forintra szintén vagyonekobjást rendelt el.
- [20] Az elsőfokú bíróság a büntetőeljárással érintett jogi személyiségű gazdasági társaságok közül az egyéb érdekelt4-vel szemben 941.066.000 forintra, az egyéb érdekelt2.-vel szemben 871.089.000 forintra, míg a egyéb érdekelt5.-vel szemben 5.181.600 forintra vagyonekobjást rendelt el. Ugyanígy járt el az egyéb érdekelt4 tulajdonát képező és az eljárás során lefoglalt 1.300.000 forint vonatkozásában is.
- [21] A fentiekén túlmenően az elsőfokú bíróság az cég1.-nak az bank1-nél vezetett bankszámlára elrendelt lefoglalást, valamint az cég2.-nak a bank6-nél vezetett bankszámlára elrendelt lefoglalást megszüntette.
- [22] Rendelkezett a bűnjelként lefoglalt iratok kiadásáról, illetőleg az iratok részeként történő kezeléséről.
- [23] Az eljárás során felmerült, összesen 35.977.110 forint bűnügyi költség vonatkozásában megállapította, hogy abból 9.864.367 forintot az állam visel, míg a fennmaradó bűnügyi költség vonatkozásában a vádlottakat külön-külön kötelezte az őket terhelő bűnügyi költség megfizetésére.

- [24] **I. 2** A Debreceni Törvényszék fenti ítéletével szemben Terhelt1 I. r. vádlott terhére az ügyészség súlyosítás: az I. r. vádlott cselekményeinek 2 rb. a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette és 4 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, felbujtóként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége szerinti minősítése végett; hosszabb tartamú, a középértéket meghaladó szabadságvesztés-büntetés és ehhez igazodó közügyektől eltiltás kiszabása, valamint a bűnügyi költség a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges marasztalás céljából fellebbezett.
- [25] Terhelt1 I. r. vádlott és védője valamennyi vádpont tekintetében felmentés végett fellebbezett.
- [26] Terhelt2 II. r. vádlott terhére az ügyészség a költségvetést károsító bűncselekményeknek 2 rb. a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, egy esetben társtettesként és közvetett tettesként, egy esetben felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntetteként, míg a közbizalom elleni bűncselekmények közül 4 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, 2 esetben közvetett tettesként és társtettesként, folytatólagosan, 2 esetben pedig felbujtóként és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségeként történő értékelése; a II. r. vádlottal szemben hosszabb tartamú, a középértéket elérő szabadságvesztés-büntetés kiszabása és ehhez igazodó tartamú közügyektől eltiltás alkalmazása, valamint a vagyonekbevonás összegének 45.750.804 forintról 52.884.071 forintra történő felemelése végett, továbbá a bűnügyi költség vonatkozásában a Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges marasztalás céljából jelentett be jogorvoslatot.
- [27] Terhelt2 II. r. vádlott és védője mind ténybeli, mind pedig jogi okokból fellebbezést terjesztettek elő a bűnösséget megállapító valamennyi ítéleti rendelkezés és következményei ellen.
- [28] Terhelt3 III. r. vádlott terhére az ügyészség fellebbezést jelentett be a III. r. vádlott terhére rótt bűncselekmények jogi minősítésének megváltoztatása céljából, a költségvetést károsító bűncselekményeknek 2 rb. a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, egy esetben társtettesként és közvetett tettesként, egy esetben felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntetteként, míg a közbizalom elleni bűncselekményeknek 4 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, 2 esetben társtettesként és közvetett tettesként, folytatólagosan, míg 2 esetben felbujtóként és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségeként történő értékelése végett; a III. r. vádlottal szemben hosszabb tartamú, a középértéket elérő szabadságvesztés-büntetés kiszabása és ehhez igazodó mértékű közügyektől eltiltás büntetés alkalmazása; az alkalmazott vagyonekbevonás összegének 45.750.804 forintról 52.884.071 forintra történő felemelése, valamint a bűnügyi költség Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés céljából.
- [29] Terhelt3 III. r. vádlott védője az ítélet valamennyi rendelkezését sérelmezte; elsősorban a III. r. vádlott felmentését, míg másodlagosan a bünszervezetben történő elkövetés megállapításának mellőzését és a büntetés enyhítését kérte. A III. r. vádlott írásban bejelentett fellebbezésében osztotta a védője jogorvoslati kérelmében foglaltakat.
- [30] Terhelt4 IV. r. vádlott terhére az ügyészség a IV. r. vádlott cselekményeinek eltérő, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntette, a 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége, valamint a Btk. 403. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott, társtettesként, folytatólagosan elkövetett számvitel rendje megsértése büntette szerinti minősítése végett; a büntetés súlyosításáért, a középértéket megközelítő tartamú szabadságvesztés-büntetés kiszabása, és ehhez igazodóan a közügyektől

eltiltás tartamának felemelése, valamint a bünygyi költség Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés céljából.

- [31] A IV. r. vádlott és védője a bűnösség megállapítása és a büntetés kiszabása miatt, felmentésért fellebbezett.
- [32] Terhelt5 V. r. vádlott tekintetében az ügyész a büntetés súlyosítása, hosszabb tartamú, a középértéket megközelítő szabadságvesztés-büntetés és közügyektől eltiltás tartamának felemelése végett, valamint a bünygyi költség vonatkozásában annak a vádlottak között egyetemlegesen történő megfizetésre kötelezés céljából fellebbezett.
- [33] Az V. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében jelentett be jogorvoslatot.
- [34] Terhelt6 VI. r. vádlott terhére az ügyész a büntetőjogi felelősségének a Btk. 396. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő bűnsegédként, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntetében, továbbá 4 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében történő megállapítása érdekében; a középértéket megközelítő tartamú szabadságvesztés-büntetés és magasabb tartamú közügyektől eltiltás kiszabása végett, valamint a bünygyi költség Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés céljából élt perorvoslással. A VI. r. vádlott vonatkozásában a felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja] tekintetében hozott felmentő rendelkezést az ügyészség nem támadta.
- [35] A VI. r. vádlott és védője a felmentéssel zárult ítéleti rendelkezés kivételével minden cselekmény vonatkozásában megalapozatlanság, a bűnösség téves megállapítása, a cselekmények helytelen minősítése és téves jogi értékelés miatt felmentésért fellebbezett.
- [36] Terhelt7 VIII. r. vádlott terhére az ügyészség a cselekmények jogi minősítésének megváltoztatása: a VIII. r. vádlott terhére rótt cselekmények 2 rb. a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetteként, illetve 4 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségeként történő minősítése végett; a középértéket megközelítő tartamú szabadságvesztés-büntetés kiszabása, továbbá a bünygyi költség Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés céljából fellebbezett.
- [37] A VIII. r. vádlott védője a tényállás tekintetében a bünszervezeti minősítés megállapítása miatt, valamint a büntetés enyhítése érdekében élt jogorvoslással. A VIII. r. vádlott önálló perorvoslatként a bünszervezethez kapcsolódóan, a cselekmény minősítése miatt, a büntetés enyhítése céljából jelentett be fellebbezést.
- [38] Terhelt8 IX. r. vádlott tekintetében az ügyészség kizárólag a bünygyi költség megállapítása miatt fellebbezett, a Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés céljából.
- [39] A IX. r. vádlott védője a bűncselekmény bünszervezetben történő elkövetése megállapításának mellőzése és a büntetés enyhítése érdekében fellebbezett. A IX. r. vádlott maga is a büntetés enyhítését, valamint a bünszervezetben elkövetés megállapításának mellőzését kérte.
- [40] Terhelt9 X. r. vádlott tekintetében az ügyészség kizárólag a bünygyi költség megállapítása miatt, annak a Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés céljából élt jogorvoslással.

- [41] Terhelt9 X. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében, míg a X. r. vádlott – védője útján – elsősorban felmentésre, másodlagosan enyhébb büntetés kiszabására és a vagyonelkobzás mellőzésére irányuló fellebbezést terjesztett elő.
- [42] Terhelt10 XI. r. vádlott tekintetében az ügyészség a bűnügyi költség vonatkozásában a vádlottak egyetemleges kötelezése céljából jelentett be perorvoslatot.
- [43] A XI. r. vádlott védője elsődlegesen tévedésre hivatkozással, bűncselekmény hiányában felmentésért, a tényállás téves megállapítása miatt, valamint a bünszervezet megállapítását sérelmezve, másodlagosan a büntetés enyhítéséért, végrehajtásában felfüggesztett, börtön fokozatú szabadságvesztés kiszabása végett fellebbezett.
- [44] Terhelt11 XII. r. vádlott esetében az ügyészség kizárólag a bűnügyi költség vonatkozásában, egyetemleges kötelezés céljából jelentett be fellebbezést.
- [45] Terhelt11 XII. r. vádlott és védője az ítélet valamennyi rendelkezése ellen megalapozatlanság, a bűnösség téves megállapítása, illetve a büntetés kiszabása miatt, eljárási szabálysértésre is hivatkozva, másodlagosan enyhítésért fellebbezett.
- [46] Terhelt12 XIII. r. vádlott tekintetében az ügyészség szintén kizárólag a bűnügyi költség Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés céljából élt perorvoslati jogával. Ezzel szemben Terhelt12 XIII. r. vádlott védője felmentés érdekében, a tényállás ténybeli megalapozatlansága, helytelen jogi értékelése és a XIII. r. vádlottat érintő valamennyi ítéleti rendelkezés miatt fellebbezett.
- [47] Terhelt13 XV. r., Terhelt14 XVII. r., valamint Terhelt15 XVIII. r. vádlottak esetében az ügyészség kizárólag a bűnügyi költség vonatkozásában, a vádlottaknak a Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezése céljából fellebbezett.
- [48] A külföldön ismert helyen távollévő Terhelt17 XXI. r., Terhelt19 XXIV. r. és Terhelt20 XXV. r. vádlottakkal szemben az ügyészség a bűnügyi költségre történő egyetemleges kötelezésük céljából élt jogorvoslattal. A vádlottak védője a vádlottak megtévesztett voltára, illetve perbeszédében kényszer, fenyegetés hatására történő elkövetésre hivatkozással bűncselekmény hiányában történő felmentés érdekében, míg másodlagosan a bűnügyi költség megállapítása és a vagyonelkobzással kapcsolatos rendelkezés ellen fellebbezett.
- [49] Terhelt21 XXVI. r. vádlott terhére az ügyészség a kiszabott pénzbüntetés napi tételei számának súlyosítására, valamint a bűnügyi költség megállapítása miatt, a Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezésre tett indítványt. Védője a tényállás téves megállapítása és a bűnösségre vont téves következtetés miatt, felmentés céljából fellebbezett.
- [50] Terhelt22 XXVII. r. vádlott terhére az ügyészség fellebbezést jelentett be a vádlott büntetőjogi felelősségének 4 rb. a régi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntetében való megállapítása, valamint a büntetésnek a régi Btk. 51-52. §-ainak alkalmazásával történő kiszabása végett, továbbá a pénzbüntetés napi tételei számának súlyosítása érdekében. Fellebbezett továbbá a bűnügyi költség megállapítása miatt, a Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés végett.
- [51] Terhelt22 XXVII. r. vádlott jogorvoslati kérelme teljes körű felmentésre, a cselekmények eltérő, a régi Btk. 274. § (3) bekezdése szerinti, gondatlanságból elkövetett közokirat-hamisítás vétsége szerinti minősítésre és a kiszabott pénzbüntetés enyhítésére irányul. Védője a tényállás téves megállapítása és a bűnösségre vont téves következtetés miatt, felmentés céljából élt perorvoslattal.
- [52] Terhelt23 XXVIII. r. vádlott terhére az ügyészség a pénzbüntetés napi tételeinek súlyosítása céljából, valamint a bűnügyi költség egyetemleges kötelezése érdekében, míg a XXVIII. r.

vádolt a bűnössége megállapítása miatt, felmentése végett, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése és a bűnügyi költségnek a Be. 574. § (2) bekezdése alapján történő megállapítása érdekében fellebbezett. Védője elsősorban a XXVIII. r. vádlott bűnösségének megállapítása miatt, felmentéséért, másodsorban a büntetés enyhítése végett és a bűnügyi költségnek a Be. 574. § (2) bekezdése szerinti helyes alkalmazása érdekében élt perorvoslati kérelemmel.

- [53] Terhelt24 XXIX. r. vádlott tekintetében az ügyészség kizárólag a bűnügyi költség megállapítása miatt, a Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés érdekében, míg a XXIX. r. vádlott felmentéséért, a terhére rótt cselekmény téves minősítése miatt, gondatlan bűncselekmény megállapítása végett, és a büntetés enyhítése céljából, védője pedig felmentés érdekében fellebbezett.
- [54] Terhelt25 XXX. r. vádlott tekintetében az ügyészség fellebbezett a pénzbüntetés egy napi tétele összegének felemelése, valamint a bűnügyi költség megállapítása miatt, a Be. 574. § (4) bekezdésének második mondata szerinti egyetemleges kötelezés végett, míg a XXX. r. vádlott védője felmentés végett, másodlagosan a cselekmény téves minősítése miatt, és a büntetés enyhítése érdekében fellebbezett.
- [55] **I. 3** A másodfokú bíróság a fentiek szerinti kölcsönös fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet a Be. 590. § (1) és (2) bekezdései alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül oly módon, hogy vizsgálta a tényállás megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására és az intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását. Ezt meghaladóan a Be. 590. § (7) bekezdésében írtak szerint hivatalból vizsgálta az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdéseket is.
- [56] A Be. 590. § (10) bekezdésére figyelemmel a felülbírálat teljes körű volt Terhelt13 XV. r., Terhelt14 XVII. r. és Terhelt15 XVIII. r. vádlottak vonatkozásában is – annak ellenére, hogy esetükben a Be. 583. § (3) bekezdésének b) pontja alapján kizárólag a bűnügyi költség viselésére vonatkozó elsőbírői rendelkezést támadta az ügyészség a másodfokú eljárásban –, miután a Be. hivatkozott rendelkezése értelmében ugyanazon bűncselekmény vonatkozásában más fellebbezésre jogosult a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést is sérelmezte.
- [57] A Be. 590. § (8) bekezdése értelmében azonban nem volt tárgya a felülbírálatnak Terhelt6 VI. r. vádlott tekintetében a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének vádja alóli felmentő rendelkezés, mivel az ellen az ügyész nem jelentett be fellebbezést.
- [58] Ugyancsak kívül maradt a felülbírálat körén az elsőfokú bíróság ítéletének Terhelt16 XIX. r. és Terhelt18 XXIII. r. vádlottakra vonatkozó része. Terhelt16 XIX. r. vádlott ismert külföldi tartózkodási helyére küldött idézése „Cím20 helyre költözött” megjelöléssel, míg Terhelt18 XXIII. r. vádlott esetében „a címzett meghalt” tájékoztatással érkezett vissza. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság e két vádlott ellen indult büntetőeljárást a Be. 146. § (2) bekezdése alapján elkülönítette, miután a velük kapcsolatban szükséges eljárási cselekmények lefolytatása a többi vádlott vonatkozásában az eljárás elhúzódásához vezetne.

II. Eljárási szabályok felülbírálata

- [59] A felülbírálat körében a másodfokú bíróság elsőként azon eljárási szabályok hatályosulásának vizsgálatát végezte el, melyek be nem tartása abszolút hatályon kívül helyezési okként lenne értékelhető, és az elsőfokú ítélet további felülbírálatát szükségtelenné tenné.

- [60] Ez azért is indokolt, mert a védők jelentős része az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező, ún. abszolút hatályon kívül helyezési okra hivatkozott.
- [61] **II. 1** Ügyvéd1, Terhelt1 I. r. és Terhelt6 VI. r. vádlottak meghatalmazott védője a perbeszédében és fellebbezésének írásban benyújtott indokolásában előadta, hogy 2020. június 26-án az eljáró tanács összetételében változás következett be. A tanács elnöke ezért a Be. 518. § (3) és (4) bekezdése alapján a tárgyalást a korábbi tárgyalási anyag lényegének ismertetése útján megismételte. A jegyzőkönyv tanúsága szerint ez megtörtént, valójában azonban erre nem került, és a tárgyalási nap rövideje miatt nem is kerülhetett sor.
- [62] A védő álláspontja szerint a tárgyalás korábbi anyagának ismertetése semmiképpen sem lehet azonos a jegyzőkönyvekben szereplő eljárási cselekmények pusztán felsorolásával, mert azok tartalma így nem válik ismertté. Az ilyen ismertetés semmiféle tartalmat nem hordoz, az pusztán formális eljárási cselekménynek tekinthető. Erre figyelemmel az eljáró bírói tanácsba 2020. június 26-án bekerült ülnök az ítélelhozatal során nem volt, és nem is lehetett olyan szintű ügyismeret birtokában, amely megfelelt volna a független és pártatlan bírósággal szemben támasztott alaptörvényi követelménynek. Mivel az eljáró tanács tagja nem volt abban a helyzetben, hogy bármiféle meggyőződése kialakulhatott volna az ügy érdemét illetően, ezért az ő közreműködésével hozott elsőfokú ítélet felülbírálatra alkalmatlan, ezért annak hatályon kívül helyezése indokolt.
- [63] Kifejtette arra vonatkozó álláspontját is, hogy a törvény megfogalmazása – „*a korábbi tárgyalási anyag lényege*” – nem felel meg a normavilágosság alaptörvényi követelményének, mert nem írja körül pontosan az iratismertetés szükséges és indokolt kereteit. Erre figyelemmel a büntetőeljárásjogi törvény vonatkozó rendelkezése sérti az alaptörvény által deklarált tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért indítványt tett arra, hogy a másodfokú bíróság – a büntetőeljárás egyidejű felfüggesztése mellett – forduljon az Alkotmánybírósághoz a hivatkozott jogszabályi rendelkezés alaptörvényellenességének megállapítása végett.
- [64] A védő fenti indítványának az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését célzó részéhez a védők többsége is csatlakozott.
- [65] Terhelt5 V. r. vádlott pedig a 2020. június 26-án megtartott tárgyalás hangfelvételének beszerzésére tett indítványt annak igazolására, hogy a tárgyalás korábbi anyagának ismertetésére nem került sor.
- [66] A másodfokú bíróság Ügyvéd1 védőnek az eljárás felfüggesztésére és az Alkotmánybírósághoz fordulásra irányuló, valamint a védőknek az ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására vonatkozó indítványait, míg Terhelt5 V. r. vádlottnak a hangfelvétel beszerzésére irányuló indítványát nem találta megalapozottnak az alábbiak miatt.
- [67] A védői álláspont lényege, hogy az elsőfokú bíróság eljárása a Be. 518. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott, a tárgyalás megismétlésére vonatkozó törvényi rendelkezéseknek nem felelt meg, mert a tárgyalás korábbi anyaga lényegének ismertetése nem terjedt ki a bizonyítás tényleges tartalmára, ekként a bírói tanácsba újonnan bekerülő tag nem volt olyan ügyismeret birtokában, amely alkalmassá tette volna arra, hogy az ügydöntő határozat meghozatalában részt vegyen.
- [68] A védők által kifogásolt eljárásjogi rendelkezések betartásával kapcsolatban a másodfokú bíróság az alábbiakra mutat rá.
- [69] A Be. 518. § (3) bekezdése értelmében a tárgyalást ismétlés nélkül lehet folytatni, ha a tanács összetételében nem történt változás, egyébként a tárgyalást meg kell ismételni. A bíróság a tárgyalást a korábbi anyaga lényegének ismertetésével ismétli meg.

- [70] E § (4) bekezdése szerint, miután a bíróság a tárgyalás korábbi anyagának lényegét ismertette, figyelmezteti az ügyészt, a vádlottat és a védőt arra, hogy az ismertetésre észrevételt tehet, illetve az ismertetés kiegészítését vagy eljárási cselekmény ismételt elvégzését indítványozhatja.
- [71] A Be. idézett rendelkezéseivel kapcsolatban a másodfokú bíróság mindenekelőtt azt emeli ki, hogy a tárgyalás megisméltésére vonatkozó eljárásjogi rendelkezések megsértése nem ún. abszolút hatályon kívül helyezési ok. Ez utóbbiakat ugyanis a Be. 607. § (1) és a 608. § (1) bekezdései tételesen meghatározzák; ezt a kört bővíteni nem lehet.
- [72] A védők által sérelmezett eljárási cselekmény így kizárólag ún. relatív eljárási szabálysértésként értékelve, a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint eredményezheti az ítélet kasszációját. Eszerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a 607. § (1) bekezdésében, valamint a 608. § (1) bekezdésében *fel nem sorolt*, és a másodfokú eljárásban nem orvosolható olyan eljárási szabálysértés történt, amely lényeges hatással volt az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására.
- [73] E § (2) bekezdés a) pontja értelmében az (1) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértésnek minősül különösen, ha a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket a vádemelés után megsértették.
- [74] A törvény alapján ezért a védők által hivatkozott eljárási szabálysértés csak akkor vezethet az ítélet hatályon kívül helyezéséhez, ha az az ügydöntő határozat meghozatalát lényegesen befolyásolta (*BH 2005.208. számú eseti döntés*). Ez jelen esetben azt jelenti, hogy az ítélet meghozatalában olyan bíró – ülnök – vett részt, aki nem volt tisztában az ügy ténybeli és jogi részleteivel. Az ítélezésben ugyanis csak olyan bíró vehet részt, aki maga is kellő ügyismerettel rendelkezik [*34/2013. (XI. 22.) AB határozat*].
- [75] *A másodfokú bíróságnak tehát a védelmi indítványok elbírálása során abban kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 518. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket a tárgyalás megisméltésére vonatkozóan betartotta-e, illetve, ha azokat megsértette, az vezethet-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez.*
- [76] Előjáróban a fellebbviteli bíróság megállapítja, hogy sem a Be., sem más jogszabály nem határozza meg a tárgyalás korábbi anyaga lényege ismertetésének pontos tartalmát és formáját; nem ad útmutatást arra vonatkozóan, hogy az ismertetésnek a bizonyítás mely részére és milyen terjedelemben kell kiterjednie. Ezért azt a bírói gyakorlat alakíthatja ki az adott ügy egyedi sajátosságaira figyelemmel.
- [77] A védő által is hivatkozott BH 2020.172. számú eseti döntés sem tartalmazza, hogy a tárgyalás megisméltése pontosan milyen eljárási cselekmények ismertetését jelenti; éppen amellet foglal állást, hogy a tárgyalás megisméltésének a célja nem kizárólag a tanácsváltozás bekövetkezése folytán az ítélezésbe bekerülő új bíró (ülnök) ügyismeretének biztosítása, hanem emellet akár abszolút, akár feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés kiküszöbölése is. Ugyanakkor az eseti döntés is rámutat arra, hogy a tárgyalás megisméltése nem azonos a bizonyítás teljes körű, ismételt felvételével, azt az eljárási törvény az általa biztosított pertechnikai módszerrel könnyítésként – éppen az eljárások elhúzóadásának megakadályozása érdekében – a tárgyalás anyagának ismertetésével teszi lehetővé.
- [78] A Be. 518. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint a törvény tárgyalás megisméltésének könnyítő rendelkezése, hogy az ismertetést a tárgyalás korábbi anyagának lényegére korlátozza, mely – különösen – a korábbi tárgyaláson megjelentek, a foganatosított eljárási

cselekmények, esetlegesen meghozott határozatok *felsorolására*, szükség szerint – tartalmát tekintve – érdemi összefoglalására koncentrálhat.

- [79] A Be. kommentár szerint pedig bármely okból is kerül sor a tárgyalás megismétlésére, a Be. az eljárás gyorsításának célzatával lehetővé teszi, hogy a tárgyalás anyagának felolvasása helyett a bíróság annak lényegét ismertesse. A lényeg ismertetése a tárgyaláson történtek érdemi összefoglalása, amely magában foglalja a már bizonyítás tárgyává tett bizonyítási eszközök *felsorolását*, tartalmuk szükséges terjedelemben való előadását, továbbá beszámolót a bíróság által hozott határozatokról.
- [80] A bírói gyakorlat az idézett jogértelmezést követi, mely szerint a korábbi tárgyalási anyag lényegének ismertetése az egyes bizonyítási cselekmények pusztá felsorolásában is testet ölthet.
- [81] Az nem vitatható, hogy az ismertetés teljes *elmaradása* minden esetben eljárási szabálysértést valósít meg, erről azonban jelen ügyben nincs szó. Hangsúlyozandó azonban, hogy az ülnök személyének megváltozása ellenére a tárgyalás korábbi anyaga lényege ismertetésének elmaradása esetén is csak akkor van lehetőség a hatályon kívül helyezésre, ha ez a szabálysértés az ítéletet (annak meghozatalát, vagyis a büntetőjogi főkérdésekben való döntést) *lényegesen befolyásolta* (BH 2005.208. számú eseti döntés). Ehhez azonban nem elegendő a pusztá feltételezés, önmagában sem az elmarasztaló, súlyos joghátránnyal járó döntés, de önmagában a felmentő rendelkezés sem alapozhatja meg az ügyismeret hiányára való megalapozott következtetés levonását. Abból a körülményből, hogy a védők a védenckeire súlyos jogkövetkezményekkel járó elsőbírói megállapításokat vitatják, nem lehet megalapozott következtetést vonni az ítélet meghozatalában részt vett bírói tanács tagjának az ügyismerettel kapcsolatos hiányára.
- [82] Mindezek előre bocsátását követően a másodfokú bíróság megvizsgálta a sérelmezett tárgyalásról készült jegyzőkönyveket. Ennek alapján megállapítható, hogy az ülnök személyében 2020. június 26-án megtartott tárgyaláson változás következett be, hiszen azon a korábbi ülnök helyett már új ülnök járt el. Ezzel kapcsolatosan az elsőfokú bíróság 587. számú jegyzőkönyve 5. oldalán azt rögzítette, hogy a tanács elnöke a Be. 518. § (3) és (4) bekezdése alapján a tárgyalást az ügyben korábban elkészült jegyzőkönyvek lényegének ismertetésével megismételte. Az, hogy ez mely eljárási cselekmények és milyen terjedelemben történő bemutatását jelentette, a jegyzőkönyvben nem került rögzítésre. Ezt követően a tanács elnöke figyelmeztette az ügyészt, a vádlottakat és a védőket, hogy az ismertetésre észrevétel tehetnek, és az ismertetés kiegészítését vagy az eljárási cselekmény ismételt elvégzését indítványozhatják. E jogukkal csupán ügyvéd2 védő és Terhelt1 I. r. vádlott éltek, mely indítványokat az elsőfokú bíróság elutasította. Az elutasítás indokait pedig az ügydöntő határozatában fejtette ki.
- [83] A jegyzőkönyv tartalma alapján a továbbiakban az volt megállapítható, hogy a korábbi tárgyalás anyaga lényegének ismertetését követően az elsőfokú bíróság a kirendelt igazságügyi könyvszakértőt hallgatta meg, majd azután – az ügyben keletkezett igen terjedelmes – okirati bizonyítékok ismertetésébe kezdett, melyet csupán a következő tárgyalási határnapon tudott befejezni. Mindezekből az a következtetés vonható le, hogy a tárgyalás megismétlése során mindössze a tárgyaláson lefolytatott bizonyítási cselekmények felsorolására kerülhetett sor.
- [84] A jegyzőkönyvben rögzített pertörténetből az is megállapítható volt, hogy az új ülnöknek az eljárásba 2020. június 26-án történő belépését követően az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozatot közel egy hónappal később, 2020. július 21-én hozta meg. Az ülnök a tárgyaláson mind az igazságügyi könyvszakértői véleményt, mind az iratismertetést, mind pedig a perbeszédeket teljes terjedelmükben meghallgatta, ekként az ügyben a vád és a védelem álláspontját közvetlenül megismerhette.

- [85] Az eltelt közel egy hónapra figyelemmel pedig nem lehet megalapozott következtetést levonni arra, hogy az ülnök az ügydöntő határozat meghozatalakor – 2020. július 21-én – ne lett volna az ügy kellő ismeretében; ezzel ellentétes adat nem merült fel. Így – figyelemmel arra, hogy az ítélezésben az ülnökök és a hivatásos bírák azonos jogokkal és kötelezettségekkel bírnak – erre utaló konkrét adat hiányában nem lehet tényként elfogadni azt a védők által tényként kezelt *feltételezést*, hogy az ülnök az ügy ismerete nélkül vett volna részt az ügydöntő határozat meghozatalában.
- [86] A kifejtettekre figyelemmel a másodfokú bíróság megítélése szerint a fenti jegyzőkönyvben foglalt eljárási cselekmény a Be. 518. § (3) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelel. Az ügy terjedelmére tekintettel az ügyben korábban rögzített bizonyítási cselekményeknek a védői álláspont szerinti ismertetése a korábbi eljárási cselekmények teljes körű tartalmi ismertetését jelentené, ami nem egyeztethető össze az eljárási törvény elemzett rendelkezésével. Erre figyelemmel azonban nem volt szükség a 2020. június 26-án megtartott tárgyalásról készült hangfelvétel beszerzésére sem.
- [87] Következésképpen a másodfokú bíróság a védőknek az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló indítványát nem látta megalapozottnak, továbbá Terhelt 5 V. r. vádlottnak a tárgyalásról készült hangfelvétel beszerzésére vonatkozó indítványát is elutasította.
- [88] **II. 2** A fentieken túl Ügyvéd1 védő a Be. 518. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezéssel – a tárgyalás korábbi anyaga lényegének ismertetésével – kapcsolatban azon álláspontjának adott hangot, hogy a törvényi rendelkezés nem felel meg a normavilágosság követelményeinek, az nem hordoz egyértelmű, precíz utasítást a vád elbírálására jogosult bíróság részére. Ennek következtében az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében rögzített tisztességes tárgyaláshoz való alapjog sérelmet szenved. Álláspontja szerint e Be. rendelkezés értelmezéséből nem lehet egyértelmű következtetést levonni arra, hogy mi tekinthető az ismertetett eljárási cselekmény lényegének; pusztán annak tartamára való utalás nyilvánvalóan nem elegendő. Az eljárás megismétlését lehetővé tevő jogszabályi rendelkezés ezért jelenlegi formájában nem biztosítja az Alaptörvény elvárásainak megfelelő megoldást; a jogszabálynak ugyanis világossá kellene tenni, mi az a minimum, ami a lényegi ismertetést jelenti, mely garanciája lenne annak, hogy a bírói tanácsba újonnan belépő tag a megfelelő ügyismeret birtokába kerüljön. Erre figyelemmel tett indítványt arra, hogy a másodfokú bíróság az eljárás felfüggesztése mellett forduljon az Alkotmánybírósághoz az általa vitatott eljárásjogi rendelkezés alaptörvényellenessége megállapításának érdekében.
- [89] Az ítéltábla a védői indítványt nem tartotta megalapozottnak, a védő érvelésével az alábbiak miatt nem értett egyet.
- [90] A jogalkotó a Be. 518. §-ának törvénybe iktatásakor az eljárások elhúzódásának megelőzése érdekében azt – a védő által is felvázolt egyszerűsítési törekvést – tartotta szem előtt, hogy a tárgyalás megismétlése a lehető legrövidebb ideig tartson; az ne vezessen az eljárás szükségtelen elhúzódásához. Ez pedig nyilvánvalóan az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott, a tárgyalás észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő alapvető jog gyakorlatban történő érvényesülését szolgálja.
- [91] Hangsúlyozza ugyanakkor az ítéltábla, hogy az egyik alapvető jog érvényesülésének törvény általi előmozdítása nem járhat más alapvető jogok sérelmével. Így a másodfokú bíróságnak abban kellett állást foglalnia, hogy a tárgyalás megismétlésének ilyenén történő szabályozása – a bíráskodásban résztvevők ügyismeretével összefüggésben – sérti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot. Ezt pedig nemlegesen döntötte el.
- [92] Kétségtelen, hogy a Be. 518. § (3) bekezdésében írt rendelkezés – ahogy az ítéltábla fentebb már kifejtette – hallgat arról, hogy a tárgyalás ismertetés útján történő megismétlése mit

foglal pontosan magában; a törvényhozó ekként *a jogalkalmazó bíróságra bizza* annak eldöntését, hogy a tárgyalás anyagából mit, és milyen mértékben ismertet.

- [93] Ugyanakkor a Be. 518. § (4) bekezdésében foglaltak szerint a jogosultak – abban az esetben, ha nem értenek egyet az ismertetés terjedelmével – észrevételt tehetnek, illetőleg indítványt terjeszthetnek elő az ismertetés kiegészítésére vagy az eljárási cselekmény ismételt elvégzésére. A terhelt tisztességes eljáráshoz való joga ezért nem szenved csorbát; e rendelkezés a garanciája annak, hogy a számára nem megfelelően foganatosított eljárási cselekmény orvosolhatóvá váljék. Az a körülmény pedig, hogy a bíróság ezt nem látja indokoltnak, önmagában nem jelenti a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. Sokkal inkább jelentené az alapjog sérelmét, ha a terheltnek nem lenne lehetősége az általa törvénytörtőnek vélt eljárási cselekmény orvoslását kérni.
- [94] A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság a Be. 518. § (3) bekezdésében írt rendelkezést nem látta alaptörvényellenesnek, ezért a védőnek az eljárás felfüggesztésére és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére vonatkozó indítványát is elutasította.
- [95] A másodfokú bíróság nem talált olyan, a Be. 608. § (1) bekezdésében, valamint a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott, ún. abszolút eljárási szabálysértést, amely miatt az ügyet hatályon kívül kellett volna helyezni. Ezen túlmenően pedig a védők által hivatkozott relatív eljárási szabálysértés sem vezethetett az ítélet kasszációjához. Erre figyelemmel az ítélet érdemi felülbírálatának nem volt törvényes akadálya.
- [96] **II. 3** A fentiekén túl a védők egy része sérelmezte a titkos információgyűjtés eredményének az elsőfokú bíróság által a büntetőeljárásban történő felhasználását. A védők álláspontja különösen a *haladéktalanság* értelmezése körében volt ellentétes az elsőfokú bíróság álláspontjával.
- [97] Bár ez a kérdés a bizonyítékok értékelésének körébe tartozik, figyelemmel a titkosszolgálati eszközök alkalmazásának önálló eljárásjogi szabályozására, a másodfokú bíróság az egyéb bizonyítékok értékelésének felülbírálatától külön kívánja ebben a vonatkozásban álláspontját kifejteni.
- [98] Az elsőfokú bíróság helyesen arra az álláspontra helyezkedett (*az ítélet 114-119. oldala*), hogy – figyelemmel a Be. 872. § (1) bekezdésére is, – a leplezett eszközök alkalmazásának a törvényessége a titkos információgyűjtés idején hatályos törvényi rendelkezések szerint bírálendő el. Eszerint a 2013. március és 2014. január között hatályos, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (rég. Be.) 206/A. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott törvényi feltételek fennálltak; a leplezett eszközök beszerzése és felhasználása során sem a haladéktalanság, sem pedig a célhoz kötöttség elve nem sérült.
- [99] A törvényszék hivatkozott arra, hogy a Kúria 74. számú BK véleménye alapján a haladéktalanság nem jelent *azonnaliságot*, hanem a feljelentés megtételéig eltelt időt mindig az adott ügy egyedi sajátosságaira figyelemmel kell megítélni. A régi Be. 206/A. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazása körében tehát a haladéktalanságnak olyan értelmet kell tulajdonítani, mely szerint e követelmény akkor nem sérül, ha a feljelentési kötelezettségnek az információgyűjtést végző szerv az adatok megszerzését követő nyolc napon belül nem tesz eleget.
- [100] Ennek megítélése szempontjából ebben a nagyobb volumenű, több személyt érintő és bonyolult megítélésű ügyben jelentős adatmennyiség állt a nyomozó hatóság rendelkezésére, így az ügy jellegére, összetettségére, és sokszereplős mivoltára tekintettel az anyag 2014. január 13-án a nyomozó hatósághoz való megérkezése és a 2014. január 27-én történő feljelentés megtétele között eltelt két hét nem sérti a haladéktalanság követelményét.
- [101] Bár az iratok tanúsága szerint a költségvetési csalás gyanúja már a nyomozó hatóság 2013. szeptember 17-én megtartott taktikai megbeszélésén megerősítésre került, azonban a titkos

nyomozás további feladata az elkövetési érték pontos meghatározása volt; csak ezt követően kerülhetett sor a nyílt eljárás bevezetésére, illetve annak eldöntésére, hogy a leplezett eszközökkel beszerzett információk bizonyítékként felhasználhatók. E körben a törvényszék a Btk. 396. §-ában meghatározott költségvetési csalás minősített eseteinek rendszerére hivatkozott; eszerint a költségvetési csalás elkövetése miatt alkalmazható joghátrány mértékét az okozott vagyoni hátrány összege határozza meg.

- [102] Emellett a bírói gyakorlat egységes abban, hogy a titkos információgyűjtést kilencven napra lehetett elrendelni, majd ezt követően az legfeljebb egy alkalommal, kilencven nappal volt meghosszabbítható. Erre figyelemmel Terhelt1 I. r., valamint Terhelt3 III. r. vádlottak vonatkozásában az elsőfokú bíróság kizárta a bizonyítékok köréből a 2013. szeptember 17., illetve szeptember 22. napja után készült hangfelvételeket.
- [103] Nem osztotta a védelem álláspontját az elsőfokú bíróság abban a tekintetben sem, hogy a lehallgatási anyag közvetett bizonyíték lenne. Ezzel szemben – álláspontja szerint – a felhasználható hangfelvételek éppen közvetlen bizonyítékként szolgálnak az egyes vádlottak büntetőjogi felelősségének mikénti eldöntésénél.
- [104] A törvényszék álláspontját a leplezett eszközök beszerzésével érintett vádlottak védői egybehangzóan vitatták. Ügyvéd1, az I. r. és VI. r. vádlottak védője arra hivatkozott, hogy a bírói gyakorlat szerint a leplezett eszközök kizárólag közvetett bizonyítékként vehetők figyelembe; önmagukban ezért nem vezethetnek az adott terhelt büntetőjogi felelősségének megállapításához; erre csak más bizonyítékokkal együtt nyílik lehetőség.
- [105] Sérelmezte a védő, hogy a Nemzeti Adó-és Vámhivatal 2013. március 19-én kelt kérelmében indítványozta Cím20 személyként megjelölt Terhelt1 I. r. vádlott telefonszám10 hívószámú telefonkészülékének lehallgatását, melyet az Egri Járásbíróság elnöke 2013. március 26. napjától 2013. június 24. napjáig terjedő időszakra engedélyezett. Ezt követően egy újabb indítvány alapján – immár Terhelt1 I. r. vádlottat név szerint megjelölve – kérte a NAV a lehallgatás engedélyezését, melyet az Egri Járásbíróság elnöke 2013. április 11. napjától 2013. június 24. napjáig terjedő időszakra ismételten engedélyezett. Ezt követően került csak sor a lehallgatás kilencven nappal történő, azaz 2013. szeptember 16-ig terjedő meghosszabbítására. A védő álláspontja szerint azonban ez már három elrendelést jelent, amely a törvényben kizárt.
- [106] A védő hivatkozott a Nemzeti Adó-és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvénynek (a továbbiakban: NAV-törvény) a lehallgatás foganatosításának idején hatályos 65. § (5) bekezdésére is, mely szerint különleges eszközzel végzett megfigyelés befejezését követő nyolc napon belül meg kell semmisíteni a megfigyelés célja szempontjából érdektelen rögzített információt, vagy az ügyben nem érintett személy adatait. Álláspontja szerint ez a törvényi rendelkezés is a haladéktalanság törvényi szabályozottságára utal; ez pedig azt jelenti, hogy a feljelentés megtételére legfeljebb nyolc napja lett volna a nyomozó hatóságnak a lehallgatási anyag beérkezésétől, hiszen ennyi idő alatt kellett volna az ügyben nem érintett más érdektelen személyekre vonatkozó adatokat kiszűrni. Erre figyelemmel Terhelt1 I. r. vádlott esetében a 2013. június 24. napját követően a 2014. január 27-én megtett feljelentés között eltelt több, mint hét hónap idő a haladéktalanság követelményének már nem felelt meg, ezért Terhelt1 I. r. vádlott vonatkozásában nem használhatóak fel bizonyítékként a leplezett eszközökkel beszerzett adatok.
- [107] Terhelt6 VI. r. vádlott vonatkozásában is hasonló védekezést terjesztett elő, mely szerint a VI. r. vádlottal szemben 2013. április 18-ától 2013. július 17-ig engedélyezték a lehallgatást, így az ő esetében is több, mint fél év telt el a feljelentés 2014. január 27-én történt megtételéig, így e vádlottal szemben sem lehetett volna felhasználni a titkos információgyűjtés anyagát.

- [108] Hozzátette, hogy a NAV-iratanyagból az volt megállapítható, hogy a Nemzeti Adó-és Vámhivatal már az indítványok megtételekor teljes mértékben tisztában volt a cselekmény lényeges pontjaival, így már ekkor, de a lehallgatás eredményeképpen legkésőbb 2013. május 30-án meg kellett volna tenni a feljelentést. Megjegyezte, hogy 2014. január 1-jétől az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 206/A. § (1) bekezdése már nem haladéktalanságról, hanem *nyombaniség követelményéről* rendelkezik a feljelentés megtételével összefüggésben, amely a fentiek szerint egyértelműen sérült.
- [109] Hasonló álláspontot képviselt Terhelt2 II. r. vádlott védője is.
- [110] A védő szerint – hangsúlyozva, hogy nincs olyan objektív bizonyíték, mely a II. r. vádlott bűnösségét alátámasztaná – a titkos információgyűjtés 2013. szeptember 17-ig beszerzett anyaga alapján nem lett volna szükséges megvárni a feljelentés megtételével a lehallgatás befejező időpontját. 2013 szeptemberéhez képest azonban a feljelentésre csupán 2014. január 27-én került sor, amely ekként négy és fél hónappal elkésett, megsértve ezzel a haladéktalanság követelményét.
- [111] Emellett utalt arra, hogy a Kúria 43/2007. és 74/2009. számú BK véleményei már több mint egy évtizede vannak hatályban, melyek a Be. hatálybalépése előtt születtek. Az eltelt időre, valamint a bírói gyakorlatban bekövetkezett változásokra tekintettel e kollégiumi véleményekre – a garanciális szabályok érvényesülése érdekében – már nem lehet hivatkozni, ekként ezek nem tekinthetők irányadónak a joggyakorlat számára a leplezett eszközök törvényességének mikénti megítélésénél.
- [112] A fentiek alapján ezért a leplezett eszközökkel beszerzett titkos információgyűjtés anyaga nem használható fel, ezért indítványt tett annak a bizonyítékok köréből történő kirekesztésére.
- [113] Terhelt3 III. r. vádlott védője e körben a Kúria Bhar.202/2016/4. és a Bhar.I.302/2014. számú eseti döntéseiben elfoglalt álláspontra hivatkozott, mely alapján a leplezett eszközök nem közvetlen, hanem közvetett bizonyítékok. Sérelmezte továbbá azt is, hogy a telefonbeszélgetések leiratai töredékesek, azok „megvágott” jellege mindenképpen indokoltá teszi, hogy a bizonyítékok értékelése során azokat rendszerben, más bizonyítékokkal összefüggésben kell értékelni.
- [114] A fentiekben túlmenően Terhelt4 IV. r. vádlott és védője is sérelmezte a leplezett eszközök felhasználását. Álláspontjuk szerint a IV. r. vádlott lehallgatásának befejezése (2013 nyara), valamint a feljelentés megtétele (2014. január 27. napja) között eltelt hosszú idő miatt a haladéktalanság követelménye sérült, erre figyelemmel bizonyítási eszközökként nem vehetők figyelembe.
- [115] A másodfokú bíróság a leplezett eszközök beszerzésével és felhasználhatóságával kapcsolatban nem osztotta a védők, illetve Terhelt4 IV. r. vádlott fent kifejtett álláspontjait. Ezzel szemben egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében elfoglalt állásponttal.
- [116] Az ügygel összefüggésbe hozható személyek, a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrány pontos mértékének megállapítása, valamint a bizonyítási eszközök felderítése érdekében a nyomozó hatóság bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtést folytatott. Ennek kapcsán helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a Be. 872. § (1) bekezdése alapján a leplezett eszközök alkalmazásának törvényességét az engedélyezés időpontjában hatályos régi Be. rendelkezései alapján ítélte meg. A Be. 870. § (1) bekezdése értelmében ugyanis az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt e törvény másként szabályozza.
- [117] A bűnüldözési célból folytatott titkos információgyűjtés igénybevétele a másodfokú bíróság álláspontja szerint összhangban állt a jogszabályi előírásokkal, a bírói engedélyhez kötött eszközök felhasználhatóságával szemben támasztott egyes alkalmazási feltételekkel. A

büntetőeljárás öt évnél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény felderítését (a cselekmény egyes mozzanatainak és a benne résztvevők személyi körének megállapítását) célozta, melynek során a nyomozó hatóság az elkövetéssel megalapozottan gyanúsítható személyek telefonbeszélgetését rögzítette, illetve megismerte. Az engedélyekben szereplő telefonszámokon és időbeli korlátokon belül lebonyolított beszélgetések adatait az ügy valamennyi résztvevőjével szemben korlátozás nélkül lehetett értékelni, az elhangzottak bizonyítékként történő felhasználására való alkalmasságát pedig a nyomozási bíró a régi Be. 207. § (2) bekezdés b) pontja szerinti eljárásban megállapította.

- [118] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróságnak és Ügyvéd1 védőnek azt az álláspontját, hogy kizárólag a kilencven napra elrendelt lehallgatás *egyszeri* kilencven napos meghosszabbítása lehet törvényes. Nem osztotta ugyanakkor a védőnek azt az álláspontját, hogy Terhelt1 I. r. vádlottal szemben engedélyezett lehallgatások közül csak a 2013. június 24-ig történt lehallgatások anyagát lehet figyelembe venni, hiszen az I. r. vádlott telefonjának a lehallgatására két elrendelő határozat is született. Ez azonban azért nem állja meg a helyét, mert az engedélyező határozatok mindegyikében 2013. június 24-e a végső határidő, mely azt jelenti, hogy ugyanazon időszakra történt az engedélyezés, egyszer Cím20 személyazonossággal, egyszer pedig Terhelt1 névre vonatkozóan. Ez azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem számít az eredeti (először érkezett) kérelem meghosszabbításának. Megalapozottan helyezkedett ezért az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy Terhelt1 I. r. vádlott esetében 2013. szeptember 17-éig, míg Terhelt3 III. r. vádlott vonatkozásában 2013. szeptember 21-ig rögzített telefonhívások tartalma használható fel bizonyítékként.
- [119] A régi Be. 206/A. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a bűnüldözési célból folytatott bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredményének bizonyítékként való felhasználhatóságához szükséges az is, hogy annak megszerzését követően az engedélyezést kérő szerv a nyomozást nyomban elrendelje, hogy a feljelentési kötelezettségének nyomban eleget tegyen. Ennek vizsgálatakor ugyanakkor – a feljelentési kötelezettség haladéktalanságának értelmezésekor – figyelemmel kell lenni a titkos információgyűjtést végrehajtó szerv által rendelkezésre bocsátott adatok mennyiségére, illetve arra, hogy azok ekkor még érdektelen, illetve megsemmisítésre váró elemeket is tartalmaznak. Ez utóbbiak körültekintő elemzése és szűrése nyilvánvalóan időt vesz igénybe, melynek terjedelmét nagy mértékben befolyásolja az átadott adathalmaz mennyisége, és az elkövetőként szóba jöhető személyek száma is.
- [120] A jelen ügyben a titkos információgyűjtés keretében az utolsó beszélgetést 2013. december 27-én rögzítették, míg az engedélyezést kérő szerv az adathalmazt 2014. január 13-án kapta meg, ezt követően pedig pontosan két hét elteltével, 2014. január 27-én tett feljelentést. Ezen idő alatt kellett tehát az összegyűjtött beszélgetéseket áttekinteni, elemezni, majd állást foglalni abban a kérdésben, hogy azok alapján kivel szemben áll fenn – a törvényi feltételeknek megfelelő – bűncselekmény megalapozott gyanúja. Ilyen körülmények között a kettő héten belül megtett feljelentés nem tekinthető késedelmesnek, vagy annyira elhúzódónak, hogy az a beszerzett bizonyítékok törvényességét – ez okból – megkérdőjelezte volna.
- [121] Szükséges e körben azt is hangsúlyozni, hogy a titkos információgyűjtés eredményének a feldolgozása, illetve ennek alapján a feljelentés megtételének kérdésében való döntés haladéktalanságának megítélése szempontjából nem az egyes érintettekkel szemben alkalmazott titkosszolgálati eszközök engedélyezett határidejének a végső időpontja az irányadó, hanem az *ügyben érintett személyek közül a legkésőbb befejezett lehallgatás időpontja*, ami a jelen ügyben 2013. december 27. napja. Arra csak utal a másodfokú bíróság,

hogy a lehallgatás engedélyezett időtartama alatt a haladéktalanság fogalma nem értelmezhető.

- [122] Osztotta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontját abban is, hogy e kérdést a 74. számú BK vélemény is megfelelően rendezi. E tekintetben annak elavultságáról vagy meghaladottságáról nem lehet beszélni; az a Be. hatálybalépése előtt foganatosított titkos információgyűjtés tekintetében továbbra is minden tekintetben irányadónak tekintendő.
- [123] A feljelentés megtétele haladéktalanságának szempontjából pedig annak sincs jelentősége, hogy a NAV-törvény 65. § (5) bekezdése nyolc napos határidőt adott a leplezett eszközök felhasználójának arra, hogy az érdektelen, a bűncselekménnyel nem érintett személyekre vonatkozó adatokat kiszűrje és azt megsemmisítse. Ez ugyanis nem egyezik a feljelentési, tehát a bűncselekménnyel érintett személyekre vonatkozó adatok kiszűrésének kötelezettségével.
- [124] Mindezek alapján tehát a másodfokú bíróság – egyetértve az elsőfokú bíróság e körben kifejtett részletes álláspontjával – nem látta törvényes korlátját a leplezett eszközökből beszerzett bizonyítékok felhasználásának.

III. Tényállás megalapozottsága, kiegészítése

- [125] Az elsőfokú bíróság a hatályos eljárási törvény szem előtt tartásával folytatta le a bizonyítási eljárást, az ügy elbírálásához szükséges bizonyítékokat beszerezte. Az eljárási szabályok megtartását vizsgálva a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság olyan eljárási szabályt nem sértett, ami a Be. 608. § (1) bekezdése, a 609. § (1) bekezdése, illetve a 610. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezethetett volna.
- [126] A fentiek előre bocsátását követően a másodfokú bíróság a felülbírálat során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Be. 592. § (2) bekezdésének a) és c) pontjaira tekintettel részben megalapozatlannak találta, mivel az hiányos, illetve ellentétes az ügyiratok tartalmával. Ezért a másodfokú bíróság a törvényszék által megállapított tényállást – figyelemmel a Be. 593. § (1) bekezdésének a) pontjára is – az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, valamint a fellebbezési tárgyaláson felvett bizonyítás alapján azt az alábbiakkal egészítette ki, illetve helyesbítette:
- [127] - Terhelt7 VIII. r vádlott két éve depresszióban szenved, szuicid fantáziái miatt veszélyeztető állapotúnak tekinthető. Betegsége súlyos pszichoszomatikus tünetképződéssel járt, mely fekélybetegséget, gyomor- és nyombélfekélyvérzést okozott, nagymértékű vérvesztése miatt vérátömlesztésre is szorult. Jelenlegi kardiológiai panaszai mellett magasvérnyomás betegségben is szenved, mely ellenőrzés mellett fenntartott gyógyszeres kezeléssel egyensúlyban tartható. Gyógyszeres kezelése depressziója, fekélybetegsége és magasvérnyomása miatt szükséges.
- [128] A fenti kiegészítés Terhelt7 VIII. r. vádlott védője által a másodfokú tárgyaláson csatolt igazságügyi orvosszakértői véleményen alapul.
- [129] - Terhelt8 IX. r. vádlott a jobb térd instabilitását okozó sérülések utáni állapotban van, nála singscontti idegkárosodás, rekeszsérv, és következményes gyomorsav nyelőcsőbe történő visszafolyás okán a vastagbél falának időszakos gyulladásal járó kiboltosulásai; kevert zsírvérűség; rossz pozícióban gyógyult bal IV. kézközépcsonttörés utáni állapot; az ágyéki V. porckorong előboltosulása, és következményes időszaki derékfájdalom mellett gyulladással laborparaméterek és májfunkciós értékek állnak fenn. A IX. r. vádlott folyamatos gyógyszeres terápiára szorul, tápcsatornai megbetegedései miatt diétás táplálkozás szükséges. A térdízületi instabilitás miatt a jövőben keresztszalag-pótló műtét végrehajtása válik indokolttá. Az

igazságügyi orvosszakértői szakvélemény szerint a IX. r. vádlott különböző betegségei enyhe-közepes fokban korlátozzák az esetleges szabadságvesztés-büntetés elviselésében.

- [130] A fenti kiegészítés a IX. r. vádlott védője által csatolt orvosszakértői véleményen alapul.
- [131] - Terhelt9 X. r. vádlott kalóriatöbblet miatti elhízásban, hypercholesterinaemiában, agyi infarktus utáni állapotban, pitvari fibrillációban, valamint hypertenzív szívbetegségben szenved. Betegségei miatt állandó gyógyszeres kezelésre szorul.
- [132] A fenti kiegészítés a X. r. vádlott védője által a X. r. vádlott egészségi állapotáról becsatolt zárójelentésen, valamint orvosi igazolásokon alapul.
- [133] - Terhelt10 XI. r. vádlottnál 2021. augusztus 30-án a jobb oldali fültőmirigy állományában rosszindulatú daganatot állapítottak meg, mely miatt az Onko-Team sugárkezelést javasolt részére.
- [134] A fenti kiegészítés a XI. r. vádlott védője által csatolt orvosszakértői véleményen alapul.
- [135] - Kiegészíti a tényállást Terhelt8 IX. r. vádlott vonatkozásában azzal, hogy a IX. r. vádlott ügyvéd3 védő útján 2021. október 5-én 25.000.000 forintot utalt át a Nemzeti Adó-és Vámhivatal bünyügyi letéti számlájára kártérítés címén. Így a IX. r. vádlott az általa okozott vagyoni hátrányból 25.000.000 forintot önként megtérített.
- [136] - Mellőzi a tényállás XII. pontjában *(az ítélet 39. oldalának középső bekezdése)* annak megállapítását, hogy Terhelt23 XXVIII. r. vádlott tisztában lett volna azzal, hogy egyéb1nek nem állt szándékában a cég3 működtetése. Ehelyett megállapítja, hogy Terhelt23 XXVIII. r. vádlott az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: régi Ütv.) 27. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott kötelezettségét megszegte, mert nem ellenőrizte le, hogy az általa ellenjegyzett okiratok megfelelnek-e egyéb1 akaratának.
- [137] - Mellőzi a tényállás XIII. pontjában *(az ítélet 40. oldal első bekezdése)* annak megállapítását, hogy Terhelt23 XXVIII. r. vádlott tisztában lett volna azzal, hogy az általa ellenjegyzett okiratokat nem az aláíróként feltüntetett tanú23 írta alá, ekként azok hamisak és valótlan tartalmúak. Megállapítja, hogy Terhelt23 XXVIII. r. vádlott a régi Ütv. 27. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott kötelezettségét megszegte, mert nem ellenőrizte le a félként eljáró tanú23 személyazonosságát, illetve azt, hogy az általa ellenjegyzett okiratok megfelelnek-e tanú23 akaratának.
- [138] - Mellőzi továbbá a tényállás XIII. pontjában *(az ítélet 40. oldal második bekezdése)* annak rögzítését, hogy Terhelt25 XXX. r. vádlott tisztában lett volna azzal, hogy Terhelt19 XXIV. r. vádlottnak nem állt szándékában az cég4 működtetése. Ehelyett megállapítja, hogy Terhelt25 XXX. r. vádlott a régi Ütv. 27. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott kötelezettségét megszegte, mert nem ellenőrizte le azt, hogy az általa ellenjegyzésre előkészített okiratok megfelelnek-e Terhelt19 XXIV. r. vádlott akaratának.
- [139] - A tényállás XIV. pontjában *(az ítélet 41. oldal második bekezdése)* mellőzi annak megállapítását, hogy Terhelt23 XXVIII. r. vádlott tisztában lett volna azzal, hogy egyéb2nak nem állt szándékában az cég5. működtetése. Ehelyett megállapítja, hogy Terhelt23 XXVIII. r. vádlott a régi Ütv. 27. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott kötelezettségét megszegte, mert nem ellenőrizte le azt, hogy az általa ellenjegyzett okiratok megfelelnek-e egyéb2 akaratának.
- [140] - A tényállás XVI. pontjában *(az ítélet 43. oldal negyedik bekezdése)* mellőzi az arra való utalást, hogy Terhelt23 XXVIII. r. vádlott tisztában lett volna azzal, hogy Terhelt8 IX. r. vádlottnak nem áll szándékában a cég6. működtetése. Ehelyett megállapítja, hogy Terhelt23 XXVIII. r. a régi Ütv. 27. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott kötelezettségét megszegte, mert nem ellenőrizte le azt, hogy az általa ellenjegyzett okiratok megfelelnek-e Terhelt8 IX. r. vádlott akaratának.

- [141] A tényállás XII., XIII., XIV. és XVI. pontjaival kapcsolatos, Terhelt23 XXVIII. r. és Terhelt25 XXX. r. vádlott cselekményeivel összefüggésben a tényállás helyesbítését az ítéltábla a későbbiekben indokolja.
- [142] - Az ítélet 43. oldalának 3. bekezdésében Terhelt11 XII. r. vádlottra vonatkozó megállapítást akként módosítja, hogy a XII. r. vádlott 2011. január és 2012. április között volt tagja a Terhelt1 I. r. vádlott által irányított bünszervezetnek. Mellőzi ebből a bekezdésből, hogy Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak tagjai voltak a bünszervezetnek.
- [143] A fenti kiegészítés azért vált szükségessé, mert Terhelt11 XII. r. vádlott nem csupán 2011. januárja és 2011. augusztusa között volt a bünszervezet tagja, hanem 2011. augusztusát követően, egészen 2012. áprilisáig segítette a bünszervezet működését akként, hogy az előzőleg értékesített cég7 bankszámlája feletti rendelkezési jog megtartásával az oda érkező pénzeket felvette. A Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottakra vonatkozó tényállásmódosítás indokát a másodfokú bíróság a bünszervezettel kapcsolatos álláspontjában fejt ki.
- [144] - Az ítélet 63. oldalán található alcím helyesen a *költségvetést károsító konkrét cselekmények*.
- [145] Az ítélet 63. oldalán elírás folytán került sor *költségvetési csalást károsító konkrét cselekmények* megjelölése az alcímben, miután a tényállásban leírt cselekmények nyilvánvalóan nem a költségvetési csalást, hanem a költségvetést károsították.
- [146] - Az ítélet 82. oldalán lévő táblázat alján az áfahiány összege helyesen *208.569.000 forint*.
- [147] - Mellőzi a tényállás XVII. pontjából (*az ítélet 85. oldal utolsó bekezdése második mondatának utolsó tagmondatából*) az arra történő utalást, hogy Terhelt7 VIII. r. vádlott a cég2. nevében a cég8, az cég4, a cég3, valamint az cég5. felé kiállított számlákkal összesen 1.652.000.000 forint vagyoni hátrány okozásában segítette Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottakat. Ehelyett megállapítja, hogy Terhelt7 VIII. r. vádlott az cég1. nevében a cég13-nek, a cég23.-nek, az cég11.-nek, a cég7-nek, a cég9-nek, valamint a cég10.-nek kiállított számlákkal mindösszesen 1.616.153.000 forint vagyoni hátrány okozásában segítette a II. r. és III. r. vádlottakat.
- [148] A Terhelt7 VIII. r. vádlottal kapcsolatos tényállásmódosítást a másodfokú bíróság a későbbiekben indokolja.
- [149] - Az ítélet 86. oldal utolsó előtti bekezdésében egyéb érdekelt9 által okozott vagyoni hátrány összege – az ott írt 10.923.000 forinttal szemben – helyesen – kerekítve – *2.858.000 forint*.
- [150] A fenti helyesbítést az tette szükségessé, hogy az igazságügyi könyvszakértő módosította véleményét és azt állapította meg, hogy az cég11. részéről az cég12. részére kibocsátott számla értéke összesen 14.291.272 forint, szemben az ítélet 90. oldalának 3. táblázatában írt 54.615.631 forinttal. Ez pedig azt eredményezte, hogy egyéb érdekelt9 az ítélet 86. oldalának utolsó előtti bekezdésében írtakkal ellentétben 2.858.254 forint vagyoni hátrány okozásában működött közre. Az ítélet tényállását a másodfokú bíróság ezért ekként helyesbítette.
- [151] - Az ítélet 89. oldalának utolsó előtti bekezdését akként helyesbíti, hogy az cég1. 2011. február 15. napja és 2011. augusztus 10. napja között 335.304.820 forint összértékű számlát bocsátott ki – és nem átutalta az összeget – cég13-felé, melynek általános forgalmi adótartalma 83.826.205 forint volt.
- [152] - Az ítélet 90. oldalának utolsó előtti bekezdését akként helyesbíti, hogy a cég7 2011. június 28. és 2012. május 16. napja között összesen 1.437.557.638 forint összértékű számlát bocsátott ki – és nem átutalta az összeget – az cég12. felé, amelynek általános forgalmi adótartalma 298.099.735 forint volt.

- [153] - Mellőzi az ítélet 92. oldalának első és második bekezdéseit, és ehelyett megállapítja, hogy a cég9 2012. július 2. és 2013. április 24. napja között 3.462.217.107 forint összegű számlát bocsátott ki – és nem átutalta az összeget – a cég14 felé, melynek általános forgalmi adótartalma 736.061.054 forint volt, míg az cég1. 2012. május 21. napja és 2013. április 26. napja között 3.145.322.276 forint értékű számlát bocsátott ki – és nem átutalta az összeget – a cég9 felé, melynek általános forgalmi adótartalma 849.237.014 forint volt.
- [154] Az elsőfokú ítélet 89. oldalának utolsó előtti bekezdésében, a 90. oldalának utolsó előtti bekezdésében, valamint a 92. oldalának első és második bekezdéseiben írt ténymegállapítások azért szorultak helyesbítésre, mert ezekben a tényállási pontokban az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az eladó utalja át a vevőnek az eladott áru ellenértékét, nem pedig a vevő. Ez azon túl, hogy értelmetlen, ellentétben áll az iratok tartalmával is. Éppen arról van szó, hogy a külföldi beszerző cég állít ki számlát az első belföldi magyarországi beszerző cég részére, illetve a magyarországi tovább értékesítő részére (*szakértő5 igazságügyi könyvszakértői véleménye*).
- [155] - Az ítélet 105. oldalának 2. bekezdését akként helyesbíti, hogy Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak bűncselekményből származó jövedelme személyenként, összesen és helyesen 52.884.071 forint volt.
- [156] A fenti helyesbítés a szakértő5 igazságügyi szakértő által kimunkált adatokon alapszik. A szakértő a lefoglalt iratok alapján azt állapította meg, hogy a II. r. és a III. r. vádlottak által vezetett két cég a bűncselekmények elkövetése során mindösszesen 24.649 tonna alumíniumtömböt szerzett be Terhelt1 I. r. vádlottól, erre figyelemmel a gazdagodásuk is helyesbítésre szorult; ekként személyenként 52.884.071 forinttal gazdagodtak.
- [157] - Az ítélet 106. oldalát akként helyesbíti, hogy Terhelt7 VIII. r. vádlott az általa az cég1. bankszámlájáról felvett 543.245 eurót átadta a céget ténylegesen irányító Terhelt1 I. r. vádlottnak, így azzal a VIII. r. vádlott nem gazdagodott, nála bűncselekményből származó előny nem maradt.
- [158] Az ítéletábla a fenti helyesbítés indokait a későbbiekben részletezi.
- [159] - Az ítélet 107. oldalának első bekezdését azzal helyesbíti és egészíti ki, hogy Terhelt11 XII. r. vádlott a cég7 és a cég15 bankszámláiról 2011-2012. években felvett 190.910.187 forintot részben egyéb érdekelt9, részben pedig az általa megbízott egyéb érdekelt10 részére átadta, így ezzel a XII. r. vádlott nem gazdagodott, nála a bűncselekményből származó anyagi előny nem maradt.
- [160] A tényállás fenti kiegészítését a másodfokú tárgyaláson felvett bizonyítás eredménye tette indokolttá. A másodfokú eljárásban a XII. r. vádlott védője átvételi elismervényeket csatolt, melyek tartalma szerint a XII. r. vádlott a cég7 és a cég15 számláiról felvett közel 191 millió forintot átadta az okiratokban megnevezett egyéb érdekelt9nek és egyéb érdekelt10nek, így ezzel nem gazdagodott. A csatolt átvételi elismervényekben szereplő pénz átadását a XII. r. vádlott e körben tett vallomása is megerősítette. Ellentétes bizonyíték hiányában a másodfokú bíróság az okiratok tartalmi hitelességét nem vonta kétségbe, ezért a tényállást a fentiek szerint módosította.
- [161] A fenti kiegészítésekkel, illetve helyesbítésekkel a tényállás immár mentes a Be. 592. § (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól: teljeskörűen felderített, hiánytalan, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, az a vádlottak védekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.
- [162] Az ekként megállapított tényállás a Be. 593. § (3) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

IV. Bizonyítékok értékelése, mérlegelése

- [163] A bizonyítékok mérlegelésének felülbírálata körében mindenekelőtt arra szükséges kitérni, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási törvény szem előtt tartásával folytatta le a bizonyítási eljárást, a bizonyítékokat a szükséges körben beszerezte és feltárta, azokat megfelelően értékelte.
- [164] Ugyanakkor az indokolási kötelezettségének teljesítése – egyetértve a III. r. vádlott védőjének erre vonatkozó álláspontjával – nem mindenben felel meg a bírói gyakorlat által támasztott követelményeknek. Ennek ellenére a tényállás felülbírálata kapcsán minden esetben feltárható volt, hogy a törvényszék mely tényt mely bizonyíték alapján állapította meg.
- [165] Megállapította a fellebbviteli bíróság azt is, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása sok helyütt terjengős, a már leírtakat többször megismétli, alkalmanként pontatlanul. Megnehezítette a felülbírálatot az indokolás szerkesztése, nevezetesen, hogy egyes bizonyítékokat nem a logika szabályai szerinti megfelelő helyen értékelt; így különösen az volt szembetűnő, hogy a költségvetési csalás büntettségére vonatkozó egyes bizonyítékokat a közokirat-hamisítás büntette körében megvizsgált bizonyítékokkal együtt értékelt. Éppen ezért szerencsésebb lett volna a bizonyítékok értékelésének e szempontból történő különválasztása, annak ellenére, hogy azok egymással szorosan összefüggenek.
- [166] Nem fordított megfelelő figyelmet a törvényszék a költségvetési csalással kapcsolatos ténymegállapítások – így különösen az adóhiány mértékének és annak az egyes vádlottakra eső részének – indokolására sem. Az ügy nagy terjedelmére és a szerteágazó bizonyítási eljárásra tekintettel a kifejtettek ellenére is eleget tett az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének.
- [167] Ki kell emelni, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában törekedett az egymással szembenálló bizonyítékok bemutatására és a köztük lévő ellentétek feloldására, azok pusztán felsorolása helyett. A bizonyítékok értékelése során vizsgálta a beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét, részletes indokát adta annak, hogy mit, milyen okból fogad el vagy éppen zár ki a bizonyítékok köréből.
- [168] A bizonyítékok bíróság által történt értékelésének megszokott módja az, hogy a bíróság a vallomás egyes – általában más bizonyítékokkal is megerősített – részeit fogadja el irányadónak a történeti tényállás megállapítása során, míg a vallomásnak olyan részeit, amelyek más bizonyítékokkal ellentétesek, figyelmen kívül hagyja. Kétségtelenül ez utóbbi esetben a megszokott terminológiától eltérően „súlytalan” jelzővel illette az el nem fogadott bizonyítékot.
- [169] Az elsőfokú bíróság bizonyítékok értékelése körében kifejtett érveivel a másodfokú bíróság túlnyomó részben egyetértett, így azokat nem kívánja megismételni, figyelemmel azonban a jogorvoslati kérelmekben foglaltakra, az alábbiak kiemelését tartotta szükségesnek.

V. A valótlan tartalmú cégbejegyzésekkel kapcsolatos tényállási pontok felülbírálata

- [170] Előzetesen szükséges megjegyezni, hogy a cégnyilvántartás adatait érintő közokirat-hamisítás büntetvény megítélésénél különös jelentősége van a fiktív cégátírásban részt vevő személyek tudattartalmának. A bírói gyakorlatban ezért kialakult azoknak a körülményeknek a vizsgálata, amely a jogügyletben részt vevő felek tényleges akarata megállapításának alapjául szolgálhatnak.
- [171] A közokirat-hamisítással kapcsolatos tényállásokat (I-XVI.) célszerű kettéválasztani. Egyrészt a fiktív cégátírásoknál ügyvédként eljáró vádlottak védekezésével kapcsolatos részre, valamint a cégeladásokban résztvevő vádlott-társak bűnösségével kapcsolatos bizonyítékok vizsgálatára.
- [172] A jogügyletben részt vevők szándékának megítélése körében, abban a kérdésben, hogy a cégeljárás során valós vagy valótlan szándék vezette őket, és ekként fennállt-e a lehetősége annak, hogy valótlan adatok kerültek be a közhiteles nyilvántartásba, az alábbi körülményeket kell vizsgálni:
- [173] - a gazdasági társaságot megvásárló személynek nem volt szándékában a cég üzemeltetése, és arra a körülmények folytán lehetősége sem volt;
- [174] - az eljáró jogi képviselőt nem a felek egyike bízta meg a cégeljárásban történő közreműködéssel és a munkadíját sem a felek valamelyike fizeti, hanem egy kívülálló harmadik személy;
- [175] - a cég könyvelési iratainak átadására a tulajdonosváltást követően sem kerül sor; a cég iratanyaga a változás bejegyzésével együtt eltűnik, az a későbbiekben már nem fellelhető;
- [176] - az új tulajdonos a cégbejegyzés után nem kap jogot a cég vagyona feletti rendelkezésre, így különösen a bankszámla kezelése vagy az ingó vagyon felett;
- [177] - a vevőként bejegyzett új tulajdonos nem veszi fel a kapcsolatot a hatóságokkal, így különösen az adóhivatallal vagy a későbbiekben a felszámolóval;
- [178] - a céggel szemben a tulajdonosváltás után különféle jogi eljárások indulnak, így adóhatósági, végrehajtási, felszámolási, vagy kényszertörlési eljárások;
- [179] - a székhelyszolgáltató igénybevétele követően az új tulajdonosok nem keresik a részükre érkező küldeményeket, azok részükre történő továbbítását nem kérik.
- [180] Mindezen szempontok figyelembevételével arra lehet következtetést levonni, hogy a cég üzletrészei – esetlegesen – csak színleg kerültek átruházásra, ekként az ezzel kapcsolatos nyilatkozatok következtében valótlan adat került a közokiratként szolgáló cégjegyzékbe.
- [181] **V. 1** Ezekkel a cselekményekkel Terhelt1 I. r., Terhelt5 V. r., Terhelt7 VIII. r., Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r., Terhelt11 XII. r., Terhelt12 XIII. r., Terhelt13 XV. r., Terhelt14 XVII. r., Terhelt15 XVIII. r., Terhelt17 XXI. r., Terhelt19 XXIV. r., valamint Terhelt20 XXV. r. vádlottak érintettek.
- [182] Megalapozottan helyezkedett az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy a vád tárgyává tett cégáttruházások mindegyik esetben fiktívek voltak. Erre pedig a fenti szempontrendszer részletes és minden részletre kiterjedő vizsgálatával jutott.
- [183] Mindegyik esetben megállapítható volt, hogy az új tulajdonos nem kívánta és nem is volt képes a megszerzett cég működtetésére. Az a körülmény tehát, hogy az új tulajdonos a céggel nem végez semmiféle tevékenységet, arra utal, hogy az eleve nem is állt szándékában.

- [184] Tipikusnak mondható valamennyi esetben, hogy az új tulajdonos a cég könyvelési iratait nem vette át. Ezt bizonyítja, hogy a cégiratok egy jelentős részét Terhelt1 I. r. vádlottnál foglalták le, és nem azoknál a személyeknél, akik a cégjegyzék szerint tulajdonosokká, illetve a gazdálkodó szervezetek képviselőivé váltak. Emellett pedig megjegyzendő, hogy egyes esetekben a cég iratanyagának sorsával kapcsolatban is olyan kijelentéseket tettek a hatóságok felé, amiből arra lehetett következtetni, hogy a cégátruházási szándékuk nem volt valós. A könyvelési iratok hiányában ugyanis a cég működése nem folytatható; ilyen esetben a tevékenység végzése ellehetetlenül.
- [185] Valamennyi esetben megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a cégeljárással kapcsolatos ügyvédi tevékenységet nem az új tulajdonos (az ügyvéd megbízója) fizette, hanem attól eltérő személy. Erre az esetek többségében a vádlottaknak nem is volt lehetősége, hiszen erre a célra anyagi eszközökkel nem rendelkeztek; az üzletrész tulajdonjogát és a társaság képviselőtét a nekik ígért anyagiak miatt fogadták el. Így egyéb érdekelt11 és Terhelt14 XVII. r. vádlottak, akik hajléktalan személyek voltak; Terhelt15 XVIII. r. és Terhelt9 X. r. vádlottak, akik munkanélküli ellátásban részesültek. Emellett az ukrán állampolgárságú Terhelt17 XXI. r., Terhelt19 XXIV. r. és Terhelt20 XXV. r. vádlottak is szerény anyagi körülmények között éltek; ők sem rendelkeztek a cég üzletrészenek megszerzéséhez szükséges vételárral, valamint az ügyvédi és adminisztratív költségek viseléséhez szükséges pénzzel.
- [186] Ezzel szemben az volt a tipikus, hogy az új tulajdonosok a cég átvételéért anyagi előnyben részesültek azoktól, akik rávették őket a cégeljárással kapcsolatos okiratok aláírására. Így az ukrán állampolgárságú vádlottak egyezően arról tettek nyilatkozatot, hogy a cégátírás után ők fejenként 5.000 vagy 10.000 forintot és egy ebédet kaptak; Terhelt8 IX. r. vádlott vallomása szerint pedig ő havonta 50.000 forintot, míg Terhelt9 X. r. vádlott havonta 150.000 forintot kapott.
- [187] Az esetek többségében az is megállapítható volt, hogy a cégbejegyzést követően az új tulajdonos nem kapott jogot a cég vagyona feletti rendelkezésre. Ennek legjobb példája a cég7 volt, ugyanis miután 2011. szeptember 1. napjától Terhelt12 XIII. r. vádlott lett a kft. ügyvezetője, a kft. bankszámlájáról továbbra is Terhelt11 XII. r. vádlott vett le pénzüsszegeket, több tízmillió forintot.
- [188] A székhelyszolgáltató igénybevételével kapcsolatos cégeljárások esetében az is megállapítható volt, hogy az új tulajdonosok nem keresték a székhelyszolgáltatót az esetleges küldemények érkezése vagy azok átvétele végett, és nem is kérték a küldemények részükre történő továbbítását.
- [189] Minden esetben megállapíthatóvá vált, hogy a cégek átvételét megelőzően rövid idővel vagy az adóhatóság indított ellenőrzést vagy végrehajtást, vagy egyéb jogi eljárás indult a cégekkel szemben. Ez is azt bizonyítja, hogy a cégek átírásának célja az volt, hogy a cég tevékenységéért felelőssé tehető személyt ne lehessen a hatóságoknak felelősségre vonni. Ennek legszembetűnőbb példája az volt, hogy új tulajdonosként nem magyarországi lakóhellyel rendelkező személyeket jegyezték be, akik így a hatóságok részére elérhetlenné váltak. A másodfokú bíróság a törvényszék e körben kifejtett érveivel is teljes mértékben egyetértett.
- [190] Mindezek alapján az volt megállapítható, hogy a tényállás I-XVI. pontjaiban írt cégekkel kapcsolatosan az abban érintett vádlottak olyan magatartást tanúsítottak, melynek során a gazdasági társaságok üzletrészei csak színleg kerültek átruházásra, vagy színleg történt azok megalapítása, ekként a közhiteles nyilvántartásban megjelenő adatok nem voltak valósak. Ez pedig elősegítette azt, hogy a hivatalos szervek a céget ne tudják ellenőrizni, illetve a velük szemben indult jogi eljárásokat megghiúsítsák.

- [191] Rátérve az egyes vádlottak védekezésére, elmondható, hogy egy részük következetesen tagadta a bűncselekmény elkövetését az egész eljárás során. Így Terhelt1 I. r., Terhelt5 V. r., Terhelt11 XII. r., Terhelt12 XIII. r. vádlottak, továbbá a terheltek bűnösségének hiánya mellett érvelt Terhelt17 XXI. r., Terhelt19 XXIV. r. és Terhelt20 XXV. r. vádlottak kirendelt védője is.
- [192] Az I. r. vádlott a büntetőeljárás során végig tagadta, hogy részt vett volna a cégek fantomizálásában, vallomása szerint ő ilyen cselekményt nem követett el.
- [193] Ezzel szemben megalapozottan helyezkedett az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy az I. r. vádlott szavahihetősége e körben megdőlt, hiszen több olyan személyi és tárgyi bizonyítékot lehetett feltárni, amely ezzel ellentétes eredményre vezetett.
- [194] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy Terhelt1 I. r. vádlott által lakott ingatlanban foganatosított házkutatás során lefoglalt, a vád tárgyát képező gazdasági társaságokhoz köthető iratanyagok, valamint a számítástechnikai eszközön lévő könyvelési iratok is az I. r. vádlott büntetőjogi felelősségét támasztják alá. Ha és amennyiben az I. r. vádlottnak semmi köze sincs ezekhez a gazdasági társaságokhoz, akkor megmagyarázhatatlan e cégek iratanyagainak az I. r. vádlottnál tárolása.
- [195] Éppen ez az a körülmény, amely alátámasztotta tanú9 tanú vallomását is, aki a tényállás VII-XVI. pontjaihoz tartozó cégek esetében Terhelt1 I. r. vádlottra terhelő vallomást tett. Minden esetben hangsúlyozta, hogy egyéb érdekelt12 és ő Terhelt1 I. r. vádlott utasítására vagy kérésére jártak el a gazdasági társaságok cégjegyzékben nyilvántartott adatainak módosítása során.
- [196] Mindemellett az ügyész csupán a tényállás VII-XVI. pontjaiban rótt Terhelt1 I. r. vádlott terhére a közokirat-hamisítás büntetében való közreműködését. A tényállás többi részében (I-VI. pontok) is azonos elkövetési magatartás állapítható meg; ebből pedig az következik, hogy jóval az I. r. vádlott terhére megállapított fiktív cégaladásokat megelőzően is történtek olyan fiktív cégbejegyzések, melyeket egyéb objektív bizonyíték alapján nem lehetett az I. r. vádlotthoz kötni.
- [197] Az elsőfokú bíróság által hivatkozott objektív adatok, valamint tanú9 tanú vallomása a másodfokú bíróság számára is elégségesnek bizonyult abban a tekintetben, hogy Terhelt1 I. r. vádlott felbujtóként történő bűnfelelősségét igazoltnak lássa. Mindezeket pedig kiegészítik a titkos információszerezés útján beszerzett adatok is, melyben több esetben található utalás akár az I. r. vádlott részéről, akár más lehallgatott személy részéről arra, hogy e cégek felett Terhelt1 I. r. vádlott diszponál; a cégek irányítását ő látta el. Ezt támasztják alá a külföldi telephelyű cégek vezetőinek vallomásai is, akik vallották, hogy a gazdasági társaságok nevében – cég16, cég17., cég2, cég1., cég10. – az I. r. vádlott járt el.
- [198] Terhelt5 V. r. vádlott is következetesen tagadta a terhére rótt bűncselekmények elkövetését a közokirat-hamisítás büntette vonatkozásában.
- [199] A cég19. vonatkozásában vitatta, hogy Terhelt15 XVIII. r. vádlott szándéka a cég átvételére ne lett volna valós. Az V. r. vádlott védekezését cáfolta Terhelt15 XVIII. r. vádlott vallomása, aki éppen az V. r. vádlott védekezésével ellentétes tényekről számolt be; a XVIII. r. vádlott ugyanis kategorikusan tagadta, hogy ő bármikor, bármilyen cég irányítását önként és a saját elhatározásával átvette volna. Ezzel ellentétben éppen arra hivatkozott, hogy neki fizettek a cégek átvételéért, és neki egyáltalán nem állt szándékában cégekkel tevékenységet folytatni.
- [200] Terhelt5 V. r. vádlott a cég18 kapcsán is vitatta az elsőfokú bíróság megállapításait és hasonló védekezést terjesztett elő az cég12. átruházásával kapcsolatban is. Védője az V. r. vádlott fenti védekezésével azonos tartalmú jogorvoslati nyilatkozatot tett.
- [201] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság e körben tett megállapításaival, miszerint Terhelt5 V. r. vádlott védekezése nem fogadható el.

- [202] A cég19. kapcsán a titkos információgyűjtés anyagát – mely szerint az V. r. vádlott a cég értékesítését követően is intézkedett a kft.-vel kapcsolatban – megerősíti tanú37 tanúvallomása is, aki még 2013. évre vonatkozóan is akként nyilatkozott, hogy a cég19. könyvelési irataival kapcsolatban nem Terhelt15 XVIII. r., hanem Terhelt5 V. r. vádlott kereste meg. Ezért az V. r. vádlott védekezése – mely szerint szándékában állt a kft. értékesítése – nem volt elfogadható.
- [203] A cég19.-vel kapcsolatban megjegyzendő még, hogy a Terhelt1 I. r. vádlottnál adathordozón fellelt, az I. r. vádlott használatában volt e-mail címről 2010. december 22. napján küldtek az akkori könyvelőnek olyan tartalmú e-mailt, melyben a 2010-es befizetések egyeztetését kérték. Ugyanakkor a beszerzett cégmásolatból megállapítható volt, hogy Terhelt5 V. r. vádlott 2008. december 29-étől ügyvezetője és tulajdonosa volt a cég19.-nek, tehát e tekintetben az I. r. vádlottnak két év elmúltával nem lehetett volna semmilyen adatigénylésé annak ellenére sem, hogy azt megelőzően éppen az ő családjának tulajdonában volt a cég.
- [204] Mindezek alapján kétséget kizáróan az volt megállapítható, hogy a cég19. esetében az V. r. vádlott cégátruházási szándéka nem volt valós, így az V. r. és a XVIII. r. vádlottak is közreműködtek abban, hogy valótlan adatok kerüljenek a közokiratnak minősülő cégnyilvántartás adataiba.
- [205] A tényállás III. pontjával kapcsolatos cég18 esetében hasonló megállapítások tehetők. Terhelt15 XVIII. r. vádlott – az V. r. vádlott hivatkozásával szemben – nem kapott az bank4.-nél vezetett bankszámlája felett rendelkezési jogosultságot annak ellenére, hogy 2011. május 11-étől ő maga lett a tulajdonos. Ezzel szemben az V. r. vádlott továbbra is felvett pénzeket a bankszámláról. Mindez azt támasztja alá, hogy maga Terhelt5 V. r. vádlott sem szándékozott a cég ügyvezetését átadni.
- [206] E vonatkozásban az a hivatkozása, hogy Terhelt15 XVIII. r. vádlott megbízta őt a bankszámláról történő pénz felvételével, szintén nem fogadható el, mert ezzel kapcsolatban meghatalmazást, továbbá átvételi elismervényeket sem lehetett fellelni az ügyiratok között.
- [207] Az is megállapítható, hogy a cég éves beszámolóját is az V. r. vádlott fogadta el és helyezte el a cégbíróságon letétbe. Ez hiteltelenné teszi a védekezését, hiszen neki már nem lett volna jogosultsága 2011. május 11. után a beszámolót letétbe helyezni, az az új ügyvezető feladata lett volna.
- [208] Ugyanígy nem fogadható el az V. r. vádlottnak tanú38 tanú szerepére vonatkozó védekezése sem. Az iratokból az volt megállapítható, hogy tanú38 tanú az *adóhatóságnál* tett olyan tartalmú bejelentést, hogy az iratokat az új ügyvezetőtől, Terhelt15 XVIII. r. vádlottól ellopták, ezért nem tudja az adóellenőrzés rendelkezésére bocsátani az iratokat. Ezt azonban megcáfolja az a tény, hogy a nyomozás során éppen tőle foglalták le a cég könyvelését. Ám az adóhatósági nyilatkozatának megtétele, valamint a lefoglalás foganatosítása között eltelt közel három évben nem kereste meg az adóhatóságot azzal, hogy az iratok időközben előkerültek. Ez teljesen hiteltelenné teszi mind a tanúnak a vallomását, mind pedig az V. r. vádlott védekezését. Ebből is kétséget kizáróan az állapítható meg, hogy az V. r. vádlott szándéka a cég eladására nem volt valós; arra 2011. május 10-ét követően is szüksége volt, a bankszámlára érkezett több mint 14 millió forint megszerzése érdekében.
- [209] Az cég12. esetében pedig újfent azt lehetett megállapítani, hogy az üzletrész értékesítését követően is csupán az V. r. vádlottnak volt hozzáférése a cég bank4.-nél vezetett bankszámlájához. Ha a céget valóban eladta volna, és annak az ügyvezetését is átadta volna más személynek, neki kellett volna intézkedni a meghatalmazásának megszüntetése érdekében, hiszen a cég képviselőjére, és a vagyona feletti rendelkezésre már nem volt jogosult. Erre azonban ennél a cégnél sem került sor.

- [210] Nem fogadható el ezért Terhelt5 V. r. vádlott védekezése az cég12.-vel kapcsolatban sem. A Góré 07006/1. és 10352/1. számú közlemények értékelése kapcsán helyesen rögzítette indokolásában az elsőfokú bíróság, hogy a két lehallgatási anyag egyértelműen az cég12. ügyintézéséhez kapcsolódik és nem a cég20.-hez. Ekkor azonban a céget már közel egy éve papíron eladta Terhelt18 XXIII. r. vádlottnak. Mindezek tehát megcáfolják a védekezését, mely szerint komoly és megalapozott szándéka lett volna az cég12. értékesítésére; ezzel szemben éppen azt lehetett megállapítani, hogy a cég 2012. április 17-ére dátumozott értékesítése valótlan volt, ezt követően is tehát az V. r. vádlott járt el a cég ügyvezetőjeként.
- [211] A fentiek alapján a másodfokú bíróság az V. r. vádlott fellebbezésében foglaltakat megalapozatlannak találta, ezzel szemben megállapította, hogy a terhelt terhére rótt, a tényállás II-IV. pontjaiban írt cégek tekintetében hozzájárult ahhoz, hogy valótlan adatok kerüljenek a cégnyilvántartásba.
- [212] Ami Terhelt7 VIII. r. és Terhelt8 IX. r. vádlottakat illeti, e vádlottak a terhükre rótt fiktív cégátírások kapcsán beismerő vallomást tettek. Esetükben az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat helyesen értékelte, így meggyőző érvelésével a másodfokú bíróság egyetértett; ezért a megállapított tényekből minden kétséget kizáróan azt a következtetést lehetett levonni, hogy Terhelt7 VIII. r. vádlott az cég1., míg Terhelt8 IX. r. vádlott a cég8, az cég17., valamint a cég6. esetében hozzájárult ahhoz, hogy valótlan bejegyzések kerüljenek a cégnyilvántartásba.
- [213] Terhelt9 X. r. vádlott is érintett a fiktív cégeladásokkal kapcsolatos tényállásokkal. Az cég17. esetében (a tényállás X. pontja) ő is ténybeli beismerő vallomást tett. Nem titkolta el, hogy pénzért vállalta az cég17. átvételét, amellyel kapcsolatban egyetlen dologról volt tudomása, hogy pénzért cserébe a céget a nevére kell venni. A X. r. vádlott ekkor munkanélküli volt és ezzel kapcsolatos ellátásban részesült, így teljesen biztosan kijelenthető, hogy sem a cég üzletrészesének vételárát, sem a cégeljárással kapcsolatos ügyvédi munkadíjat, illetve egyéb költségeket nem tudta megfizetni.
- [214] Terhelt9 X. r. vádlott e ténybeli beismerő vallomását az egyéb bizonyítékok, így különösen Terhelt8 IX. r. vádlott vallomása, valamint tanú15 és tanú9 tanúk vallomásai is alátámasztották.
- [215] Terhelt10 XI. r. vádlott védője a tényállás XV. pontjával kapcsolatban sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság változtatás nélkül elfogadta a vádirati tényállást, melynek eredményeként azt állapította meg, hogy a XI. r. vádlott olyan fiktív cég alapításában vett részt, melynek célja és rendeltetése a bünszervezet keretében elkövetett költségvetési csalásban való közreműködés.
- [216] A védő álláspontja szerint a XI. r. vádlott nyomozás során foganatosított első kihallgatása törvénysértő volt, mert kirendelt védője távollétében tett nyilatkozatot, de a folytatólagos kihallgatásán tett nyilatkozata sem volt elfogadható annak ellenére, hogy meghatalmazott védője ekkor már jelen volt. Mivel a büntetőeljárás során további nyilatkozatot a XI. r. vádlott nem tett, nem állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy cégalapítási szándék és képesség hiányában tett volna nyilatkozatot az eljáró ügyvéd előtt. Hivatkozott e tekintetben tévedésre is, hiszen – álláspontja szerint – Terhelt10 XI. r. vádlottat tanú9 és egyéb érdekelt12 megtévesztették a gazdasági társaság tevékenységével kapcsolatban.
- [217] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság érvelésével, mely szerint a XI. r. vádlott nyomozás során foganatosított kihallgatása az eljárási törvénynek megfelelő volt; számára védőt rendeltek ki, akit a kihallgatás időpontjáról előzetesen értesítettek. Folytatólagos kihallgatásán a vallomásának fenntartására tett nyilatkozata pedig az első vallomását mindenben megerősítette. Helytállóan került sor tehát a XI. r. vádlott saját magát terhelő vallomásának elfogadására az elsőfokú bíróság részéről.

- [218] Az a körülmény, hogy a saját elmondása szerint sem tudott biztosítani megfelelő tőkét az cég21. működésének megindításához, arra utal, hogy nem volt komoly szándéka a cég működtetésére. Ehhez képest idegen személyek végeztek a cég nevében tevékenységet, amely azt jelenti, hogy a XI. r. vádlott nem kívánt ténylegesen a céggel tevékenységet végezni. Alátámasztja a XI. r. vádlott magára tett terhelő vallomását tanú9 tanú vallomása is, mely szerint – annak ellenére, hogy a XI. r. vádlottnak volt csupán rendelkezési joga az cég21. bankszámlája felett – mégsem ő, hanem tanú9 és egyéb érdekelt12 használták azt az internetbank segítségével.
- [219] Mindezek alapján kétség sem férhetett ahhoz, hogy az cég21.-t nem a XI. r. vádlott irányította, ezért tisztában volt azzal, hogy a látszattal ellentétben valótlan adatok kerültek bejegyzésre a cégnyilvántartásba. Ugyanakkor a XI. r. vádlottnak a bünszervezettel kapcsolatos tudattartalmára vonatkozó elsőbírői megállapítást nem osztotta a másodfokú bíróság. Erre vonatkozó álláspontját a bünszervezettel kapcsolatos indokolásában fejt ki az ítéltábla.
- [220] Terhelt11 XII. r. vádlott sem a nyomozás során, sem az elsőfokú bíróság előtt nem tett vallomást. A fellebbezési tárgyaláson tett nyilatkozatában azt adta elő a cég7 üzletrész-átadásával kapcsolatban, hogy őt egyéb érdekelt9 vette rá a cég eladására. A céggel kapcsolatosan minden tekintetben egyéb érdekelt9 utasításai szerint járt el. Védője által csatolt tényleges tulajdonosi megállapodás értelmében ő csak „*papíron volt*” ügyvezető, a cég tényleges tulajdonosa egyéb érdekelt9 volt. A cégnek Terhelt12 XIII. r. vádlott részére történő átadását is egyéb érdekelt9 kezdeményezte, ő csak az utasításainak tett eleget. Védekezésével azonban ténybelileg elismerte, hogy az cég12.-vel, a cég7-vel és a cég15-vel kapcsolatban valótlan adatok kerültek a cégnyilvántartásba.
- [221] Az értékelt bizonyítékok minden kétséget kizáróan arra utalnak, hogy Terhelt12 XIII. r. vádlott ténylegesen nem volt a gazdasági társaság vezető tisztségviselője, így a cég részére történő értékesítésére is valótlanul került sor. E ténybeli beismerő nyilatkozata pedig objektív bizonyítékok alapján – bár bűnösségét e tekintetben tagadta és minden felelősséget egyéb érdekelt9ra hárított – igazolódott.
- [222] Ezt támasztja alá az a körülmény is, hogy miután Terhelt12 XIII. r. vádlottat bejegyezték a gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének 2011. év során, ezt követően mégis Terhelt11 XII. r. vádlott volt az, aki a cég7 bankszámlájáról további pénzeket vett fel, több tízmillió forint összegben. A gazdasági társaság vagyona feletti rendelkezés éppen azt igazolja, hogy a tulajdonos- és képviselőváltásra a valóságban nem került sor; Terhelt12 XIII. r. vádlott tehát csak névleg lett a társaság tulajdonosa és ügyvezetője.
- [223] Mindezekre figyelemmel Terhelt11 XII. r. vádlott magát terhelő ténybeli beismerő vallomását elfogadta és megállapította, hogy a terhére rótt közokirat-hamisítás büntettét elkövette.
- [224] Terhelt12 XIII. r. vádlott 2021. október 14-én kelt nyilatkozatában azt adta elő, hogy egyéb érdekelt9 régi ismerőse kérte meg, hogy vegye át a XII. r. vádlottól a cég7-t, amit szívességből elvállalt. Annyit kellett csak az ügyvédnél nyilatkoznia, hogy „meg akarja venni a céget, mert terve van vele”. Az iratok aláírása után a egyéb érdekelt9től kapott pénzből kifizette az eljáró ügyvédet, ezt követően más nem történt. egyéb érdekelt9 azt mondta, hogy ő továbbra is intézi a cég dolgait, vele más dolga nem lesz. Emiatt a cég7 működéséről semmit sem tud, a cég bankszámlája felett nem volt rendelkezési joga, és ezzel kapcsolatban semmilyen más intéztnivalója nem volt.
- [225] A másodfokú bíróság a XIII. r. vádlott e védekezését elfogadva azt állapította meg, hogy Terhelt12 XIII. r. vádlott is közreműködött abban, hogy a cégjegyzékbe valótlan adatok kerüljenek bejegyzésre.

- [226] A cég⁷ üzletrészének Terhelt¹² XIII. r. vádlott részéről egyéb érdekelt¹³ részére történő értékesítésével kapcsolatban is hasonló megállapítások tehetők. A XIII. r. vádlott – elmondása szerint – fel sem vette a kapcsolatot egyéb érdekelt^{13a}al, ekként az eladási szándéka alappal volt megkérdőjelezhető.
- [227] Hasonló megállapítások tehetők a XIII. r. vádlott tekintetében az cég¹¹. kapcsán is. Ezt a gazdasági társaságot is a XIII. r. vádlott színleg egyéb érdekelt⁹től vásárolta meg. Megállapítható a bank⁷ adatszolgáltatása alapján az is, hogy e pénzügyi intézménynél vezetett bankszámla felett csak egyéb érdekelt⁹nak volt rendelkezési joga, a XIII. r. vádlottnak azonban nem.
- [228] A jogügylet valótlan voltát támasztja alá továbbá az is, hogy a cégmásolat adatai alapján az cég¹¹. 2011. május 9. óta végrehajtás alatt állt, fellelhető vagyona pedig nem volt. Súlyosan életszerűtlen azonban ebben a tekintetben az, hogy Terhelt¹² XIII. r. vádlott egy adósságoztól súlyosan terhelt, végrehajtás alatt álló céget vásárolt meg.
- [229] A XIII. r. vádlott 2013-ban nem jelent meg az adóhatóság előtt az cég¹¹-t érintő gazdasági események valóságának vizsgálata során, a felszámolóval sem vette fel a kapcsolatot. Mindezek azt bizonyítják, hogy a XIII. r. vádlottnak nem volt szándéka a cég átvétele, illetve annak működtetése. Mindezek alapján az állapítható meg, hogy mind a cég⁷, mind pedig az cég¹¹. esetében közreműködött abban, hogy a közokiratba valótlan tények kerüljenek bejegyzésre.
- [230] Terhelt¹³ XV. r., Terhelt¹⁴ XVII. r. és Terhelt¹⁵ XVIII. r. vádlottak bűnösségét is megállapította az elsőfokú bíróság a közokirat-hamisítás büntetében. Vonatkozásukban is megalapozottan vont le következtetést az elsőfokú bíróság abban a tekintetben, hogy semmilyen szándékuk nem volt az cég¹., illetve a cég¹⁹. és a cég¹⁸ értékesítésére, illetve megvásárlására.
- [231] Terhelt¹⁷ XXI. r., Terhelt¹⁹ XXIV. r. és Terhelt²⁰ XXV. r. vádlottak bűnösségét kirendelt védőjük vitatta. Arra hivatkozott, hogy a vádlottak jogsegély keretében történő kihallgatása nem volt szabályszerű, ezért a büntetőeljárás során tett nyilatkozatuk nem vehető bizonyítékként figyelembe. Emellett az sem igazolható, hogy az ügyel érintett okiratokat ők írták volna alá. A vádlottakat minden esetben tanú⁹ és egyéb érdekelt¹² ejtették tévedésbe a jogügylet tartalmát illetően; a XXI. r., a XXIV. r. és a XXV. r. vádlottak abban a téves feltevésben voltak, hogy bűncselekményt nem követnek el, és a jogügylettel kapcsolatban minden rendben van. Erre figyelemmel e vádlottak nem büntethetők, helyettük tanú⁹ közvetett tettesként történő felelősségre vonásának lenne helye. Később a védő kényszer, fenyegetés hatása alatti elkövetésre is hivatkozott.
- [232] Utalást tett továbbá arra is, hogy az ukrán állampolgárságú vádlottak mélyszegénységben lévő, igen szerény anyagi körülmények között élő személyek voltak, akik csekély pénzért és egy ebédért vállalták el a nekik bemutatott okiratok aláírását. Miután azonban magatartásuk téves feltevésen alapult, így felmentésüknek van helye.
- [233] A védő érvelésével szemben az igazságügyi írásszakértői vélemények alapján megállapítható volt, hogy a XXI. r., a XXIV. r. és a XXV. r. vádlottak írták alá az inkriminált dokumentumokat. Emellett az ORFK Határrendészeti Hatóság kimutatásából azt is nyomon lehetett követni, hogy a vádlottak az aláírás időpontjában Magyarországon jártak. Mindezekre figyelemmel nem állja meg a helyét az, hogy nem ők írták alá a vád tárgyává tett gazdasági társaságok üzletrészének adásvételével kapcsolatos iratokat, ekként a védő tévedésre való hivatkozása is alaptalan.
- [234] Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját e vádlottak kapcsán abban a tekintetben is, hogy a jogsegély keretében foganatosított kihallgatásukon felvett jegyzőkönyvekben foglalt nyilatkozatuk a büntetőeljárásban bizonyítékként elfogadható volt.

- [235] Az a körülmény, hogy az ukrán állampolgárságú vádlottak életvitelszerűen nem tartózkodtak Magyarországon, arra utal, hogy nem kívánták a magyarországi székhellyel rendelkező céget ténylegesen üzemeltetni, azzal kapcsolatban semmilyen tevékenységet nem kívántak folytatni. Sem a megvásárolt üzletrész ellenértékét, sem pedig az eljáró ügyvéd munkadíját nem ők fizették, mely már önmagában alátámasztja azt a tényt, hogy semmilyen szándékuk nem volt az adott cégek átvételére. Mindezekre figyelemmel a védőnek a felmentés végett bejelentett fellebbezése sem volt megalapozott; kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy a XXI. r., a XXIV. r. és a XXV. r. vádlottak közreműködtek abban, hogy a közhiteles nyilvántartásba valótlán adatok kerüljenek bejegyzésre.
- [236] **V. 2** A tényállás I-XVI. pontjai vonatkozásában a cégbejegyzési eljárás során ügyvédként eljáró vádlottak, így XXVI. r., Terhelt22 XXVII. r., Terhelt23 XXVIII. r., Terhelt24 XXIX. r. és Terhelt25 XXX. r. vádlottak vonatkozásában a másodfokú bíróság az alábbiakat kívánja kiemelni.
- [237] Az elsőfokú bíróság e vádlottak büntetőjogi felelősségét abban látta megállapíthatónak, hogy vagy tisztában voltak a cégeljárás során a felek valós szándékának hiányával, vagy nem győződtek meg a felek tényleges akaratáról és ennek hiányában látták el az iratokat ellenjegyzésükkel. A cégbejegyzési kérelem cégbírósághoz történő benyújtásával ezáltal azonban hozzájárultak ahhoz, hogy a cégjegyzékbe valótlán adatok kerüljenek bejegyzésre.
- [238] E vádlottak és védőik a büntetőeljárás során a bűnösségüket nem ismerték el, és a jogorvoslati nyilatkozataikban is ezzel egyező nyilatkozatot tettek.
- [239] A vádlottak védekezésének értékelésével kapcsolatban a másodfokú bíróság mindenekelőtt arra utal, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységével a XXVIII. r., a XXIX. r. és a XXX. r. vádlottak kivételével teljes egészében egyetértett. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor indokolt további olyan körülmények értékelése is, melyekből az eljáró ügyvédeknek kétséget kizáróan fel kellett ismerniük, hogy a szerződést kötő felek nem a valós szándékukat fejezik ki előttük.
- [240] A legfontosabb ezek közül – az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekén túl – az a körülmény, hogy az ügyvédek a megbízást nem attól a személytől kapták, aki a cégeljárásban való képvisellel kapcsolatban megbízójuként fel lett tüntetve. Az ügyvédi munkadíjat sem a cégeljárást színelg kezdeményező személyektől kapták meg a vádlottak, melyből szintén kétséget kizáróan csak az tudatosulhatott bennük, hogy a megbízási szerződést ténylegesen aláíró személyeknek nincs vásárlási szándéka. Ehhez szorosán kapcsolódik az is, hogy a cégeljárást rendszerint mindig az a fél kezdeményezi, aki a céget meg akarja venni. Abban az esetben, ha ettől eltérő személy kezdeményezi a cégeljárást, az eljáró ügyvédnek meg kell győződnie arról, hogy annak a nevében jár el, aki a megbízást fogja adni. Ennek hiányában a megbízást nem fogadhatja el. Ugyanakkor a XXVIII. r., a XXIX. r. és a XXX. r. vádlottak a megbízó személyéről eleve nem is tudhattak, hiszen a cégeljárást nem náluk, hanem az ügyvéddel szerződésben lévő székhelyszolgáltatónál kezdeményezték. A kezdeményezők azonban nem a megbízóként feltüntetett személyek voltak, hanem minden esetben egyéb érdekelt¹² és tanú⁹. Ezt tanú¹⁷ tanú minden esetben megerősítette.
- [241] A cégek fantomizálásában részt vevő külföldi állampolgárok esetében visszatérően megállapítható, hogy legtöbbjük csak ún. *kishatárátlépési engedéllyel* rendelkezett, amely a határtól legfeljebb 50 km-re való utazást tette lehetővé a számukra. terhelt²¹ XXVI. r. és Terhelt²² XXVII. r. vádlottak alappal nem hivatkozhatnak arra, hogy nem volt tudomásuk arról, hogy az adott személy Magyarországon belül milyen körben mozoghat; ekként az engedélyen túli helyre való utazás, az ottani munkavégzés vagy ezen kívüli területen elhelyezkedő székhelybejegyzés esetén fel sem merülhet a valós szándékuk a cég átvételére, az azzal való tevékenység folytatására.

- [242] Az sem igényel különösebb bizonyítást, hogy az eljáró ügyvéd rosszhiszeműen járt el, ha az adott okiratot visszadátumozva, vagy olyan időpontra keltezve készíti el és jegyzi ellen, amikor bizonyíthatóan az adott személy nem járhatott az irodájában (sőt még az országban sem), azt előtte vagy a megbízott irodai alkalmazott előtt így nem írhatta alá.
- [243] E körben fontos kitérni arra is, hogy az irányadó gyakorlat szerint *az ügyvéd által készített és ellenjegyzett okiraton mindig azt a dátumot kell feltüntetni, amikor azt az ügyvéd előtt az abban szereplő felek aláírják*. Csak ezután, valamennyi fél aláírását követően kerülhet az ügyvéd abba a helyzetbe, hogy ellenjegyezze az okiratot. Ha azonban a felek különböző időpontokban írják alá az okiratokat, ennek tényét az okiraton fel kell tüntetni.
- [244] Ebből azonban az következik, hogy azokban az esetekben, amikor az elkészített okiratokon csak egyetlen dátum szerepel, a rajta szereplő felek ugyanazon a napon (azonban nem feltétlenül egy időben) írták alá az ügyvéd vagy megbízottja előtt az okiratot, hiszen csak ezt követően jegyezheti ellen azt az eljáró ügyvéd. Megalapozatlan ezért a XXVI. r. vádlott védőjének az az állítása, hogy az ellenjegyzett okiraton nem az ellenjegyzés idejét, hanem a felek között létrejött megállapodás időpontját kell feltüntetni.
- [245] Sajátossága ugyanakkor az ügyvédi eljárásoknak, hogy a jogügyletkezhez kapcsolódó, a jogszabályok által megkövetelt okiratok elkészítése időigényes folyamat. Elfogadhatatlan ezért az a vádlotti és védői hivatkozás, hogy az Cím20ül, előzetes időpontegyeztetés nélkül az ügyvédi irodában megjelent ügyfélnek azonnal, vagy ugyanazon a napon valamennyi idővel később az okiratokat teljes egészében ellenjegyzésre kész állapotban elkészíti. A fentebb hivatkozott ellenjegyzésre irányadó időpont figyelembevételével pedig nyilvánvalóan a másik fél vagy felek megfelelő értesítése és az okiratok általuk történő aláírása sem maradhat el.
- [246] Mindezek alapján a vádlottak védekezésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság ítéletében írtakon felül a következő megállapítások tehetők.
- [247] A tényállás IV. pontjával kapcsolatban nem fogadható el Terhelt21 XXVI. r. vádlottnak az a védekezése, hogy az általa ellenjegyzett okiraton annak a dátumnak kell szerepelnie, amikor a felek megkötötték a szerződést. Ezzel ellentétben éppen arról van szó, hogy az ellenjegyzés nem előzheti meg azt az időpontot, mint amikor a felek az iratokat ténylegesen aláírták. Az ORFK Határrendészeti Hatóság által megküldött adatokból helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy Terhelt18 XXIII. r. vádlott nem járt 2012. április 17-én Magyarországon. Ekként azonban a XXVI. r. vádlottnak tudnia kellett, hogy az általa beadott iratokon a dátum valótlan, ekként hozzájárult ahhoz, hogy a cégbejegyzés valótlan adatokat tartalmazzon.
- [248] Ugyancsak tudnia kellett a XXVI. r. vádlottnak azt, hogy Terhelt18 XXIII. r. vádlottnak nincs cégátírási szándéka abból, hogy nem tőle kapta a megbízást, valamint a munkadíjat. Ez a körülmény kétséget kizáróan kiderül a XXIII. r. vádlott és tanú9 tanúvallomásából. Ebből azonban az is következik, hogy a XXVI. r. vádlottnak arról is tudomása volt, hogy az általa elfogadott megbízás is valótlan.
- [249] Az ügyvédi iratok között lefoglalásra került ugyanakkor a lemásolt, és Terhelt18 XXIII. r. vádlott nevére szóló kishatárátlépési engedély is, amelyeken azoknak a határmenti településeknek a listája is szerepel, ahol a XXIII. r. vádlott jogszerűen tartózkodhat. Abból azonban, hogy a cég székhelyét cím126 szám alatt került bejegyzésre, észszerű kétely kellett, hogy felmerüljön a XXVI. r. vádlottban a XXIII. r. vádlott tényleges cégátvételi szándékát illetően, hiszen még arra sem volt jogosult, hogy a cég leendő székhelyére eljusson.
- [250] Mindezek alapján a másodfokú bíróság – egyetértve az elsőfokú bíróság e körben kifejtett érveivel – nem fogadta el a XXVI. r. vádlott fellebbezésében foglaltakat.

- [251] Hasonló megállapítások tehetők a XXVI. r. vádlottat érintő tényállás VII. és X. pontjaival kapcsolatban is. Megállapítható, hogy a megbízást az eljárásra a XXVI. r. vádlott nem egyéb érdekelt14től, illetőleg Terhelt8 IX. r. vádlottól kapta.
- [252] A tényállás VII. pontjában írtak szerint egyéb érdekelt14 is kishatárátlépési engedéllyel rendelkezett, amelyben a székhelyként bejelentett helységnévi (Csongrád-Csanád megyei) cím, majd később a helységnévi cím nem szerepelt. Ebből is arra lehet következtetni, hogy az eljáró ügyvédnek tudnia kellett, hogy a cég átvételére jelentkező személy szándéka valótlan, hiszen olyan településeken jelölte meg a cég székhelyét, ahova eleve jogszerűen el sem juthat. Ez utóbbi következtetés vonható le a tényállás VII. pontja kapcsán egyéb érdekelt15 esetében is, aki szintén kishatárátlépési engedéllyel rendelkezett, így a cég helységnévi székhelyére nem utazhatott volna.
- [253] Ugyancsak a megbízás valótlanására utal az ORFK Határrendészeti Hatóság adatszolgáltatása is, mely szerint egyéb érdekelt14 2011. szeptember 7. napján 10 óra 26 perckor lépett be, és 19 óra 07 perckor lépett ki Magyarországról. Ez azt jelenti, hogy egyéb érdekelt14nak kevesebb, mint 9 órája volt arra, hogy a határtól helységnév2ra utazzon, ott megkeresse az ügyvédet annak érdekében, hogy a cégmódosítást azonnali hatállyal eszközölje, megkérje arra, hogy az eladót hívja a helyszínre, majd a szerződés aláírása után visszautazzon és elhagyja az országot. Ez ebben a formában azon túl, hogy életszerűtlen, kivitelezhetetlen is. A változásbejegyzési eljáráshoz szükséges iratok aláírása az adott időpontban csak úgy történhetett, ha azok már eleve készen várták egyéb érdekelt14 ukrán állampolgárt az ügyvédi irodában. Ebből azonban kizárólag arra lehet következtetni, hogy a XXVI. r. vádlott nem egyéb érdekelt14 ukrán állampolgártól kapta a cégbejegyzési eljárásra történő megbízást. Arra azonban nem hivatkozott a XXVI. r. vádlott a büntetőeljárás során, hogy ezt a megbízást mely másik személytől kapta volna, aki jogosult lett volna egyéb érdekelt14 nevében eljárni.
- [254] Mindezeket alátámasztja tanú9 tanú vallomása is.
- [255] E tényállási pont kapcsán a 2011. november 10. napjára dátumozott székhelyváltozás szintén valótlan adatokat tartalmazott, hiszen a fentiekben írtak szerint az ügyvéd pontosan tisztában volt azzal, hogy egyéb érdekelt14 ukrán állampolgár nem utazhat helységnév1re jogszerűen, ekként a székhely helységnév1re történő áthelyezése életszerűtlen, és az kizárólag arra utalhat, hogy erre az ukrán állampolgárságú személynek egyáltalán nem volt szándéka. Ekként nem volt jelentősége annak sem, hogy egyéb érdekelt14 ténylegesen vízummal rendelkezett vagy nem, hiszen a kishatárátlépési engedély miatt nem volt jogosult sem helységnéven, sem pedig a cég helységnévi székhelyén tartózkodni.
- [256] A tényállás X. pontjával kapcsolatban is hasonló megállapítások tehetők. tanú9 tanú, valamint Terhelt9 X. r. és Terhelt8 IX. r. vádlottak vallomásai megcáfolták a XXVI. r. vádlottnak azt a védekezését, hogy őt a X. r. vádlott kereste volna meg a cég átvételével kapcsolatos eljárás lefolytatására. Ezzel szemben e tanúk vallomásából kétséget kizáróan az volt megállapítható, hogy a XXVI. r. vádlott egyéb érdekelt12 és tanú9 kérésére készítette el a cégváltozáshoz szükséges okiratokat, és a munkadíját is ők fizették ki. Ez utóbbit alátámasztja az a tény is, hogy Terhelt9 X. r. vádlottnak az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) adatszolgáltatása alapján munkanélküli ellátásként folyósított csekély mértékű jövedelme volt, melyből az ügyvéd munkadíját nem is tudta volna kifizetni. Mindebből pedig az következik, hogy a X. r. vádlott által adott megbízás is valótlan volt, melyről a XXVI. r. vádlott e körülményekből kétséget kizáróan tudott. Ebből pedig az a következtetés vonható le, hogy azzal is tisztában volt, hogy a X. r. vádlottnak semmilyen cégátvételi szándéka nincs.
- [257] Hasonló megállapítás tehető e tényállásnak egyéb érdekelt16 ukrán állampolgárral kapcsolatos részére is. A cég székhelye helységnév1, Szerdahelyi utca 16. szám III. emelet 27. ajtó alatt volt bejegyezve. Ugyanakkor egyéb érdekelt16 2016. május 4. napjáig

kishatárátlépési engedéllyel rendelkezett, ekként eleve helységnévire el sem juthatott volna a cég vezetésével kapcsolatos teendők elvégzése érdekében. Erre figyelemmel a XXVI. r. vádlottnak tudnia kellett azt, hogy egyéb érdekelt16nek semmilyen szándéka nincs arra, hogy az cég17. vezetését ténylegesen ellássa.

- [258] Mindezek alapján tehát a másodfokú bíróság a XXVI. r. vádlott fellebbezésben írt érvelését nem fogadta el. Ezzel szemben megalapozottan helyezkedett az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy a XXVI. r. vádlott a terhére rótt bűncselekményeket elkövette.
- [259] Terhelt22 XXVII. r. vádlott vonatkozásában is hasonló megállapítások tehetők a tényállás V. pontjával érintett cég7-vel kapcsolatos cégátruházás egyéb érdekelt13 ukrán állampolgárral kapcsolatosan. Az ORFK Határrendészeti Hatóság adatszolgáltatása szerint egyéb érdekelt13 2012. május 1-jén az éjszakai órákban, 22 óra 20 perckor lépett be Magyarországra és 2012. május 2. napján 12 óra 37 perckor már távozott is. Ez ugyanakkor megkérdőjelezi azt, hogy a kevesebb mint egy napos tartózkodása alatt jogszerűen kezdeményezhette a cég7 nevére történő átírását a XXVII. r. vádlottnál. Ebből is csak az a következtetés volt levonható – tanú9 tanúvallomásával egybehangzóan –, hogy nem az ukrán állampolgár bízta meg az ügyvédet a cégátírással kapcsolatos iratok megszerkesztésével és ellenjegyzésével, hanem egyéb érdekelt12.
- [260] Ezáltal azonban különös jelentőséget nyer az a XXVII. r. vádlott védője által sérelmezett törvényszéki hivatkozás, hogy a XXVII. r. vádlott jegyzetein egyéb érdekelt12 neve és elérhetősége volt megtalálható. Mindezen körülmények alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a XXVII. r. vádlott nem az ukrán személytől kapta a megbízást.
- [261] Észszerű kételynek kellett volna felmerülnie a XXVII. r. vádlottnak az eljárása során akkor, amikor észlelte, hogy egyéb érdekelt13 kishatárátlépési engedéllyel rendelkezik, amely a cég helységnévli székhelyére történő eljutását kizárja. Ebből is csak arra következtethetett az eljáró ügyvéd, hogy egyéb érdekelt13nak nincs valós szándéka a cég átvételére.
- [262] Mindezek alapján kétség sem férhet ahhoz, hogy a XXVII. r. vádlott tisztában volt az általa ellenjegyzett okiratok tartalmának valótlanágával; a fenti objektív körülmények– szemben a védő erre vonatkozó álláspontjával – azt támasztják alá, hogy a XXVII. r. vádlott a terhére rótt cselekményt elkövette.
- [263] Az iratok alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a cég14, illetőleg a cég10. cégváltozás-bejegyzései mindegyik esetben 2012. március 12-én történtek. Ugyanakkor a jogügyletekben résztvevő ukrán állampolgárok, így egyéb érdekelt17, Terhelt17 XXI. r. és Terhelt20 XXV. r. vádlottak 2012. március 12-én 08 óra 20 perckor lépték át a magyar-ukrán határt, és 16 óra 47 perckor hagyták el utána Magyarországot. Ez azt jelenti, hogy mindösszesen 8 órájuk volt arra, hogy a határról a helységnév2i ügyvédi irodába érjenek, ott előadják az ügyvédnek azt, hogy mit szeretnének a két céggel kapcsolatban, aláírják a cégmódosítási szerződést az eladókkal együtt, majd utána még visszaérjenek 16 óra 47 percig a határhoz és Ukrajna felé távozzanak. Minderre azonban – különös tekintettel az okiratok aláírására – kizárólag úgy kerülhetett sor, hogy azok már előzetesen elő lettek készítve. Ugyanakkor a XXVII. r. vádlott nem nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy előzetesen akár az ukrán állampolgárok, akár az általuk jogszerűen meghatalmazott személy kereste volna meg az ügyvédi irodát abból a célból, hogy ezen cégeket a külföldi állampolgárok megvásárolhassák. Mindezekből pedig azt a következtetést lehet levonni, hogy a XXVII. r. vádlott megbízása valótlan volt; a megbízást ténylegesen egyéb érdekelt12től kapta. Ezt támasztja alá egyebekben tanú9 tanúvallomása is.
- [264] Nem elfogadható a XXVII. r. vádlott védekezése egyéb érdekelt18 személyével kapcsolatosan sem, hiszen ő 2012. március 12-én nem járt Magyarországon, helyette egy másik személy írta alá a szerződést. Ugyanakkor alig két héttel később, 2012. március 23. napján már járt

Magyarországon a XXVII. r. vádlott ügyvédi irodájában. Ekkor azonban a XXVII. r. vádlottnak fel kellett volna ismernie azt, hogy nem ugyanaz a személy írta alá alig két héttel azelőtt a céggel kapcsolatos dokumentumokat. Ekként nem volt megalapozott a védőnek az az érvelése, hogy egyéb érdekelt¹⁸ magát az útlevelével igazolta volna.

- [265] Utal a másodfokú bíróság arra is, hogy mind a cég¹⁰-nek, mind pedig a cég¹⁴-nek helységnév²ⁱ székhely van bejegyezve a nyilvántartásba. Ugyanakkor e cégekkel érintett ukrán állampolgároknak kishatárátlépési engedélyük volt, tehát jogszerűen el sem juthattak volna e cégek helységnév²ⁱ székhelyére. Ez a tény is arra utal, hogy az eljáró ügyvéd pontosan tisztában volt azzal, hogy a vevőknek nincs szándékuk a cég átvételére, hiszen jogszerűen még a cég székhelyére sem tudnak eljutni.
- [266] egyéb érdekelt¹⁸ vallomását ugyanakkor az igazságügyi írásszakértő is alátámasztotta.
- [267] A megbízás valótlanosságát támasztja alá végezetül az is, hogy nem az ukrán állampolgárok fizettek a cég adataiban bekövetkezett módosítások cégbírósági bejegyzéséért, hanem éppen ellenkezőleg: fejenként 5.000 forintot és egy ebédet kaptak az iratok aláírásáért. Ezért nem volt elfogadható az a védői hivatkozás sem, hogy a cég¹⁰. változásbejegyzési eljárásában a cégiratok újbóli benyújtása nem igényelte a vevőként fellépő személyek ügyvédi irodában történő ismételt megjelenését. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából azonban ezt az ítéltábla mellőzi.
- [268] Mindezek alapján – osztva az elsőfokú bíróság e körben kifejtett álláspontját – Terhelt²² XXVII. r. vádlott bűnössége is kétséget kizáróan megállapítást nyert. A felmentésére bejelentett fellebbezés tehát nem volt megalapozott.
- [269] A fenti vádlottakon túl Terhelt²³ XXVIII. r., Terhelt²⁴ XXIX. r. és Terhelt²⁵ XXX. r. vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól részben eltérő álláspontra helyezkedett. Esetükben egyetértett a másodfokú bíróság azzal a védői érveléssel, hogy nem bizonyított minden kétséget kizáróan a szándékos elkövetés.
- [270] A XXVIII. r., XXIX. r. és a XXX. r. vádlottak esetében az ellenjegyzésre kerülő okiratokat, a cégátruházásra vonatkozó szerződéseket a székhelyszolgáltató alkalmazottja készítette el, ekként ő állt kapcsolatban a cégeljárást kezdeményező személyekkel. Így e vádlottaknak – Terhelt²¹ XXVI. r. és Terhelt²² XXVII. r. vádlottakkal szemben – nem volt és nem is lehetett tudomásuk arról, hogy ki adta a megbízást a székhelyszolgáltató részére. tanú¹⁷ tanú vallomása alapján pedig helyesen állapította meg azt az elsőfokú bíróság, hogy a megbízók minden esetben egyéb érdekelt¹² és tanú⁹ voltak.
- [271] A védők arra hivatkoztak, hogy nem bizonyítható, hogy e vádlottakat a valótlan adat cégnyilvántartásba történő bejegyzésére szándékosság vezette, mert a jogügyletben résztvevő felek szándéka előttük rejtve maradt. A másodfokú bíróság azonban ettől eltérően azt a nézetet osztotta, hogy a vádlottak azzal voltak tisztában, hogy maga az ellenjegyzés törvénysértő. A Btk. 342. § (1) bekezdése értelmében ugyanis a bűncselekmény elkövetési magatartása a közreműködés. Az ügyvéd, mint jogi képviselő közreműködése a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 32. § (4) bekezdése alapján a cégeljárásban kötelező. A joghatás kiváltására tehát csak az ügyvéd által ellenjegyzett okirat alkalmas.
- [272] Helyesen állapította meg a törvényszék, hogy a vádlottak valótlanul igazolták azt, hogy a felek akaratát ellenőrizték. E valótlan nyilatkozatuk – amely az okiratok ellenjegyzésében nyilvánult meg – pedig oda vezetett, hogy ezáltal valótlan adatok kerültek bejegyzésre a közokiratba.
- [273] A másodfokú bíróság ezért a joghatás kiváltására alkalmas okiratok jogsértő ellenjegyzésével is megállapíthatónak látja a bűncselekmény elkövetését. Ebből következően pusztán annak a

bizonyítása is elégséges, hogy az ügyvéd az ellenjegyzés megtételével kapcsolatban volt tisztában azzal, hogy azt jogszerűen nem tehetné meg.

- [274] Terhelt²⁴ XXIX. r. vádlott védője szerint az elsőfokú ítélet nem tartalmaz a vádlott szándékára levont jogi következtetést. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor – mivel a XXIX. r. vádlott által sem tagadottan nem győződött meg arról, hogy a cég²² által megküldött iratokat az abban szereplő személyek írták-e alá, – tudatában volt annak, hogy az ellenjegyzést nem tehetné meg. Ez a magatartása azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem a szándékosság, hanem a gondatlanság körében értékelhető.
- [275] Terhelt²⁵ XXX. r. vádlott büntetőjogi felelősségével kapcsolatosan is hasonló megállapítások tehetők.
- [276] Miután a megbízó tényleges személyéről a XXX. r. vádlott gondatlansága miatt nem tudott, a megvizsgált egyéb bizonyítékok – különösen tanú²³ tanúvallomása, valamint az igazságügyi írásszakértői vélemény – alapján minden kétséget kizáróan azt lehetett megállapítani, hogy a XXX. r. vádlott úgy készítette össze az eljáró ügyvédnek az iratokat ellenjegyzésre, hogy a régi Ütv. 27.§-ában meghatározott kötelezettségének nem tett eleget. Azt bizonyítani azonban, hogy a XXX. r. vádlott tudott volna a jogügyletben részt vevők látszattal ellentétes szándékáról, nem lehetett.
- [277] Hasonló következtetéseket lehetett levonni Terhelt²³ XXVIII. r. vádlott esetében is. Az cég⁴, az cég⁵., a cég⁶., valamint a cég³ cégeljárásaival kapcsolatban a XXVIII. r. vádlott azzal védekezett, hogy ha valaki nem akar céget alapítani, akkor miért írja alá az ezzel kapcsolatos iratokat. Előadta, hogy ha valaki aláírja a cégiratokat, akkor az elég ahhoz, hogy ő bejegyeztesse a gazdasági társaságot. Vallomása azonban ellentmond a már idézett ügyvédi törvény rendelkezéseinek, mely előírja az eljáró ügyvéd számára, hogy meg kell győződnie a felek tényleges ügyleti akaratáról. A XXVIII. r. vádlott e nyilatkozata ezért ténybeli beismerő vallomásnak tekinthető.
- [278] E – saját magára is terhelő – védekezését az egyéb bizonyítékok, így különösen tanú⁹ és tanú¹⁷ tanúvallomása megerősítették. tanú⁹ tanú vallomásából azt lehetett megállapítani, hogy a székhelyszolgáltatónál megjelent ukrán állampolgárságú személyeknek nem volt tudomásuk az általuk aláírt okiratok tartalmáról. tanú¹⁷ vallomása szerint pedig az okiratokat minden esetben ő készítette elő egyéb érdekelt¹² és tanú⁹ kérése szerint, a XXVIII. r. vádlottnak csak ellenjegyzéssel kellett azokat ellátni.
- [279] Mindezek alapján minden kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy Terhelt²³ XXVIII. r. vádlott az ellenjegyzést jogsértő módon helyezte el az okiratokon. Ez azonban oda vezetett, hogy a közhiteles nyilvántartásba valótlán adatok kerültek bejegyzésre. Ugyanakkor az ő esetében sem merült fel olyan objektív bizonyíték, melyből arra lehetett volna következtetni, hogy a tudata átfogta volna az ügyletben szereplők akaratának hiányát.

VI. Bizonyítékok értékelése a költségvetési csalás körében – XVII. tényállási pont

- [280] A költségvetési csalásnak az ítéleti tényállás XVII. pontjában írt megállapításával kapcsolatban a védők az ebben érintett I-XIII. r. vádlottak esetében az ítélet olyan mértékű megalapozatlanságát állították, amely miatt az e részében felülbírálatra alkalmatlan; ezért többségük az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.
- [281] A megalapozatlanság kapcsán a védők mindenekelőtt azt hangsúlyozták, hogy a törvényszék több esetben önmagával is ellentétes indokolást rögzített ítéletében, illetve meg sem kísérelte a bizonyítási eljárás során észlelt ellentétek feloldását.
- [282] A költségvetési csalás büntetvényének elkövetésével kapcsolatos bizonyítékok értékelése kapcsán a másodfokú bíróság előzetesen annak a meggyőződésének ad hangot, hogy a közokirat-hamisításhoz hasonlóan a költségvetési csalás mikénti eldöntése körében is kialakultak azok a vizsgálati szempontok a bírói gyakorlatban, mely alapján az ügy érdemében döntést lehet hozni.
- [283] Ezek a szempontok azoknak az objektív körülményeknek a vizsgálatára terjednek ki, melyek a vád tárgyává tett számlák valós vagy valótlan voltát hivatottak eldönteni; mindenekelőtt tehát ezek az *objektív körülmények* alapozzák meg a további vizsgálódás körét. Ilyen objektív körülmények a következők lehetnek:
- [284] - a cégmásolat adatai;
- [285] - a közigazgatási szervek megkeresésre adott válaszai;
- [286] - a Nemzeti Adó-és Vámhivatal eljárásával kapcsolatos iratok tartalma;
- [287] - a bankszámlakivonatok és a banki ügyintézés iratainak tartalma;
- [288] - a számlák formai és tartalmi jellemzői, valamint
- [289] - az egyéb bizonylatok és okiratok.
- [290] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során túlnyomórésztben a személyi bizonyítékokkal foglalkozott. Ezzel szemben a költségvetés megkárosításával kapcsolatos büntetőeljárásokban nem mellőzhető az okirati bizonyítékok értékelése, ezzel az elsőfokú bíróság is adós maradt. Nem foglalkozott az elsőfokú bíróság kellő alapossgal az eljárásban szereplő egyes gazdasági társaságok cégmásolatának tartalmával. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezek az adatok is olyan következtetések levonására alkalmasak, melyek azt erősítették volna meg, hogy a cégek valótlan tartalmú számlákat állítottak ki, illetve az azokon feltüntetett gazdasági események a valóságban nem történhettek meg.
- [291] A fellebbviteli bíróság ezért az alábbiak hangsúlyozását tartja szükségesnek.
- [292] **VI. 1** A cég13 cégmásolata szerint (*a nyomozati iratok IV. kötet 91. oldalától kezdődően*) a cégnek nem volt fém-, érc-nagykereskedelemmel kapcsolatos tevékenységi köre bejegyezve, hanem tejtermék, tojás és zsiradék-nagykereskedelme volt az egyetlen tevékenységi kör, amivel foglalkozott. Ez azt jelenti, hogy eleve nem is volt jogosult az alumíniumkereskedés vonatkozásában bármilyen számviteli bizonylat kiállítására.
- [293] Ugyanez a megállapítás igaz az cég11.-vel kapcsolatban (*nyomozati iratok IV. kötet 99. oldalától*), mely szerint az cég11. egyedüli tevékenységi köre mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás.
- [294] Hasonló megállapítás tehető a cég16 vonatkozásában is, ahol szintén tejtermék, tojás és zsiradék-nagykereskedelem szerepel csak, illetve a cég10. esetében, ahol alumíniumkereskedésre utaló tevékenységi kör szintén nem volt bejegyezve (*nyomozati iratok IV. kötet 186., illetve 226. oldalaitól*).
- [295] Külön kiemelést érdemel a cég15 (*nyomozati iratok IV. kötet 127. oldalától*), ahol ugyan a vegyes termékek nagykereskedelmére vonatkozó tevékenység be volt jegyezve, azt azonban

csak a vádirati időszakot követően, 2013. február 8-ától tették meg, ekként a cég15-nek sem volt joga a vád szerinti időpontokban alumíniumkereskedelemtől bizonylatot kiállítani.

- [296] A cég19. cégmásolata szerint (*nyomozati iratok IV. kötet 216. oldal*) egyéb információs technológiai szolgáltatás volt a tevékenysége; fém-, érc-nagykereskedelemtől vonatkozó tevékenységet csupán 2013. február 19-én jegyezték be a cégjegyzékbe, addig ez a gazdálkodó szervezet ilyen tevékenységet nem folytathatott volna.
- [297] *A fenti cégek tehát eleve nem is állíthattak volna ki fémkereskedéstől számviteli bizonylatot.*
- [298] Emellett a cég7, az cég17., a cég23., a cég9, a cég8, az cég4, a cég3, az cég21., az cég5., valamint a cég6. esetében egyetlen tevékenységi kör volt bejegyezve: vegyestermékkörű nagykereskedelemtől (azonosítószám). Ez ugyan látszólag jogosít fém-, érc-nagykereskedelemtől is, azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint, miután ezek a cégek kizárólag alumíniumkereskedéssel foglalkoztak, se előtte, se azt követően nem végeztek gazdasági tevékenységet, így e vonatkozásban is hiteltelenné teszi ezen ügyletek megvalósulását. Ehelyett a fém-, érc-nagykereskedelemtől (azonosítószám1) tevékenységi kört kellett volna bejegyezni. Így e cégek vonatkozásában is arra az álláspontra helyezkedett a másodfokú bíróság, hogy a vád szerinti bizonylatok kiállítására nem volt jogosultságuk. A vegyestermékkörű nagykereskedelemtől tevékenység ugyanakkor több egyedi tevékenységi körbe sorolt termék egyidejű kereskedelmét jelenti.
- [299] Szabályszerűen, a vádirattal érintett időpontban kizárólag az cég12., a cég18, valamint a cég14 rendelkezett a fém-, érc-nagykereskedelemtől tevékenységi kör bejegyzéssel, amely feljogosította arra, hogy alumíniumkereskedéssel foglalkozzon, és e tevékenysége során számviteli bizonylatokat állítson ki.
- [300] A fentiek kétséget kizáróan arra utalnak, hogy a vádiratban bemutatott számlák valótlán tartalmúak.
- [301] **VI. 2** Ugyanígy nem foglalkozott az elsőfokú bíróság az egyes cégekkel szemben indított végrehajtási eljárásokkal. Ennek azért van különös jelentősége, mivel az érintett időszakban a cégek – színleg – igen tetemes, esetenként többszáz millió forintos vagy akár milliárdos bevételre is szert tettek, ennek ellenére a Nemzeti Adó-és Vámhivatal mégis végrehajtást indított velük szemben. Ez pedig cáfolja azt a vádlotti védekezést, mely szerint a számlákon szereplő gazdasági események a valóságban is megtörténtek volna.
- [302] A fentiek szerint végrehajtási eljárás indult a cég13-vel szemben 2011. augusztus 29-én, az cég11.-vel szemben 2011. május 9-én, az cég12.-vel szemben 2011. február 1-jén, a cég18-vel szemben 2011. július 29-én, az cég17.-vel szemben 2013. február 11-én, míg a cég14-vel szemben 2013. február 19-én. Mindezek megcáfolják azt a védői álláspontot, mely szerint ezek a gazdasági társaságok a számlákon szereplő tevékenységet elvégezték és az abból származó bevételhez hozzájutottak volna.
- [303] Ugyancsak az észszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes, ha a gazdálkodó szervezet a tevékenysége során szerzett bevételt vagy annak egy részét a cég meghatalmazottja készpénzben a bankszámláról felveszi. A gazdasági szükségszerűség szerint a bankszámlára érkezett összegből nemcsak a társaság tagjainak vagyoni részesedését kell kifizetni, hanem ezzel szemben ebből kell állni a társaság kötelezettségeit, így különösen a kereskedelmi tevékenység során a megvásárolt áru ellenértékét; a tagok és az esetlegesen bejegyzett munkavállalók utáni közterheket; az államnak járó adó-, illeték-, valamint járulékfizetési kötelezettségeket; a cég fenntartásával járó rezsiköltségeket; a cég munkavállalóinak munkabérét stb. A cég vagyonának ilyen mértékű elvonása azonban a tevékenység finanszírozhatóságának megghiúsulásához vezet. Összegezve tehát gazdasági társaság szabályszerű működésének cáfolatára utal, ha a számlájára beérkezett összeget az utalás után rövid idővel felveszik.

- [304] Erre a tényállásban az elsőfokú bíróság részletesen kitért (*elsőfokú ítélet 105-107. oldala*). Ekként megállapítható, hogy a vád részét képező gazdasági társaságok közül Terhelt5 V. r. vádlott a cég18 számlájáról 58.091 eurót, Terhelt6 VI. r. vádlott a cég23. számlájáról 771.100 eurót; egyéb érdekelt12 az cég5. számlájáról 140.500 eurót; Terhelt7 VIII. r. vádlott az cég1. bankszámlájáról 585.553 eurót, Terhelt10 XI. r. vádlott az cég21. számlájáról 6.300 eurót; Terhelt11 XII. r. vádlott a cég15 és a cég7 számláiról összesen 190.910.187 forintot, egyéb érdekelt9 az cég11. számlájáról 14.320.000 forintot, míg tanú10 az cég2. számlájáról 4.800 eurót vett fel. Mindezek arra engednek következtést levonni, hogy e gazdálkodó szervezetek tevékenysége fiktív volt, hiszen a beérkezett bevételnek vagy annak egy részének a számláról való felvétele az észszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes. Vitán felül ide sorolható az is, ha a bankszámláról idegen, a céghez semmilyen szálon nem kötődő személyek vesznek fel pénzüsségeket.
- [305] A váddal egyező álláspontot támasztja alá szakértő5 igazságügyi szakértő véleményének 91. oldalán (*az elsőfokú iratok között 512. sorszám alatt*) az a megállapítás, hogy az cég5., a cég23. és a cég13 vonatkozásában az alumínium beszerzési ára magasabb volt, mint az eladási ár.
- [306] Így az cég5.-nél az értékesített alumínium és a beszerzett alumínium mennyisége gyakorlatilag megegyezik, de az értékesítési nettó ár lényegesen alacsonyabb a beszerzési nettó árnál. Az alumínium beszerzéseinek számlájából 1 tonnára számított átlagos ár 2.135,522 euró, míg az értékesítés számláiból az 1 tonnára meghatározott átlagos ár 1.882,858 euró. Ebben az esetben tehát azt kell feltételezni, hogy eleve veszteséges a tevékenység.
- [307] A cég23. esetében is azt lehetett megállapítani, hogy a beszerzési értéknél 65.886,46 euróval kevesebbet értékesítette az alumíniumot, mely szintén veszteséges működésre utal.
- [308] A cég13 esetében pedig az cég1.-től 420,516 tonna mennyiségű beszerzést aktualizált, a beszerzés nettó értéke 880.252,49 euró. Ez 2.094,66 tonnánkénti nettó átlagárát jelent. Ezzel szemben a 2011. március 19. és május 7. között a cég18-nek kiszámlázott 233,4 tonna alumínium értékesítés nettó 397.754 eurós ára pedig 1704,17 tonnánkénti nettó átlagárát jelent. Így teljességgel kimondható, hogy az értékesítés veszteséges volt.
- [309] A fentiek alapján a másodfokú bíróságnak az a meggyőződése alakult ki, hogy ezen gazdasági társaságok által kiállított számlákon szereplő gazdasági események biztosan nem történtek meg, hiszen azok eleve veszteségesek voltak, mely ellentétes az elemi életszerűséggel is.
- [310] **VI. 3** A másodfokú bíróság a meglévő adatok alapján ellenőrizte az igazságügyi könyvszakértőnek a szakvéleményében az egyes magyarországi ún. első beszerzők (tehát azok a cégek, amelyek külföldről importálják az árut) magyar adóhatóság felé tett, a tagállami beszerzésről történt nyilatkozatainak vizsgálatát. Ezek alapján pedig az alábbiak állapíthatók meg.
- [311] A cég16 2010-2014. között nem nyújtott be adatszolgáltatást közösségen belüli ügyletről. Ez arra enged következtetni, hogy az egyébként vád tárgyát képező számlákon szereplő, a cég24 cseh gazdasági partnertől beérkezett áru sem volt valós, az nem a cég16-hez került.
- [312] Hasonló megállapítás tehető a cég13-vel kapcsolatban, mely szerint 2011. év III. negyedévére nem nyújtott be összesítő nyilatkozatot közösségen belüli beszerzésről, holott az cég1.-től még 2011. augusztus 10-én is importált fémet, alumíniumot a kiállított számlák tanúsága szerint.
- [313] A cég7 2012. évről nem nyújtott be közösségi beszerzésről szóló nyilatkozatot az adóhatóságnak, annak ellenére, hogy ez a cég az cég1.-től, valamint a cég25.-től is szerzett be alumíniumot 2012. évben.

- [314] A cég⁹ ugyancsak nem nyújtott be egyszer sem összesítő nyilatkozatot közösségi beszerzésről, annak ellenére, hogy az cég¹-től 2012. május 21. és 2013. április 24-e között több mint 849 millió forint értékben importált alumíniumot a számlák tanúsága szerint.
- [315] Az iratokból az is megállapítható volt, hogy a cég¹⁰. 2013. év II. negyedévére nyújtott be közösségi beszerzésről nyilatkozatot, azonban ezt követően nem. Ez azonban ellentétes a rendelkezésre álló iratok tartalmával, továbbá a vád tárgyává tett számlákon szereplő gazdasági eseményekkel, mely szerint a cég¹⁰. még 2013. szeptember 10-én is fogadott be számlát az cég¹-től alumíniumvásárlás jogcímén.
- [316] A cég⁸ ugyan adott be a vádirati számlák szerinti időszakban nyilatkozatot az cég²-től közösségi beszerzés jogcímén, azonban a tagállami adatszolgáltatáshoz képest eltérő adatokat foglalt a nyilatkozatba.
- [317] A cég³ pedig 2014. IV. negyedévére nem jelentett közösségi beszerzést vagy értékesítést, annak ellenére, hogy az cég²-től még 2014. november 5-én is vásárolt fémet.
- [318] Végezetül pedig az cég⁵. közösségi beszerzésről egyáltalán nem adott be összesítő nyilatkozatot annak ellenére, hogy szintén az cég²-től vásárolt fémet a 2014. november 13., 14. és 21. napján kiállított számlák tanúsága alapján, összesen 36.588.680 forint értékben.
- [319] Mindezen fenti adatok alapján tehát a másodfokú bíróság kizárólag az elsőfokú bírósággal egyező álláspontra helyezkedhetett; jelesül arra, hogy az egyéb érdekelt². és a egyéb érdekelt⁴ beszállítói hálózatában feltüntetett cégek által kiállított számlákon feltüntetett gazdasági események a valóságban biztosan nem történtek meg.
- [320] Erre figyelemmel az e céggel érintett vádlottaknak, illetve a védőknek az a védekezése, hogy a fenti értékesítési láncolatban résztvevő cégek jogszerűen jártak el, és ezzel kapcsolatban a jogügyletek jogszerűek voltak, nem volt elfogadható. Az e körben kiállított számlák mindegyike ezért valótlannak tartalmúnak minősült.
- [321] **VI. 4** Ide tartoznak az elsőfokú bíróság által a tényállás I-XVI. pontjaiban rögzített tények, mely szerint a cégek többsége az adóbevallási kötelezettségüknek határidőben nem tett eleget, vagy eleget tett, de az adótartozás kiegyenlítése elmaradt. Ez is arra utal, hogy a számlák szerinti értékesítések nem történtek meg.
- [322] A fentiekre tekintettel ügyvéd² ügyvéd, Terhelt⁵ V. r. vádlott védőjének álláspontjával szemben az cég¹². 2011. július havi áfabevallásában a 95.812.000 forint, valamint a 2011. október havi áfabevallásában az 54.200.000 forint visszaigényelhető adó kapcsán a tényleges visszatérítés tényére tekintettel sem lehet elfogadni a kft. e számlákkal kapcsolatos jogszerű tevékenységét. Ezzel szemben éppen az állapítható meg, hogy a fenti számlák jogszerűtlen kiállításával és felhasználásával 150 millió forint a költségvetésből jogszerűtlenül került kiutalásra, így ez annak hiányát idézte elő. Az a körülmény, hogy ebben az ügyben a büntetőeljárást megszüntették, az V. r. vádlott felelősségét nem érinti.
- [323] **VI. 5** A védői és vádlotti fellebbezések tartalmának elbírálására rátérve mindenekelőtt azt kell kijelenteni, hogy a fentiekben vázoltak okán a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az egyéb érdekelt². és az egyéb érdekelt⁴ beszállítói hálózatában szereplő gazdasági társaságok nem végezték el a vád tárgyává tett számlákon feltüntetett gazdasági tevékenységet. Ebből fakadóan a védők és a vádlottak részéről bármilyen hivatkozás a beszállítói hálózatban résztvevő cégek jogszerű működésére eleve megalapozatlan. Ebből kiindulva azonban további következtetések tehetők az alábbiak szerint.
- [324] Mind az I. r. vádlott, mind pedig a II. r., valamint a III. r. vádlottak védői sérelmezték annak a tényállásban történő megállapítását, hogy az egész bűncselekmény-sorozatra az I. r. vádlott cégének a II. r. és a III. r. vádlottak cége felé fennálló tartozás kiegyenlítése adott volna okot; a védők álláspontja szerint ez semmilyen módon nem igazolható.

- [325] Ugyanakkor a másodfokú bíróság álláspontja szerint ennek cáfolatát éppen a II. r. vádlottnak a nyilvános tárgyaláson az utolsó szó jogán történő felszólalása adta. A Szegedi Ítéltábla Bf.VIII.167/2021/140. számú jegyzőkönyve 10. oldalának 4. bekezdésében foglaltak alapján éppen a II. r. vádlott ismerte el, hogy 2008-ban Terhelt1nak lett tartozása, és mert volt öntödéje, így merült fel, hogy ezt a hiányt az I. r. vádlott tevékenységéből próbálják meg fedezni. A II. r. vádlott arra vonatkozóan is tett utalást, hogy egy kis idő elmúltával éppen az I. r. vádlott jelezte, hogy lenne megvásárolható alumíniumtömb, amit meg kellene finanszírozni. Mindezek – az elsőfokú bíróság e körben tett indokolását elfogadva – megerősítik azt, hogy az egész bűncselekménysorozatra Terhelt1 I. r. vádlott ötletéből eredően, a II. r. és III. r. vádlottakkal szemben fennálló tartozása miatt került sor.
- [326] Ez egyébként a résztvevők között köztudomású volt, melyet alátámaszt a Mormota 00553/1. számú közlemény (*nyomozati iratok II. kötet 13. oldalától*) tartalma is, melyben éppen Terhelt4 IV. r. vádlott veti fel a III. r. vádlottnak, hogy a Terhelt1 I. r. vádlotthoz köthető kereskedés ebből a tartozásból fakad.
- [327] A védők többsége a vádlottak tudatában felmerült tények körének megvizsgálására tett több észrevételt. A védők álláspontja szerint ugyanis e tényállási ponttal érintett vádlottak többségének nem volt tudomása arról, hogy a folyamatban jogsértő ügyletek történtek, és ezáltal az államot kár érné. Ezt azonban a másodfokú bíróság nem fogadta el.
- [328] A II. r., a III. r. és a IV. r. vádlottak vonatkozásában a másodfokú bíróság annak a meggyőződésének ad hangot, hogy e vádlottaknak nem kellett tudomással bírni arról, hogy a céghálózatban érintett többi cég ténylegesen eleget tesz-e az adóbevallási-, és egyéb adminisztratív kötelezettségének, az adót ténylegesen befizeti-e, avagy a működése egyébként a jogszabályoknak megfelel-e. E vádlottak terhére róható költségvetési csalás büntette megállapításához annak a bizonyítása volt szükséges az ügyészség részéről, hogy az egyéb érdekelt2. és az egyéb érdekelt4 által befogadott szállítói számlák valótlanásával tisztában voltak-e, és ennek tudatában intézkedtek-e a két cég adóbevallásáról. Márpedig a másodfokú bíróságnak az a meggyőződése alakult ki, hogy e vádlottak az általuk befogadott számlák valótlanágáról teljes bizonyossággal tudomással bírtak.
- [329] Ez egyrészt megállapítható abból, hogy az egyéb érdekelt4 és az egyéb érdekelt2. szállítóiiként feltüntetett cégek tulajdonosai vagy megbízottjai nem voltak ott valamennyi szállítmány átadásánál a cégek helysége3ben lévő telephelyén. Erre mind a II. r., mind pedig a III. r. vádlottak védője hivatkozott a perbeszédében. Álláspontjuk szerint a telephelyen megjelent cégvezetők személyének semmi jelentősége nincs.
- [330] Ezzel szemben azonban az ügyben beszerzett adatokból – így különösen Terhelt16 XIX. r. vádlott, Terhelt9 X. r., Terhelt8 IX. r. vádlott és egyéb érdekelt19 vallomásából az állapítható meg, hogy e vádlottak vagy egyáltalán nem, vagy csupán egyetlen alkalommal jártak a helysége3 telephelyen. Ez azonban ellentmond a számlák tartalmának, hiszen mind a XIX. r. vádlotthoz köthető cég14, mind a X. r. vádlotthoz köthető cég17., mind a IX. r. vádlotthoz köthető cég6., mind pedig egyéb érdekelt19 által képviselt cég8 többszáz millió forintos forgalmat bonyolított az egyéb érdekelt4-vel és az egyéb érdekelt2.-vel, azonban mégsem tudtak az I. r. vádlottól érkező szállítmányokról.
- [331] Megjegyzendő, hogy az ukrán állampolgárságú személyek esetében az ORFK Határrendészeti Hatóság tájékoztatása alapján a cégek képviselői nem is jártak Magyarországon a számlákon érintett időpontokban. Ez is már eleve kétségesé teszi a jogügylet tisztaságát.
- [332] A 2013 márciusa és szeptembere között rögzített lehallgatásokból ezzel szemben éppen az állapítható meg, hogy nem ezek a személyek, hanem Terhelt5 V. r. és Terhelt6 VI. r. vádlottak jártak el a helysége3 telephelyen az áruk látszólag történő átvételével kapcsolatban.

- [333] A III. r. vádlott védője azt is felvetette, hogy milyen okból volt szükség egyáltalán az áru átvételénél egy harmadik személy jelenlétére, hiszen rajtuk kívül más nem is volt jelen. A másodfokú bíróság azonban úgy látja, hogy a szállításban közreműködő személyek (a tehergépkocsik vezetői), illetőleg a telephelyen szolgáltatást teljesítő személyek esetleges későbbi tanúkénti kihallgatása miatt volt szükség arra, hogy eljuttassák azt, hogy minden esetben a számlán szereplő megrendelő cég képviselője van jelen, veszi át és adja át az árut később a II. r. és a III. r. vádlottak cégeinek.
- [334] A legszembetűnőbb példája ennek a Mormota 01398/1. számú közlemény (*nyomozati iratok II. kötet 38. oldal*) tartalma, melyben a III. r. vádlott vállalja Terhelt6 VI. r. vádlott értesítését az árut szállító gépjármű érkezéséről 2013. április 23. napján, amikor a már újonnan belépett cég17. által teljesített szállításnál az áru átvételére nem a kft. akkori képviselőjét, Terhelt9 X. r. vádlottat hívták a helyszínre, hanem a VI. r. vádlottat. Ugyanez a megállapítás tehető a II. r. vádlottal kapcsolatban is a Mormota 02102/1. közlemény tartalma alapján (*nyomozati iratok II. kötet 57. oldala*), mely szerint éppen a II. r. vádlott szól Terhelt6 VI. r. vádlottnak.
- [335] Ez azonban teljesen hiteltelenné tette a II. r. és III. r. vádlottaknak azt a védekezését, hogy ők a számlákon kiállított jogügyletek során jogszerűen jártak volna el és nem volt tudomásuk jogsértő körülményekről.
- [336] Amennyiben ugyanis a hivatkozott láncértékesítés valójában szabályszerűen megtörtént volna, és az áru tulajdonosának személyében változás következett volna be, akkor elég lett volna az egyéb érdekelt2. vagy az egyéb érdekelt4 képviselőjének jelen lenni, hiszen a láncértékesítés folytán a szállítmányt ők veszik birtokba és ők válnak tulajdonossá. Ezzel szemben abban az esetben, ha ez a láncértékesítés nem történt meg az egyéb érdekelt2. és az egyéb érdekelt4 részéről, akkor azonban érthetetlen, hogy miért e két cég telephelyére érkezik az áru. Ekként semmivel sem igazolható az, hogy az árut papíron eladó cég képviselője helyett egy harmadik, a cégtől független, ahhoz semmilyen módon nem köthető személy – így az V. r. és a VI. r. vádlott – jelenik meg az áru átvételére.
- [337] Megjegyzi az ítéltábla, hogy a lehallgatási anyagból az is tökéletesen látszik, hogy amikor a VI. r. vádlott nem tudott eleget tenni a II. r., III. r. vádlottak kérésének, hogy jelen legyen az áru átvételénél, akkor az V. r. vádlottat kérték meg erre. Ezt támasztja alá a 2013. április 25-én 06 óra 41 perckor rögzített beszélgetés a III. r. és a II. r. vádlottak között, amikor arról beszélnek, hogy a telephelyre kamion érkezett, és azért kell Terhelt5nak szólni, mert Terhelt6 VI. r. vádlott kórházban van (*Mormota 02455/1. szám, nyomozati iratok II. kötet 74. oldal*). Ezt pedig alátámasztja egy órával később az V. r. és a III. r. vádlottak között folytatott telefonbeszélgetés is (*Mormota 02467/1; nyomozati iratok II. kötet 75. oldal*), amelyből az állapítható meg, hogy az V. r. vádlott pontosan tisztában van azzal, hogy mikor, hol és miért kell megjelennie.
- [338] Egyebekben pedig a beszállítói lánc gazdasági tevékenységének hiányára utal minden kétséget kizáróan az ugyanezen a napon 12 óra 05 perckor rögzített telefonbeszélgetés a III. r. és az I. r. vádlottak között, melyben arról esik szó, hogy a cég14 helyett az cég17. lesz a számlakibocsátó.
- [339] Ugyanakkor az iratokból teljesen világosan kiderül, hogy sem a cég14 törvényes képviselője, Terhelt16 XIX. r. vádlott, sem az cég17. törvényes képviselője, Terhelt9 X. r. vádlott nem voltak jelen az áru átvételénél. Ekként újfent arra hivatkozik a másodfokú bíróság, hogy a vádlottaknak a szállítások jogszerűsége körében tett nyilatkozata teljességgel hiteltelen volt, így helyesen került sor azoknak az elvetésére az elsőfokú bíróság részéről.
- [340] Egyetért az ítéltábla ugyanakkor a III. r. vádlott védőjével abban, hogy a III. r. vádlott pontosan tudta azt, hogy az áru külföldről érkezik. Ezt támasztja alá egyebekben a Mormota 02341/1. számú számmal megjelölt telefonbeszélgetés is (*nyomozati iratok II. kötet 70.*

oldala), melyben az I. r. és a III. r. vádlottak tisztázzák, hogy az cég1. által megvett anyagot az cég17. veszi meg az cég1.-tól, és az adja tovább. Ez a beszélgetés azért támasztja alá a vádlottak rosszhiszeműségét, mert nem az cég1. akkori képviselőjével, Terhelt6 VI. r. vádlottal, és nem is az cég17. képviselőjével, Terhelt9 X. r. vádlottal beszélük meg ezt, hanem ezektől a cégektől teljesen független, hozzájuk semmilyen szálon nem kötődő Terhelt1 I. r. vádlottal.

- [341] Fentiek szerint a III. r. vádlott nemcsak arról tudott, hogy külföldről szállítják be az árut, hanem arról is, hogy az egyéb érdekelt2. és az egyéb érdekelt4 nem a számlán feltüntetett beszállító cégektől vásárolják az árut.
- [342] A II. r. vádlott védője sérelmezte azt, hogy a II. r. vádlottnak nem volt tudomása arról, hogy a szállítmányok nem a beszállítóként feltüntetett cégektől érkeztek, hanem az I. r. vádlottól. Ezt azonban minden kétséget kizáróan megcáfolja a lehallgatási anyag több része is. Ennek legszembetűnőbb példája (*Mormota 03137/1. a nyomozati iratok II. kötet 84. oldalán*) az a közlés, mikor a II. r. vádlott a III. r. vádlottat hívja, hogy egy befogadó nyilatkozat kell egy kamionnal kapcsolatban, mert a vámhivatal nem engedi tovább a járműszerelvényt. Ez azonban azt bizonyítja, hogy a II. r. vádlott pontosan tudott arról, hogy a kamion nem a magyar beszállítótól érkezik, hanem külföldről. A másodfokú bíróság álláspontja szerint önmagában már az a körülmény észszerű kételyre ad okot, hogy a vámhivatal ügyintézője a II. r. vádlottat hívja, amikor a számlák tanúsága szerint a szállítmánynak az cég17. tulajdonában kellene lennie.
- [343] Ezzel kapcsolatban pedig teljességgel érthetetlen, hogy a III. r. vádlott miért Terhelt6 VI. r. vádlottal beszél meg a vámhatóság helyszínén tett intézkedéseit, amikor a VI. r. vádlottnak semmi köze nincs az cég17.-hez.
- [344] Mindezek alapján azt lehetett megállapítani, hogy a II. r. vádlott pontosan tisztában volt azzal, hogy a papíron belföldi beszállítótól érkező áru külföldről érkezik, tehát a belföldi beszállító részéről kiállított bizonylat valótlan. A III. r. vádlott védője e körben hivatkozott arra, hogy a láncértékesítésben tulajdonost cserélt áruk kereskedelme akkor is jogszerű, ha a közbeeső gazdasági társaságoknak nincs megfelelő eszköze vagy személyi állománya akár a szállítás, akár a lerakodás, berakodás elvégzésére.
- [345] Ezt az észrevételt a másodfokú bíróság elfogadja azzal, hogy erről akkor lehet szó, ha a láncértékesítésbe valamennyi cég jogszerűen vesz részt. Jelen esetben erről szó sincs. Éppen azt lehetett a fenti bizonyítékok alapján megállapítani, hogy az értékesítési láncolatban résztvevő gazdasági társaságok mind valótlanul állították ki a vád tárgyává tett számlákat.
- [346] Egyebekben a lehallgatás anyagát az elsőfokú bíróság a bizonyítás részévé tette, mellyel a másodfokú bíróság teljesen egyetértett. A törvényszék a leplezett eszközökkel beszerzett bizonyítékokat megfelelő terjedelemben mutatta be és azokat minden esetben helyesen értékelte. A másodfokú bíróságnak annak a meggyőződésének kell hangot adnia, hogy a védők – az elsőfokú bírósággal szemben – kiragadnak a törvényszék által idézett lehallgatásokból szövegrészleteket, és azt a saját álláspontjuk szerint önmagukban, más közlésektől és más objektív adatoktól függetlenül magyarázzák. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság megfelelően indokolta azt, hogy ezeket a bizonyítékokat miért szükséges a többi bizonyítékkal együtt összhangban értékelni.
- [347] A védők álláspontjával szemben a lehallgatási anyag önmagában megalapozza az I. r., a II. r., a III. r., a IV. r., az V. r. és VI. r. vádlott büntetőjogi felelősségét. Azonban, tekintetbe véve a láncértékesítésben résztvevő cégekkel kapcsolatos objektív bizonyítékokat, valamint az I. r., II. r. és III. r. vádlottnak a fenti lehallgatási anyagból következően megállapítható magatartását, ezekből csak az a következtetés vonható le, hogy az elsőfokú bíróság a lehallgatások tartalmát helyesen értékelte a vádlottak terhére.

- [348] Rátérve Terhelt⁴ IV. r. vádlott nyilatkozatára, mely szerint nem külföldről, hanem belföldről érkeztek ezek a szállítmányok, éppen ellentmond annak, melyet a II. r. és III. r. vádlottak védője hangoztat, hogy a láncértékesítés folytán a külföldről behozott áru már útközben tulajdonost cserélt.
- [349] Egyebekben a IV. r. vádlott védekezésével szemben azt lehetett megállapítani, hogy a terhére rótt és az elsőfokú bíróság által is fiktívnek minősített számlákon szereplő gazdasági esemény valótlan voltáról tudomással bírt.
- [350] Ezt erősíti meg a IV. r. és a III. r. vádlottak között 2013. április 22-én lezajlott beszélgetés tartalma (*Mormota 02225/1; nyomozati iratok II. kötet 61-64. oldala*). Ebből kiderül, hogy a IV. r. vádlott pontosan tisztában van azzal, hogy mind a cég¹⁴, mind pedig a helyére bejövő másik gazdasági társaság felett Terhelt¹ I. r. vádlott diszponál, hiszen még ő ad tanácsot az I. r. vádlottnak – a III. r. vádlotton keresztül – hogyan kellene eljárni a cég¹⁴-vel kapcsolatban azért, hogy az adóhatóság ne fogjon gyanút.
- [351] A IV. r. vádlott védekezésével szemben az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy a IV. r. vádlott büntetőjogi felelőssége csak 2012 májusától állapítható meg; ez a rögzített telefonbeszélgetések alapján kétséget kizáróan megállapítást nyert. Ekként a Be. 7. § (4) bekezdésének alkalmazásával az elsőfokú bíróság helyesen járt el a IV. r. vádlott bűnösségének megállapítása során. Erre figyelemmel a vádlottnak a tagadó vallomása nem volt elfogadható.
- [352] Nem lehetett elfogadni a IV. r. vádlottnak a másodfokú eljárásban előterjesztett védekezését abban a részében sem, hogy az általános forgalmi adó levonása és előzetes felszámítása valamennyi cégnél jogszerű. Ezzel szemben a másodfokú bíróság álláspontja az, hogy az általános forgalmi adó előzetes felszámítása csak akkor lehet jogszerű, ha a számlák kiállítására is jogszerűen kerül sor. Márpedig a fentiek alapján beigazolódott, hogy a számlákon feltüntetett gazdasági események a valóságban nem történtek meg, ekként az ezekről kiállított bizonylatokat a számviteli nyilvántartásokban nem lehetett volna felhasználni. Ugyanakkor erről a IV. r. vádlott pontosan tudott is, amelyet a fentebb már hivatkozott beszélgetés tartalma is minden kétséget kizáróan alátámaszt.
- [353] Megerősíti ezt az Ordas 00120/1. számú kivonat tartalma is, mely 2013. március 20-án a IV. r. és a II. r. vádlottak között zajlik (*nyomozati iratok II. kötet 130. oldal*). Ebből kétséget kizáróan az derül ki, hogy a IV. r. vádlott tudomással bír arról, hogy bűncselekmény elkövetésében vesznek részt, amikor azt mondja a II. r. vádlottnak, hogy „*azért nem tudják keresztnévt megfogni, mert minket sem tudtak megfogni*”. „*Azért azt higgyed, mert hogyha ezen a vonalon tudtak volna valamit kezdeni, akkor keresztnévt meg tudták volna fogni vele. Tehát keresztnévnak mi vagyunk itt az a bástya, ami miatt őt nem tudják megfogni, és ezt szerintem keresztnév pontosan tudja.*”
- [354] A fentiek okán nem lehet megalapozott a IV. r. vádlott, valamint a védőknek az egyéb érdekelt²-vel és az egyéb érdekelt⁴-vel szemben a vádiratban írt időszakban folyamatban volt adóhatósági eljárások eredményére való hivatkozása sem. A fentiek szerint a IV. r. vádlott pontosan tudta, hogy bűncselekményt követnek el, és ekként – előzőekben adórevizori tapasztalataiból kiindulva – azzal is pontosan tisztában volt, hogy egy esetleges adóhatósági ellenőrzés során a hatóság mit vizsgál. Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a IV. r. vádlott e körben való jártassága folytán ideális személy volt arra, hogy az egyébként adózási kérdésekhez nem értő II. r. és III. r. vádlottaknak segítséget nyújtson az adóhatóság felé tett nyilatkozataik előterjesztésében. Következésképpen a II. r. és a III. r. vádlottak is tudtak az adóhatóság felé tett nyilatkozataik valótlanágáról, mégis megtették azokat. Ekként a vádlottak egyike sem hivatkozhat arra, hogy az elsőfokú ítélet 46-47. oldalain rögzített nyilatkozatuk megtételénél tévedésben lettek volna, hiszen a lehallgatási anyag ennek az ellenkezőjét támasztja alá.

- [355] Ezt erősíti meg egyébiránt az Ordas 06195/1. számú közlés kivonata is (*nyomozati iratok II. kötet 178-179. oldalak*), melyben a III. r. vádlottat hívó tanú³⁹ tanú megdöbbenéssel tapasztalja, hogy bár a CMR tanúsága szerint az cég¹-től származó alumíniumot szállítanak az egyéb érdekelt². és az egyéb érdekelt⁴ helysége³ telephelyére, azt a két cég mégsem az cég¹-től, hanem egyéb más idegen, a CMR-en nem szereplő magyar vállalkozástól vásárolja meg.
- [356] Mindezek alapján a IV. r. vádlottnak és a védőknek az a hivatkozása, hogy a vádirati időszakban lezajlott adóhatósági vizsgálatok nem tettek megállapítást sem az egyéb érdekelt²., sem pedig az egyéb érdekelt⁴ általános forgalmi adóbevallásával kapcsolatosan, nem azt jelenti, hogy a két cég jogszerűen járt volna el a tevékenysége során. Ezzel éppen ellentétben, a fenti adatokból az látszik megállapíthatónak, hogy a IV. r. vádlott tevékeny közreműködésével a II. r. és a III. r. vádlottak sikeresen tartották tévedésben az adóhatóságot az ügyletek jogszerűségét és ebből következően az adóbevallás tartalmát illetően.
- [357] Erre figyelemmel nem volt szükség a IV. r. vádlott és a II. r. vádlott védője által indítványozott, a vádbéli időszakban adórevizorként eljáró tanúk megidézésére és a másodfokú eljárásban tanúként történő kihallgatásukra sem. Ezért a másodfokú bíróság az erre irányuló bizonyítási indítványokat elutasította.
- [358] A fentiek alapján nem lehetett elfogadni Terhelt⁵ V. r. vádlottnak a felelősségét tagadó nyilatkozatát sem, és védőjének felmentés végett bejelentett jogorvoslati kérelme sem volt megalapozott. Az V. r. vádlott ugyanis – a Mormota 04044/1. számú kivonat tanúsága szerint (*nyomozati iratok II. kötet 101. oldal*) – 2013. június 3-án még azt kérdezte a III. r. vádlottól, hogy „mi az utolsó számlaszám?”. E kérdés önmagában még nem alapozná meg az V. r. vádlott büntetőjogi felelősségét, ám arra figyelemmel, hogy ő ebben az időben már semmilyen céget nem képviselt az egyéb érdekelt²., illetve az egyéb érdekelt⁴ felé, adódik a kérdés, hogy miféle számlaszámmal kapcsolatban van ügyintézni valója a III. r. vádlottal.
- [359] Alátámasztja ugyanakkor a büntetőjogi felelősségét a fentebb már idézett 02467/1. számú közlemény is, melyben azt mondja a III. r. vádlottnak, hogy „gondolom mennem kell a telepre”. Ugyanígy alátámasztja a büntetőjogi felelősségét a Mormota 05951/1. számú beszélgetés is, mely szerint a III. r. vádlott 2013. július 8-án a reggeli órákban hívja azzal, hogy két kamion jött, jelenjen meg a telephelyen. Mindezek ugyanakkor hiteltelenné teszik az V. r. vádlott védőjének azt a felvetését, hogy kétséget kizáróan nem bizonyítható, hogy nem jogszerűen vett részt viszonteladóként az alumíniumkereskedési láncolatban.
- [360] Ugyanakkor nem volt megalapozott az V. r. vádlott védőjének a nyomozás hiányosságaira történő hivatkozása sem. Az a körülmény, hogy egyéb érdekelt²⁰ nevű személyt nem hallgattak ki, illetve tanú⁴⁰ tanúkihallgatása és tanú⁴¹val történő szembesítése a nyomozás során elmaradt, nem ad alapot az V. r. vádlott büntetőjogi felelősségének hiányára történő következtetés levonására. Épp ellenkezőleg; a fentebb, az cég¹²., a cég¹⁹. és a cég¹⁸ cégmásolataiban, valamint működésével kapcsolatban észlelhető objektív körülmények alapján az volt megállapítható, hogy ezek a cégek az általuk kiállított számlákon szereplő áruszállításokat nem végezték el.
- [361] A fenti adatokból lehetett egyértelmű következtetést levonni Terhelt⁶ VI. r. vádlott bűnösségére is; a fentebb már részletezettek szerint a szállítmányok helysége³be történő megérkezésénél vagy ő, vagy az V. r. vádlott jelent meg a telephelyen. Amennyiben az értékesítési láncolatban feltüntetett cégek tevékenysége jogszerű lett volna, a VI. r. vádlottnak, mint a cég²³. volt képviselőjének semmi keresnivalója nem lett volna az egyéb érdekelt². és az egyéb érdekelt⁴ helysége³ telephelyén. A lehallgatási anyagból azonban kétséget kizáróan arra lehetett következtetni, hogy az ezzel ellentétes valóságról a VI. r. vádlott pontosan tud, és ezzel kiszolgálja a II. r. és a III. r. vádlottak gazdasági társaságait.

- [362] Ugyanakkor közreműködését a bűncselekmény elkövetésében minden kétséget kizáróan alátámasztották a rögzített telefonbeszélgetések fentebb hivatkozott részei is.
- [363] Elfogadta ugyanakkor a másodfokú bíróság Terhelt7 VIII. r. vádlott védőjének az cég2. vonatkozásában a VIII. r. vádlott bűnösségének hiányára tett indokolását.
- [364] A már kifejtettek szerint a tényállás I. pontjánál a VIII. r. vádlottnak a fiktív cégaladással kapcsolatban tett beismerő vallomását – az objektív adatokra, valamint a vádlott-társak vallomásaira tekintettel – elfogadta a másodfokú bíróság, és megállapította, hogy a VIII. r. vádlott az cég1. vonatkozásában hozzájárult ahhoz, hogy fiktív adatok kerüljenek a közhiteles nyilvántartásba. A tényállás XVII. pontja szerint a VIII. r. vádlott az cég1.-ban betöltött ügyvezetői pozíciójánál fogva vett részt a fiktív számlázási láncolatban, és ekként az cég1. részéről hozzájárult az egyéb érdekelt4 és az egyéb érdekelt2. által okozott adóhiány bekövetkezéséhez.
- [365] Ugyanakkor a tényállás XVII. pontja (*ítélet 54-55. oldalain*) azt is tartalmazza, hogy Terhelt1 I. r. vádlott az cég1. fantomizálása után újabb szlovákiai céget kívánt felhasználni a fiktív alumíniumkereskedés folyamatához. Ezért a VIII. r. vádlott összeismertette őt egyéb érdekelt21val, aki az cég2. képviselője volt. Ezt követően Terhelt1 I. r. vádlott és tanú10 egyeztek meg a cég további tevékenységében, valamint abban, hogy az cég2. nevében kiállított számlákat és egyéb dokumentumokat tanú10 írja alá az I. r. vádlott kérésére. A tényállás még azt is tartalmazza, hogy a VIII. r. vádlott az cég1. vagyonának cég2.-ba történő átmentése érdekében színlelt szerződéssel eladta az cég1. tulajdonában lévő Toyota Lexus GS300 típusú, és a BMW 5 típusú gépjárműveket az cég2.-nak; ezt meghaladóan azonban a VIII. r. vádlott cselekvőségére nem tartalmaz tényeket.
- [366] Egyetértve ugyanakkor a védő e körben elfoglalt álláspontjával, a Btk. 396. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott bűncselekményt bűnsegédként az követi el, aki segítséget nyújt olyan személynek, aki az adóhatóságot magatartásával tévedésbe ejti, tévedésben tartja vagy az adóhatóságnak valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz. Ezek a magatartások jelen ügyben a valótlan tartalmú nyilatkozatok megtételét, az ilyen tartalommal bíró dokumentumok aláírását, továbbá a valótlan tartalmú számlák kiállítását jelentik. Ugyanakkor a tényállás XVII. pontjának cég2.-ra vonatkozó részében a kiállított számlákat és egyéb iratokat Terhelt1 I. r. vádlott rábírására tanú10 írta alá; ebből pedig az következik, hogy a VIII. r. vádlott az cég2. fiktív számlázási láncolatban betöltött szerepével kapcsolatban semmilyen magatartást nem fejtett ki, illetve arról tudomással sem kellett lennie.
- [367] Az elsőfokú bíróság e körben azzal indokolta a VIII. r. vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását, hogy az cég1. fantomizálását követően az ő szerepét az cég2. vette át, melyről a VIII. r. vádlott tudott, azaz, hogy Terhelt1 I. r. vádlott a fiktív számlázási tevékenységet az cég2.-val folytatja tovább, és ahhoz, hogy valótlan tartalmú bizonylatok kiállításához eszközül használt cég2.-t Terhelt1 I. r. vádlott a költségvetési csaláshoz megszerezhesse, a VIII. r. vádlott nyújtott neki segítséget.
- [368] A törvényszék e hivatkozása azonban téves.
- [369] A VIII. r. vádlott szerepe a megállapított tényállás szerint – egyébként helyesen – az cég2. vonatkozásában az volt, hogy – egyetértve a védő e körben kifejtett álláspontjával – összeismertette Terhelt1 I. r. vádlottat egyéb érdekelt21val. Segített továbbá átmenteni az cég1. vagyonát az cég2.-ba. Ezen felül azonban nem merült fel olyan bizonyíték, mely szerint a VIII. r. vádlott tudott volna arról, hogy Terhelt1 I. r. vádlott milyen szerződéseket köt az cég2.-val, annak körében milyen dokumentumokat állítanak ki, illetve, hogy azzal hozzájárulnak-e akár az egyéb érdekelt2., akár az egyéb érdekelt4 által elkövetett bűncselekményhez.

- [370] Ezt erősíti meg a védő által helyesen hivatkozott tanú9, tanú42, tanú43, valamint tanú10 tanúk vallomásai is.
- [371] Ezért a másodfokú bíróság álláspontja szerint kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást az, hogy a VIII. r. vádlott az cég2. gazdasági társaság kapcsán segítséget nyújtott volna Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak által elkövetett bűncselekményhez.
- [372] Ebből az következik, hogy e szlovák cég tevékenységével összefüggésben okozott adóhiány a VIII. r. vádlott terhére nem róható. Ezért a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a VIII. r. vádlott a fiktív számlázási láncolat részét képező cég1. nevében a cég13-nek kiállított valótlan tartalmú bizonylatokkal 83.826.000, a cég23.-nek kiállított bizonylatokkal 30.501.000, az cég11.-nek kiállított bizonylatokkal 3.523.000, a cég7-nek kiállított bizonylatokkal 295.691.000, a cég9-nek kiállított bizonylatokkal 849.237.000, míg a cég10.-nek kiállított bizonylatokkal 353.375.000, mindösszesen 1.616.153.000 forint vagyoni hátrány bekövetkezéséhez nyújtott segítséget. Ugyanakkor az cég2. nevében kiállított fiktív számlákkal okozott vagyoni hátrány a terhére nem róható.
- [373] Ennyiben a VIII. r. vádlott védőjének a fellebbezése megalapozott volt.
- [374] Terhelt8 IX. r. vádlott vonatkozásában a büntetőjogi felelősségének beismerésére figyelemmel kétséget kizáróan megállapítható volt a terhére rótt közokirat-hamisítás büntettén túlmenően az is, hogy a nevében kiállított valótlan tartalmú bizonylatokkal, valamint Terhelt9 X. r. vádlottnak az cég17.-be történő beszerzésével az egyéb érdekelt2.-nek és az egyéb érdekelt4-nek összesen 452.382.000 forint vagyoni hátrány okozásához nyújtott segítséget. Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy a saját bevallása szerint is *strómanként* történő részvétele a felelősségét semmiben nem menti. Tudata ekként kétséget kizáróan átfogta azt, hogy a költségvetést károsító cselekményben vesz részt.
- [375] Terhelt9 X. r. vádlott esetében sem lehetett elfogadni a felelősségét hárító védekezését, amely szerint cselekvősege csupán a számlák és egyéb okiratok aláírására terjedt ki. Ezzel szemben éppen azt lehetett megállapítani, hogy tevékenyen közbenjárt a költségvetés bevételeinek csökkentését célzó cselekményben; bár a dokumentumokat aláírta, egy esetben a helyiségnév3 telephelyen is megjelent az áru átvételére. Ezt támasztja alá minden kétséget kizáróan a Mormota 06050/1. számú közlemény tartalma is (*nyomozati iratok II. kötet 112. oldalán*), melyben Terhelt3 III. r. vádlottat kérdezi, hogy a szállítmány mikor ér már a telephelyre.
- [376] A másodfokú bíróságnak ezért az a meggyőződése alakult ki, hogy Terhelt9 X. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy milyen bűncselekményben működik közre; bűnösségének megállapítására ezért törvényesen került sor.
- [377] Terhelt10 XI. r. vádlott beismerő vallomásával egyezően – melyet tanú9 tanú nyilatkozata is mindenben alátámasztott – azt lehetett megállapítani, hogy az általa aláírt fiktív bizonylatok Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak által vezetett gazdasági társaságokat 198.648.000 forint vagyoni hátrány okozásával segítették.
- [378] Terhelt11 XII. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak védekezése megegyezett abban, hogy az általuk vezetett gazdasági társaságokat a valóságban nem ők irányították, hanem egyéb érdekelt9. A közokirat-hamisítás büntette kapcsán tett elsőfokú bíróság általi bizonyítékok értékelése kapcsán már kifejtette az ítéltábla, hogy a vádlottak mindketten arra hivatkoztak, hogy a nevükre vett cég tényleges tevékenységéről nem tudtak.
- [379] Ugyanakkor a fentiek szerint már cáfolt védekezésüket nem fogadta el a másodfokú bíróság sem, és megállapította, hogy az általuk képviselt cégeket a fiktív kereskedési láncolat során a valótlan tartalmú számlák kiállítására felhasználták, és ezzel az egyéb érdekelt2.-nek, valamint az egyéb érdekelt4-nek Terhelt11 XII. r. vádlott 87.068.000 forint, míg Terhelt12 XIII. r. vádlott 250.669.000 forint vagyoni hátrány okozásában nyújtott segítséget.

- [380] Mindezekre figyelemmel a tényállás XVII. pontjában írtak szerint e két vádlott büntetőjogi felelőssége is kétséget kizáróan megállapítást nyert.
- [381] A védők erre vonatkozó észrevételei miatt szükséges kitérni arra is, hogy e tényállási pont kapcsán a törvényszék számos tanúvallomást is értékelt. E tanúvallomások a logika szabályainak megfelelően kerültek értékelésre. A védők álláspontjával szemben minden esetben megtörtént a szemben álló vallomásrészek elvetése, és a logika szabályainak megfelelően az elsőfokú bíróság meggyőző érveléssel adott számot arról, hogy egyes tanúvallomásokot miért vetett el, illetőleg, hogy egyes tanúvallomásoknak miért csak bizonyos részeit fogadta el a tényállás megállapításánál.
- [382] Miután az elsőfokú bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége mind a logika szabályainak, mind pedig az ítélezési gyakorlatnak megfelelt, ezért nem volt megalapozott a védőknek a nagyszámú tanúvallomások bemutatása ellenére sem az az érvelése, hogy a törvényszék e tanúvallomásokot helytelenül értékelt és abból megalapozatlan tényállást állapított meg.
- [383] Miután pedig a másodfokú bíróság a védőknek, valamint a IV. r. vádlottnak azt az indítványát sem fogadta el, mely szerint a lefolytatott adóellenőrzési eljárásokban közreműködő személyeket tanúként hallgassák ki, az általa és a II. r. vádlott védője által egyéb³, egyéb⁴, egyéb⁵ és egyéb⁶ revizorok tanúkénti meghallgatását célzó indítványokat elutasította.
- [384] Ahogy a másodfokú bíróság fentebb a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos álláspontjának részletes kifejtése előtt már hivatkozott rá, az elsőfokú bíróság nem kellően alapos indokokkal támasztotta alá a költségvetési csalás büntette vonatkozásában az egyes adóhiányokkal kapcsolatban tett megállapításait. Ezt a másodfokú bíróság pótolta; ám az ítéltábla is e körben kizárólag az igazságügyi könyvszakértői vélemény megállapításaira támaszkodhatott.
- [385] A másodfokú bíróság álláspontja szerint szakértő⁵ igazságügyi könyvszakértő véleménye aggálytalan. A szakértő a szakvéleményében megfelelő indokát adta annak, hogy megállapításait mely tényekre és milyen vizsgálati eljárásokra alapította. A szakértő által a szakma szabályai szerinti vizsgálati módszerekkel készített szakértői véleménye minden tekintetben megfelelő, így nem merült fel olyan körülmény, amely a Be. 197. §-ában meghatározottak szerint, új szakértő kirendelésének szükségességét vetnék fel. Sőt, ezzel éppen ellenkezőleg, helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor észlelve a nyomozás során kirendelt szakértői vélemény hiányosságait, új szakértőt rendelt ki.
- [386] Mindezek alapján a másodfokú bíróságban nem merült fel kétely a szakértői vélemény megalapozottsága tekintetében. A szakértő részletesen kimunkálta a valótlan tartalmú számlák kiállításával és könyvelésbe történő beállításával kapcsolatban előidézett vagyoni hátrányt. Ezzel a másodfokú bíróság maga is mindenben egyetért. A tényállás ezzel kapcsolatos részének módosítására – elírás folytán – a fentiek szerint már sor került, ekként a tényállás ezzel kapcsolatos része teljes és hiánytalan.
- [387] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást maga is megalapozottnak találta.

VII. A bünszervezettel kapcsolatos megállapítások felülbírálata

- [388] A bünszervezet megállapíthatóságával kapcsolatban az ebben érintett vádlottak és védők jogorvoslati nyilatkozatait összegezve az állapítható meg, hogy a védők és a vádlottak

részben a bünszervezet törvényi tényállási elemeinek hiányára, részben pedig a vádlottak tudattartamának hiányára hivatkoztak, így annak megállapítását a törvényszék részéről tévesnek ítélték. Hivatkoztak arra is, hogy a bünszervezet törvényi meghatározása az elkövetés óta megváltozott, és az új – szigorúbb – törvényi rendelkezésekre figyelemmel a bünszervezet fennállása nem állapítható meg.

- [389] A védelmi érveléssel kapcsolatban a másodfokú bíróság az alábbiak kiemelését tartja szükségesnek.
- [390] A Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény 107. §-a módosította a Btk. bünszervezet fogalmára adott értelmező rendelkezését. Eszerint bünszervezet a *legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése*. A módosítás 2019. július 10. napján lépett hatályba.
- [391] A korábban hatályban volt Btk. 459. § (1) bekezdés I. pontja szerint bünszervezet a három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.
- [392] A módosítást követően hatályos Btk. nem tartalmaz törvényi értelmezést sem a „hierarchikusan szervezett”, sem a „konspiratíván működő” fogalmi elemekhez, ezek értelmezése a jogalkalmazó, jelen esetben a bíróság feladata.
- [393] A bünszervezet tényállási elemei közül a hosszabb időre szervezettség, illetve a szervezetben résztvevők száma nem kíván részletesebb indokolást. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított közel négy és fél év elkövetési idő megfeleltethető a törvényhozó által előírt hosszabb időre való szervezettségnek. A bűncselekményben részt vevők száma pedig a hármat meghaladja; ezt nem befolyásolja az sem, hogy egyéb érdekelt⁹t és egyéb érdekelt¹²t – haláluk miatt – már nem lehetett felelősségre vonni.
- [394] A harmadik törvényi feltétel, legalább ötévi szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetése, mint célzat is megállapítható, hiszen a másodfokú bíróság a költségvetési csalással összefüggésben történő bizonyítékok értékelése során már arra az álláspontra helyezkedett, hogy valamennyi ezzel érintett vádlott terhére megállapítható volt, hogy a fiktív számlák kiállításával és Terhelt² II. r., illetve Terhelt³ III. r. vádlottak rendelkezésére bocsátásával a költségvetési csalás büntetendő elkövetésében részt vettek. Ez pedig azt jelenti, hogy a bünszervezet megállapíthatóságának harmadik feltétele, a legalább ötévi szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetése is fennáll.
- [395] Felmerül ugyanakkor a kérdés, hogy az elkövetőnek tudnia kell-e, hogy a Btk. Különös része az általa elkövetett szándékos bűncselekményre milyen tartamú szabadságvesztés kiszabását rendeli. A bírói gyakorlat ezt nemlegesén döntötte el; az elkövető tudatának tehát ezt a ténytet nem kell átfognia, mert a törvényi tényállásnak ez az eleme ún. *objektív büntethetőségi feltétel*, amely független az elkövető tudatától.
- [396] Részletesebb elemzést igényel ugyanakkor a másodfokú bíróság álláspontja szerint a konspiratív működés, illetve a hierarchikus szervezettség.
- [397] A jogalkalmazó az alkotmányossági köteletségének eleget téve az értelmezésekor figyelembe veszi a jogszabályhoz fűzött indokolást, azonban annak kötőereje nincs, az nem anyagi jogi szabály; az mindössze az egyes fogalmi elemek megállapításához ad értelmezési segítséget.
- [398] Előjáróban szögezi le a másodfokú bíróság, hogy az ítélezési gyakorlat a védők által kifejtettekkel ellenkező álláspontra helyezkedett.

- [399] A *konspiratív működés* valamilyen titkos tevékenységre utal, melynek lényege, hogy az elkövetők személye, illetve az általuk elkövetett bűncselekmények titokban maradjanak, a külvilág számára ne legyenek fel- és megismerhetőek, továbbá a szervezet működéséről ne kerüljenek ki információk.
- [400] A Kúria ebben a kérdésben akként foglalt állást, hogy a csoport konspiratív működése lényegében a korábbi fogalom összehangolt működésének feleltethető meg, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg, de nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi (*Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú eseti döntés*).
- [401] Az elbírált ügyben a konspiratív működés nem abban öltött testet, hogy a bűnszervezet tagjai olyan eszközöket – titkosított telefont – használtak, amelyek teljes egészében kizárják a lebukást, avagy a cégek működése a hatóságok előtt rejtve maradt. A védői érveléssel szemben az sem a konspiratív működés hiányára utal, hogy a vádlottak egy része nem ismerte egymást, ahogyan arra az idézett kúriai döntés utal.
- [402] *A szervezet működésének konspiratív jellegét jelen ügyben lényegében az adta, hogy az I. r. vádlott által felépített céghálózat működése a törvényesség látszatát keltette. Cégbíróságon bejegyzett és nyilvántartott gazdálkodó szervezeteket ugyanis nem lehet „titokban”, a külvilág szeme elől rejtve működtetni, ez fogalmilag kizárt. Ahhoz azonban, hogy ezeknek a cégeknek a tényleges rendeltetése, bűnös tevékenysége ne derüljön ki, a törvényes működés látszatát kell kelteni, mégpedig nem általában, nem az állampolgárok tömegei előtt, hanem az adóhatóság irányában.*
- [403] A Terhelt I. r. vádlott által fenntartott céghálózat egyértelműen arra jött létre, és arra tartották fenn, hogy a törvényes működés látszatát keltse. Ezt a célt szolgálták az ítéleti tényállás I-XVI. pontjaiban megállapított fiktív cégeladások is. Az egyes cégek fantomizálásával (tevékenysége nyomainak eltüntetésével), az I. r. vádlottnak az volt a célja, hogy ne legyen olyan személy, akit a tevékenységükkel kapcsolatban számon lehessen kérni.
- [404] A valótlan tartalmú számlát kiállító cégeknél megállapítható volt, hogy az ügyvezető, illetve a tulajdonos cseréjére mindig abban az időben került sor, amikor akár az adóhatóság, akár más hatóság valamilyen ellenőrzést, jogi eljárást kívánt indítani a céggel szemben. Valamennyi esetben tehát, amikor olyan személyre írták át a céget, vagy a gazdasági társaság képviselőjét, aki nem volt elérhető, illetve a cég ügyeiről tudomással nem bírt, az kétséget kizáróan csak azt a célt szolgálhatta, hogy az adóhatóság utóbb ne tudjon a céggel szemben eljárni.
- [405] Ezt a megállapítást támasztja alá a cégek könyvelési iratainak eltűnése/eltüntetése is. Abban az esetben ugyanis, ha a cég könyvelési iratai nincsenek meg, azt nem lehet a hatóság rendelkezésére bocsátani abból a célból, hogy a megfelelő jogi eljárások keretében az ellenőrzéseket lefolytassák. Ez ugyancsak arra utal, hogy a cégek fantomizálásával az volt Terhelt I. r. vádlott célja, hogy a költségvetést károsító bűncselekmény tényét elleplezze az adóhatóság elől.
- [406] A konspiratív működéssel összefüggésben kell utalni arra is, hogy a magyarországi cégeknek nem belföldön, hanem külföldön – különösen Szlovákiában – nyitottak bankszámlát. Ez önmagában még nem indokolná annak megállapíthatóságát, hogy az I. r. vádlott célja a titkolózás lenne, azonban e bankszámlákkal kapcsolatos pénzfelvételek minden esetben erre utaltak. A bankszámlákról ugyanis számos esetben nem a cég tulajdonosai, illetve a képviselői vettek fel készpénzt. tanú24, tanú28, tanú25, tanú27, tanú29, valamint tanú26 tanúk vallomásai ezt minden kétséget kizáróan igazolták. Ezek a tanúk ugyanis azt vallották a nyomozás során és a bírósági eljárásban is, hogy úgy vettek fel pénzüsségeket bankokban,

hogy arra más személyek – így különösen egyéb érdekelt¹² és tanú⁹ – kérték meg őket és intézkedtek a szlovákiai bankfiókba történő szállításukról.

- [407] A jogsegélykérelem keretében beszerzett banki információkból kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy tanú²⁷ az cég⁴, tanú²⁹ az cég^{17.}, tanú²⁴ a cég⁸, tanú²⁸ az cég^{5.}, tanú²⁵ a cég⁹, a cég¹⁴, valamint a cég¹⁰. nevében, míg tanú²⁶ a cég³ bankszámlájáról vett fel pénzüsszegeket.
- [408] A cégektől idegen személyek által a fenti bankszámlákról történő készpénzfelvételek is azt voltak hivatottak szolgálni, hogy a cégvagyon sorsának felderítését megghiúsítsák.
- [409] A konspiratív működés része volt a költségvetést károsító bűncselekményhez tartozó bizonyítékok értékelése során már említett körülmény is, hogy a külföldről érkező fémszállítmányokat egy, az adott szállítóhoz esetleg egyáltalán nem is köthető személy vette át azt a látszatot keltve, hogy arra szabályosan került sor. Ugyanakkor ez az eljárás is nyilvánvalóan azt a célt szolgálta a másodfokú bíróság álláspontja szerint, hogy a láncértékesítést jogszerűnek tüntessék fel.
- [410] Végezetül a konspiratív működés körében kell utalni azokra az egyes cégvezetők által a Nemzeti Adó-és Vámhivatal felé megtett nyilatkozatokra is, melyekből az tűnik ki, hogy ezek a személyek igyekeztek a cégek tevékenységét jogszerűen feltüntetni. A nyilatkozatok valótlantartalmát ugyanis objektív bizonyítékok – így különösen a lehallgatás anyaga – kétséget kizáróan alátámasztották. Ekként a nyilatkozatot tevő személyek mindent elkövettek, hogy az általuk elkövetett cselekmény leplezetlen maradjon a hatóságok előtt.
- [411] Így a másodfokú bíróság is kizárólag az elsőfokú bírósággal azonos álláspontra juthatott; jelesül arra, hogy a konspiratív működés vitán felül megállapítható volt.
- [412] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a *hierarchikus szervezeti felépítés* értelmezésénél a hierarchia szó jelentéséből kell kiindulni, e szerint a hierarchia: rangsor, valamilyen szempont alapján *alá- és fölrendeltségi viszony*. A hierarchikus szervezeti felépítés tehát nem más, mint alá-fölrendeltségi viszonyon alapuló szervezet, amely minimálisan egy irányító és egy végrehajtó szintet feltételez, ez a törvényi feltétel nem kíván meg több, egymástól elkülönült szervezeti szintet.
- [413] A Kúria már idézett eseti döntése szerint, ha olyan adat áll rendelkezésre, amely szerint akár egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepe megállapítható a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölrendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bűnszervezet megállapítását az új fogalom szerint.
- [414] Mindezek alapján látta megállapíthatónak a törvényszék Terhelt¹ I. r. vádlott vezető szerepét a bűncselekmény-sorozatban, ezzel a másodfokú bíróság is egyetértett.
- [415] Ezt a ténymegállapítást támasztották alá kétséget kizáróan tanú⁴³, tanú⁴², tanú¹⁰, tanú⁴⁴, tanú⁴⁵ valamint tanú⁴⁶ tanúk vallomásai. Ezek a tanúk kivétel nélkül azt vallották, hogy az alumíniumkereskedés során nem az egyébként vád tárgyává tett számlákon lévő és megrendelőként ismert cégek valódi képviselőjével, hanem Terhelt¹ I. r. vádlottal tartották a kapcsolatot, ő állt tanú⁴³ tolmács, mint meghatalmazott mögött. Erre utal az, hogy tanú⁴⁴ Terhelt¹ I. r. vádlottat azonosította a fényképfelvételről, mint a cég²⁶ megrendelője; Karol Lipták a cég²⁵. nevében éppen Terhelt¹ I. r. vádlottal tárgyalt az alumíniumszállításokról, aki szerint az I. r. vádlott a cég⁷-t képviselte. tanú⁴⁶ tanú pedig Terhelt¹ I. r. vádlottat a cég⁹ képviselőjének hitte a fémszállítási szerződések előkészítése során megtartott tárgyalásokon.
- [416] Mindez arra utal, hogy a fémszállítások alapját képező külföldi megrendelések az I. r. vádlott kezében futottak össze, ami pedig szintén azt támasztja alá, hogy ő volt az egésznek a mozgatórugója, nélküle eleve a fémszállítási, értékesítési láncolat el sem indult volna.

- [417] tanú13 tanú vallotta, hogy az I. r. vádlott megrendelésére, a tőle kapott iratok alapján készítette el azt a jelentést, amely az ítéleti tényállásban is rögzített láncértékesítést írja le. Hangsúlyozandó, hogy tanú13 a vallomásában is utalt arra, hogy az I. r. vádlott tökéletesen tisztában van az adójogi kérdésekkel, tehát azzal is, hogyan lehet az adófizetési kötelezettség alól kibújni.
- [418] Az ügyben legfontosabb tanúvallomás mégis tanú9 személyéhez volt köthető.
- [419] Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmából az volt megállapítható, hogy a Heves Megyei Főügyészség jóváhagyásával tanú9 vonatkozásában a büntetőeljárást elkülönítették, és a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 192. § (1) bekezdése alapján a nyomozást megszüntették. Erre azért került sor, mert a büntetőügy bizonyításához hozzájárulva olyan mértékben működött együtt a nyomozó hatósággal, hogy az együttműködéshez fűződő bűnüldözési érdek jelentősebb volt, mint az, amely az állam büntetőjogi igényének az érvényesítéséhez fűződött.
- [420] A bűnszervezet vádjával érintett vádlottak, illetve a védők nem voltak hajlandók ezt tudomásul venni, és a másodfokú bíróság előtt is sérelmezték tanú9tel szemben a büntetőeljárás megszüntetését. E körben ügyvéd4 védő, illetve ügyvéd2 védők még annak a meggyőződésüknek is hangot adtak, hogy – amennyiben a bűnszervezet léte egyáltalán felmerül – azt nem Terhelt1 I. r. vádlott, hanem éppen tanú9 irányította, ekként nemcsak jogi, hanem morális, erkölcsi aggályok is felmerülnek a büntetőeljárás vele szemben történő megszüntetésével, hiszen éppen a bűnszervezet vezetője kerül el a felelősségre vonást.
- [421] A vádlotti és védői álláspontokkal azonban a másodfokú bíróság nem értett egyet. A büntetőeljárás törvény a nyomozó hatóságot, illetőleg az ügyészséget ruhazza fel azzal a lehetőséggel, hogy amennyiben úgy látja, hogy a bizonyításhoz elengedhetetlenül szükséges az egyébként beismerésben lévő gyanúsított vallomása, együttműködése esetén megszüntetheti vele szemben az eljárást. Ez a döntés nem bírósági kompetencia, a kérdésben a diszkrecionális döntés joga a nyomozó hatóság, illetve az azt felügyelő ügyészség kezében van.
- [422] Miután a nyomozó hatóság és az ügyészség nem sértett eljárási szabályt, tanú9 tanú vallomásának a bizonyítékok közül történő kirekesztésére nincs törvényes alap. Ugyanakkor – egyetértve a törvényszék álláspontjával – nyilvánvalóan tanú9 tanú vallomását is csupán az egyéb objektív bizonyítékok fényében kell és lehet értékelni.
- [423] Az elsőfokú bíróság tanú9 tanúvallomásának elfogadása körében igen részletesen foglalkozott azoknak az okoknak az elemzésével, melyek oda vezettek, hogy a vallomását elfogadja és nem mellőzi a tényállás megállapításánál. A másodfokú bíróság maga is egyetértett azzal, hogy tanú9 tanúvallomását egyéb objektív bizonyítékok is alátámasztották, ekként kiváltképp a bűnszervezet kapcsán tett nyilatkozatai a tényállás megállapításának alapjául voltak tehetők.
- [424] tanú9 szerepét illetően azonban nem értett egyet a védők által hivatkozott érveléssel, mely szerint a tanú irányította volna a bűnszervezetet.
- [425] A fentiekben már kifejtettek szerint a bűnszervezetet nem tanú9, hanem Terhelt1 I. r. vádlott irányította. tanú9 tanúvallomását mindenben alátámasztja az I. r. vádlottnál fogatosított házkutatáson fellelt iratok tartalma is, ami teljes egészében megcáfolja azt, hogy ne az I. r. vádlott lett volna az egész bűncselekménysorozat központi eleme, egyben irányítója.
- [426] E házkutatás eredményének ugyanakkor különös jelentősége van a bűnszervezet szempontjából. A kényszerintézkedés során lefoglalt iratok tartalma ugyanis olyan személy tevékenységére enged következtetni, aki az egész bűncselekmény-sorozatot összefogta, azt irányította. A teljesség igénye nélkül utal arra a másodfokú bíróság, hogy nemcsak a cégek változásbejegyzésével kapcsolatos ügyvédi iratok voltak az I. r. vádlottnál fellelhetők, hanem a cégek bankszámláival, az általuk kötött fémzállítási és egyéb szerződésekkel kapcsolatos

iratokon túl még az egyes cégvezetőként bejegyzett személyek személyes okmányainak másolatait is megtalálták.

- [427] Ugyanez volt megállapítható az I. r. vádlott lakásán lefoglalt, kézírását tartalmazó kockás füzetben talált feljegyzésekről, valamint az I. r. vádlottól lefoglalt informatikai eszközökről kinyert adatokból is. Mindezek az adatok nyilvánvalóan kizárólag azt a célt szolgálhatták, hogy Terhelt1 I. r. vádlottnak teljes körű rálátása legyen a láncértékesítés valamennyi szereplőjére, és a szükséges információ birtokában legyen a meghozandó döntésekkel kapcsolatban.
- [428] Megjegyzi ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy az I. r. vádlott szerepe az őt kiszolgáló személyek tevékenysége nélkül nem jutott volna el a bűncselekmény elkövetéséig. Az ítélezési gyakorlat is következetes abban, hogy a bünszervezetben elkövetésre vont jogkövetkeztetésnek van helye, ha az elkövetési magatartások egymást kiegészítő jellegűek, azok kapcsolódása a célzott és végrehajtott bűncselekményhez kölcsönös, az adott tényállászerű elkövetési magatartás keretei között illeszkedő cselekmény más személy előző cselekményeihez társul, avagy a célzott bűncselekmény megvalósulásához további láncolatos tevékenységet feltételez (*BH 2018.106. számú eseti döntés*).
- [429] Ez azt is jelenti, hogy nemcsak Terhelt1 I. r. vádlott, hanem az ő utasításai alapján eljáró további személyek tevékenysége is szükséges volt a bünszervezetben történő elkövetés megállapításához.
- [430] Mindezek alapján a másodfokú bíróság is azt a meggyőződését alakította ki, hogy Terhelt1 I. r. vádlott vezetője volt ennek a szervezetnek, ekként a hierarchikus felépítés minden kétséget kizáróan megállapítható volt. A kifejtettek alapján tehát a másodfokú bíróság úgy látta, hogy a bünszervezetnek a törvény által előírt objektív ismérvei mind megvalósultak.
- [431] Egyetértve ugyanakkor a védőknek az erre vonatkozó álláspontjával, az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása kis mértékben hiányos az egyes vádlottak tudattartalmának a bünszervezetben történő elkövetésre levont következtetések vonatkozásában. Ugyanakkor az elsőfokú ítélet indokolása tartalmazza azokat a bizonyítékokat, amely alapján az egyes vádlottak esetében a bünszervezet működésében való közreműködésre vonatkozó tudati elemek megállapíthatók voltak. Az ezzel kapcsolatos bizonyítékok mérlegelése is a törvénynek megfelelően történt, elmaradt azonban annak a következtetésnek a levonása, hogy az adott vádlottban tudatosult az, hogy bünszervezetben vesz részt.
- [432] A másodfokú bíróság az erre levont következtetést helyesnek találta Terhelt1 I. r. vádlotton túl Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt7 VIII. r. és Terhelt11 XII. r. vádlottak esetében. Nem találta azonban ezt megállapíthatónak Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak vonatkozásában az alábbiak miatt.
- [433] Az egyes vádlottak tudattartalmának vizsgálatát megkönnyítette a leplezett eszközökkel rögzített telefonbeszélgetések anyaga. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ez – a fentebb már bemutatott felvételek esetében is – nemcsak a költségvetési csalás büntette, hanem a bünszervezetben elkövetés vonatkozásában is megfelelő következtetések levonására adtak alapot a fenti vádlottak vonatkozásában.
- [434] Az elsőfokú bíróság az igen terjedelmes lehallgatási anyag vizsgálatának bemutatása (*az elsőfokú ítélet 271-279. oldalai*) során meggyőző érvekkel fejtette ki, hogy miért látja bizonyítottnak azt, hogy a II. r. - VI. r. vádlottak a bűncselekményeket bünszervezet keretei között valósították meg.
- [435] Helyesen állapította meg ennek során, hogy az elkövetői oldalon feladatmegosztáson alapuló tevékenységi kör volt feltárható: Terhelt2 II. r. vádlott nem a számlákon szereplő beszállítók képviselőjétől, hanem Terhelt1 I. r. vádlottól szerezte be az alumíniumtömböket; Terhelt3 III.

r. vádlott a kereskedés adminisztrációjával, míg Terhelt4 IV. r. vádlott a számlák befogadásával, az adóbevallás elkészítésével és az adóhatósági eljárásokkal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott; Terhelt5 V. r. és Terhelt6 VI. r. vádlottak pedig – Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak utasítására – a szállítmányok fogadásán túl az adminisztrációban és a pénzfelvételekben működtek közre.

- [436] Mindez egy igen szervezett, összehangolt működés megállapítására alkalmas, mely azt feltételezi, hogy a résztvevők tudata átfogta: egy olyan szervezetben vesznek részt, amely a tevékenységével az általános forgalmi adó elkerülésében vesz részt; ezt pedig az elsőfokú bíróság által megjelölt telefonbeszélgetések tartalma – szemben a védők e körben elfoglalt álláspontjával – hűen tükrözi.
- [437] Ekként a II. r., a III. r., a IV. r., az V. r. és a VI. r. vádlott esetében kétséget kizáró bizonyossággal lehetett megállapítani, miszerint tudatában voltak annak, hogy a terhükre rótt bűncselekményeket bünszervezet tagjaként követték el.
- [438] A bünszervezetben részt vevő további vádlottak vonatkozásában az egyes telefonbeszélgetések tartalmán túlmenően azonban olyan, az elsőfokú bíróság által megállapított tényeket is vizsgálat alá kell vonni, melyekből kétséget kizáróan arra lehet következtetni, hogy az adott elkövető tisztában volt azzal, hogy bünszervezet keretében tevékenykedik.
- [439] Minden kétséget kizáróan ez állapítható meg, amikor az egyébként fiktív értékesítésből származó pénzeket a bankszámláról az adott elkövető felveszi. Ennek a jelentősége abban áll, hogy e pénzeket más személynek adják tovább. Amennyiben ugyanis Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt7 VIII. r. és Terhelt11 XII. r. vádlottak esetében az általuk vezetett gazdasági társaság tevékenysége jogszerű lett volna, semmilyen módon nem lehetett volna indokolni azt, hogy az általuk képviselt cég legális tevékenységéből származó jövedelmet miért kell idegen személynek – így különösen Terhelt1 I. r. vádlottnak – eljuttatni. Ez tehát olyan objektív körülmény, amelyből kizárólag az a következtetés volt levonható, hogy a bankszámláról pénzt felvevő személyek tisztában vannak azzal, hogy az a szervezet működésével összefüggésben jutott a birtokukba, és azt emiatt más személynek tovább kell adniuk.
- [440] Terhelt11 XII. r. vádlott is erre hivatkozott a másodfokú tárgyaláson, és ezt támasztotta alá az általa csatolt okirat tartalma is. Eszerint a cég7 számlájáról felvett pénzeket egyéb érdekelt9nak, és egyéb érdekelt10nek adta át. Amennyiben a cég7 tevékenysége jogszerű lett volna, akkor semmivel nem magyarázható az, hogy több mint 190 millió forintot adott tovább. Ugyanakkor életszerűtlen is az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a cég7 számlájáról felvett pénzt Terhelt11 XII. r. vádlott megtartotta volna; az ügyvezetőként egyébként már nem tevékenykedő személy által több mint 190 millió forint megtartását éppen a bünszervezetben történő részvétele cáfolja. Ez vezet majd – a későbbiekben tárgyaltak szerint – ahhoz, hogy vele szemben vagyonelkobzást sem lehetett elrendelni.
- [441] Ugyanez állapítható meg Terhelt7 VIII. r. vádlott esetében is. Az cég1. számlájáról felvett pénzeket – arra figyelemmel, hogy annak tevékenységét Terhelt1 I. r. vádlott irányította – kétséget kizáróan az I. r. vádlottnak adta át. Erre utalnak az I. r. vádlottnál az e gazdasági társasággal kapcsolatban fellelt okirati bizonyítékok, valamint az a tény is, hogy az cég1. beszerzéseit sem Terhelt7 VIII. r. vádlott, hanem – tanú43 és tanú42 tanúk vallomása alapján – Terhelt1 I. r. vádlott intézte. Mindezek alapján súlyosan életszerűtlen lenne annak elfogadása, hogy az I. r. vádlott által megkeresett vagyoni előny a VIII. r. vádlottnál maradt. Ez indokolta a tényállás erre vonatkozó részének módosítását is.
- [442] Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy önmagában a fiktív számla kiállításának és annak más személy részére történő átadása önmagában nem bizonyítja a bünszervezetben történő

részvételről való tudomását az adott elkövetőnek. Ez – egyetértve a vádlottak védőinek erre vonatkozó álláspontjával – kizárólag a költségvetést károsító bűncselekményben történő részvételüket támasztja alá. Ezzel szemben azonban a bankszámláról való pénzfelvétel, és annak az általuk képviselt cégtől idegen személynek történő átadása semmi mással nem magyarázható, csak azzal, hogy tudomással bírtak az adott bünszervezet tevékenységéről.

[443] Mindezek alapján helyes az elsőfokú bíróság ítéletének a bünszervezetben történő elkövetésre levont megállapítása Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt7 VIII. r. és Terhelt11 XII. r. vádlottak esetében is.

[444] A törvényszék a bűncselekmények bünszervezetben történő elkövetésének vizsgálatakor figyelemmel volt arra, hogy a bünszervezet Btk. 459. § (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott fogalma 2019. július 10. napjával módosult. A bizonyítékok értékelése során részletesen kitért arra, hogy a vádlottak terhére rótt költségvetést károsító bűncselekményekkel összefüggésben a bünszervezetben történő elkövetés mind az elkövetéskor hatályos törvény, mind pedig a fenti időponttal módosított törvény rendelkezése szerint megállapítható volt. Adós maradt ugyanakkor – Terhelt5 V. r., Terhelt11 XII. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak kivételével – annak megállapításával, hogy a bünszervezettel érintett vádlottak esetében – figyelemmel a Btk. 2. § (2) bekezdésére – mely törvényt alkalmazta.

[445] Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bünszervezet módosított fogalmának megállapítása esetén sem kerülnek a vádlottak kedvezőbb helyzetbe; cselekményük nem bírálendő el enyhébben. Ezért Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt6 VI. r., valamint Terhelt7 VIII. r. vádlottak esetében nem volt lehetőség a Btk. 2. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés alkalmazására; velük szemben a bűncselekmény elkövetésekor hatályos büntető törvényt kellett alkalmazni.

[446] Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak vonatkozásában ugyanakkor az elsőfokú bíróság által is értékelt bizonyítékok a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem voltak alkalmasak annak a következtetésnek a levonására, hogy ők a bünszervezet működéséről tudomással bírtak volna.

[447] Terhelt8 IX. r. vádlott beismerő vallomása szerint is a közreműködésük kizárólag a cégek fiktív átvételére, illetőleg a valótlan tartalmú számlák kiállítására korlátozódott.

[448] Terhelt9 X. r. vádlott esetében is ez a megállapítás tehető, ahogy Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak esetén is; a vádlottak védekezése ugyanis arra terjedt ki, hogy ők a céget a cégbírósi bejegyzések szerint, más személy kérésére vették a nevükre, és az abban kiállított valótlan tartalmú számlákat, illetve más okiratokat írtak alá.

[449] Ez azonban a fentiek szerint kizárólag annak a megállapítására adott alapot a másodfokú bíróság szerint, hogy a vádlottak a cég fantomizálásában, illetőleg a költségvetést károsító cselekmény elkövetésében részt vettek.

[450] E négy vádlott vonatkozásában tehát a másodfokú bíróság nem talált olyan bizonyítékot, amely arra utalna, hogy tudtak volna arról, hogy bünszervezetben működnek közre.

[451] Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a Cristoforo megjelöléssel ellátott hanganyagok sem támasztják alá Terhelt9 X. r. vádlottnak a bünszervezetben történő részvételét. E hanganyagokból ugyanis kizárólag a nevére vett cég17. és az általa kiállított okiratokkal kapcsolatos kérdések merülnek fel a Terhelt8 IX. r. vádlottal és a Terhelt3 III. r. vádlottal folytatott beszélgetésekben. Ez pedig nem adhat alapot arra, hogy a másodfokú bíróság azt a következtetést vonja le, hogy a bünszervezet működéséről tudomással bírt volna.

- [452] Hasonló állapítható meg Terhelt10 XI. r. vádlott esetében is. A XI. r. vádlottal kapcsolatosan lehallgatási anyag nem készült, és az ő esetében tanú9 tanúvallomásán kívül sincs olyan, aki Terhelt10 XI. r. vádlott cselekvőségét pontosan ismerte volna. A XI. r. vádlott maga is elismerte a cég fiktív alapítását, hangsúlyozta, hogy ő a cég vagyonával nem rendelkezett. Ezt alátámasztotta tanú9 tanúvallomása is, aki elmondta, hogy annak ellenére, hogy a bankszámlát az cég21. nevében Terhelt10 XI. r. vádlott nyitotta, afölött – az internetbank használata útján – egyéb érdekelt12 és tanú9 rendelkeztek.
- [453] Mindennek ellentmondani látszik az a tény, hogy Terhelt10 XI. r. vádlott az cég21. általa nyitott bankszámlájáról 6.300 eurót vett fel. A másodfokú bíróság azonban – megvizsgálva az ezzel kapcsolatos iratokat, – arra a megállapításra jutott, hogy ez sem alkalmas annak a következtetésnek a levonására, hogy Terhelt10 XI. r. vádlott tudott volna a bűnszervezet működéséről.
- [454] Az iratokból ugyanis megállapítható volt, hogy ezt az összeget Terhelt10 XI. r. vádlott 2014. december 5. napján vette fel. Ugyanakkor a bűnszervezet több tagját – köztük Terhelt1 I. r. vádlottat is – 2014. november 25-én már őrizetbe vették, ekként Terhelt10 XI. r. vádlott által felvett pénzösszeg célja biztosan nem Terhelt1 I. r. vádlotthoz történő eljuttatása volt. Ez azonban nem támasztja alá azt a következtetést, hogy ő tudott volna arról, hogy ez a pénz a bűnszervezetet illeti. Ezzel kapcsolatban akként nyilatkozott Terhelt10 XI. r. vádlott, hogy ezt a cégben való közreműködése díjának gondolta, ezért vette fel.
- [455] Mindezek alapján Terhelt10 XI. r. vádlott vonatkozásában sem állapítható meg, hogy tudomása lett volna arról, hogy bűnszervezetben működik közre.
- [456] Terhelt12 XIII. r. vádlott esetében is hasonló megállapítások tehetők. Egyrészt az cég11. esetében nem is állított ki számlát, hiszen az inkriminált számla kiállítására az ügyvezetőségét megelőzően került sor.
- [457] A cég7 esetében pedig az ügyvezetősége alatt csupán számlákat állítottak ki, és nem is tudhatott arról, hogy Terhelt11 XII. r. vádlott a cég7 bankszámlájáról készpénzt vett fel.
- [458] Terhelt12 XIII. r. vádlott esetében sem volt fellelhető olyan lehallgatási anyag, amely arra utalna, hogy neki bármilyen tudomása lett volna arról, hogy bűnszervezet céljának érdekében fejti ki magatartását.
- [459] A Be. 7. § (4) bekezdése szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság mellőzte Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak vonatkozásában a bűnszervezetben történő elkövetés megállapítását.

VIII. Minősítés felülbírálata

- [460] A másodfokú bíróság által kiegészített és irányadónak tekinthető tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, és az általuk elkövetett cselekményeket is túlnyomórészt a büntető anyagi jogszabályoknak megfelelően minősítette.
- [461] A fellebbviteli főügyészség a költségvetést károsító, a gazdálkodás rendjét sértő, valamint az ezekhez kapcsolódó közbizalom elleni bűncselekmények esetében az elsőfokú bíróság által adott jogi minősítéstől eltérő minősítés megállapítását indítványozta.
- [462] Kifejtette, hogy a bűncselekmény elkövetésének ötlete az I. r. vádlottól származott, miután annak elkövetését az I. r. vádlott ajánlotta fel Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak részére

a cégükkel szemben fennálló tartozás kiegyenlítése végett. Az I. r. vádlott kezdeményezése nélkül a II. r. és a III. r. vádlottak bele sem fogtak volna a bűncselekmény elkövetésébe. Az I. r. vádlott cselekménye ezért a Btk. 14. § (1) bekezdése szerinti felbujtói magatartásként értékelendő. Kétségtelen az is, hogy az I. r. vádlott segítséget is nyújtott a II. r., III. r. vádlottak a bűncselekmény elkövetésében, azonban a következetes bírói gyakorlat szerint cselekményét egységesen felbujtásként kell minősíteni.

- [463] A főügyészség álláspontja szerint Terhelt4 IV. r. vádlott 2012 májusától bizonyíthatóan tudott az egyéb érdekelt4 és az egyéb érdekelt2. által befogadott számlák valótlan voltáról, így ő tanúsította a Btk. 396. § (1) bekezdésében meghatározott költségvetési csalás és a Btk. 345. §-ában meghatározott hamis magánokirat felhasználásának elkövetési magatartását, míg a II. r. és III. r. vádlottak erre öt szándékosan rábírták.
- [464] Ugyanakkor abban az időszakban, amikor a IV. r. vádlott bizonyíthatóan nem tudott a könyvelésbe beállított számlák valótlan voltáról, – figyelemmel a Btk. 20. § (1) bekezdésére is – tévedés folytán nem büntethető. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint azonban ilyenkor Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak cselekménye a Btk. 13. § (2) bekezdése szerinti közvetett tettesként bírálendő el.
- [465] Fentiek alapján indítványozta Terhelt1 I. r. vádlottak a tényállás XVII. pontjában írt bűncselekményeinek felbujtóként történő értékelését, míg Terhelt4 IV. r. vádlott esetében cselekményei tettesként elkövetett költségvetési csalás büntetnének és tettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítésére tett indítványt.
- [466] A kifejtettekre figyelemmel Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak esetében időben külön kell választani az általuk megvalósított bűncselekmények minősítését. Ezért arra az időre, amikor Terhelt4 IV. r. vádlott bizonyíthatóan még nem tudott a bűncselekmény elkövetéséről, a II. r. és III. r. vádlottak büntetőjogi felelősségét 1 rb. közvetett tettesként elkövetett költségvetési csalás büntetnében, és 2 rb. folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében kell megállapítani. Terhelt4 IV. r. vádlottak a bűncselekménysorozatba tettesként történő bekapcsolódását követően – figyelemmel a Btk. 14. § (1) bekezdésére is – felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntetnében és felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében kérte bűnösségük megállapítását.
- [467] Mindezen változtatások miatt azonban – véleménye szerint – a 2012 májusa előtt, és az után is részesi magatartást kifejtő Terhelt1 I. r., Terhelt6 VI. r. és Terhelt7 VIII. r. vádlottak bűncselekményeinek jogi minősítése is módosításra szorul, ugyanis a részesek cselekménye a járulékoság folytán értelemszerűen a tettesi alapcselekményekhez igazodik.
- [468] Terhelt7 VIII. r. vádlott védője nem osztotta a fellebbviteli főügyészség utóbbi álláspontját.
- [469] Nem mindenben értett egyet a fellebbviteli főügyészség képviselője az elsőfokú bíróság által a Btk. 403. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott számvitel rendje megsértése büntetnének vonatkozásában megállapított elkövetői alakzatokkal sem.
- [470] Az ügyészségi álláspont szerint Terhelt4 IV. r. vádlott Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottakkal együtt maga is törvényi tényállási elemet valósított meg azzal, hogy megszegte a bizonylati elvet és a könyvvezetési kötelezettséget. A könyvvizsgálatra vonatkozó számviteli rendelkezéseket pedig egyedül a IV. r. vádlott sértette meg, utóbbi szabályszegés esetében az egyébként a társtettesi elkövetői minőségbe beolvadó önálló tettesi magatartást fejtett ki. Mindezek alapján – figyelemmel a Btk. 13. § (3) bekezdésére is – indítványozta a IV. r. vádlott büntetőjogi felelősségének 2 rb. folytatólagosan és *társtettesként* elkövetett számvitel rendje megsértésének büntetnében való megállapítását.
- [471] A másodfokú bíróság egyetértett a fellebbviteli főügyészség álláspontjával, miszerint Terhelt1 I. r. vádlott volt az, aki Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottakat a bűncselekmény elkövetésére rábírt. A vád tárgyát képező időszakot megelőzően ugyanis nem merült fel adat

arra, hogy az egyéb érdekelt⁴ és az egyéb érdekelt². tulajdonosai a cégek tevékenységi köreiben bűncselekményeket követtek volna el. Ugyanakkor az irányadó tényállás szerint a bűncselekmény elkövetésére Terhelt¹ I. r. vádlott cégének a II. r. és III. r. vádlottak cége felé fennálló tartozásának kiegyenlítése miatt került sor.

- [472] Mindezek alapján a Terhelt¹ I. r. vádlott elkövetői minősége a Btk. 14. § (1) bekezdésében meghatározott felbujtóként értékelendő.
- [473] A másodfokú bíróság egyetértett a fellebbviteli főügyészszéggel abban is, hogy következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy amennyiben a bűncselekmény felbujtója a tettesnek a cselekmény elkövetéséhez segítséget is nyújt, akkor magatartását egységesen felbujtásnak kell minősíteni (*BH 2004.270. számú eseti döntés II. pontja*).
- [474] Nem értett egyet ugyanakkor az ítélőtábla az Terhelt² II. r. és Terhelt³ III. r. vádlottak vonatkozásában tett minősítés megváltoztatását célzó indítvánnyal. Az irányadó tényállás szerint Terhelt² II. r. és Terhelt³ III. r. vádlottak több alkalommal is valótlan tartalmú nyilatkozatot tettek az adóhatóságnál az egyéb érdekelt⁴ és az egyéb érdekelt². valós beszerzési forrásaira vonatkozóan az általános forgalmi adófizetési kötelezettség jogosulatlan csökkentése érdekében.
- [475] A Btk. 396. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a költségvetési csalás büntettét az követi el, aki költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy a valós tény elhallgatja.
- [476] A másodfokú bíróság álláspontja szerint azzal, hogy a II. r. és a III. r. vádlottak a Nemzeti Adó-és Vámhivatal előtt folyamatosan valótlan tartalmú nyilatkozatot tettek, az előzőekben már tévedésbe ejtett adóhatóságot magatartásukkal *tévedésben tartották*. Erre figyelemmel a bűncselekmény elkövetése során a Btk. 396. § (1) bekezdésében meghatározott törvényi tényállási elemet valósították meg.
- [477] Nem osztotta az ítélőtábla Terhelt⁴ IV. r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság által a költségvetést károsító és ehhez kapcsolódó közbizalom elleni bűncselekmények minősítése körében adott indokolását sem.
- [478] Töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy az adó bevallása szempontjából a könyvelő quasi teljesítési segéde az adó alanyának, így az adóbevallási kötelezettség elmulasztásáért vagy valótlan tartalmú adóbevallás benyújtásáért a könyvelő is felelőssé tehető (*a Kúria Bfv.II.1340/2015/7. számú eseti döntése*). Elkövetői minőségét tehát ilyenkor a Btk. 13. §-a körében kell értékelni.
- [479] Következetes az ítélkezési gyakorlat abban is, hogy a tettesi és részesi magatartások egyidejű tanúsításakor a bűncselekmény minősítésénél mindenkor a tettesi minőségre kell figyelemmel lenni.
- [480] A Btk. 13. § (3) bekezdése szerint pedig társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva közösen valósítják meg.
- [481] A másodfokú bíróság álláspontja szerint Terhelt² II. r., Terhelt³ III. r. és Terhelt⁴ IV. r. vádlottak – az irányadó tényállás szerint – a költségvetést károsító és az ehhez eszközül szolgáló közbizalom elleni bűncselekményeket egymás tevékenységéről tudva, közösen valósították meg: Terhelt⁴ IV. r. vádlott – a valótlan tartalmú számlák alapján benyújtott adóbevallás útján – az adóhatóság tévedésbe ejtésével, míg Terhelt² II. r. és Terhelt³ III. r. vádlottak – az adóhatóság felé tett valótlan tartalmú nyilatkozatok révén – annak tévedésben tartásával. Erre figyelemmel cselekményük társtettesként történő minősítése indokolt.
- [482] Nem értett egyet a másodfokú bíróság azzal az ügyészi állásponttal sem, hogy Terhelt² II. r. és Terhelt³ III. r. vádlottak cselekményét – Terhelt⁴ IV. r. vádlott büntetőjogi felelőségének időbeli megállapítására figyelemmel – két külön bűncselekményre kellene szétválasztani. A

büntető ítélezés már több évtizede azt a gyakorlatot követi, hogy a különböző elkövetői minőségek megvalósulása esetén mindig a tettesi minőség alapján végzi el a cselekmény minősítését, míg a részesi minőséget a jogi indoklásában fejti ki. Erre figyelemmel Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak magatartását egységesen társtettesként elkövettként kellett minősíteni.

- [483] Erre figyelemmel e vádlottak – mint a költségvetési csalás büntettének társtettesei – cselekményének rendbelisége nem változott, ezért nem volt szükség e cselekményhez a vádlott-társak cselekményeinek minősítését sem megváltoztatni.
- [484] A fentiek alapján a másodfokú bíróság
- [485] Terhelt1 I. r. vádlott XVII. pontban írt cselekményeit a Btk. 396. § (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntettének, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében, míg
- [486] Terhelt4 IV. r. vádlott XVII. pontban írt cselekményeit a Btk. 396. § (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntettének, valamint 2 rb. a Btk. 345. §-ában meghatározott, társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében állapította meg.
- [487] Egyetértett emellett a másodfokú bíróság a számviteli szabályok megsértése vonatkozásában tett fellebbviteli főügyészségi érvekkel is. A Btk. 403. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott számvitel rendje megsértésének büntettét a számviteli szabályok megsértését megvalósító személy követi el. Miután Terhelt4 IV. r. vádlott könyvvizsgálatra köteles személy volt, ezért nem vitásan ő is hozzájárult ahhoz, hogy a számviteli szabályok megsértése folytán az egyéb érdekelt4, valamint az egyéb érdekelt2. esetében a megbízható és valós képet lényegesen befolyásoló hibát idézzenek elő.
- [488] Erre figyelemmel magatartásával törvényi tényállási elemet valósított meg, ezért a cselekményét tettesként kell értékelni. Ezért megállapította, hogy Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak cselekménye 2 rb. a Btk. 403. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott, folytatólagosan és társtettesként elkövetett számvitel rendje megsértésének minősül.
- [489] A bizonyítékok értékelése körében a másodfokú bíróság már kifejtette, hogy Terhelt23 XXVIII. r. vádlott, Terhelt24 XXIX. r. vádlott, valamint Terhelt25 XXX. r. vádlott esetében kétséget kizáróan az volt megállapítható, hogy a cégeljárás alapját képező okiratokat a régi Ütv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségük megszegésével jegyezték ellen, anélkül, hogy meggyőződtek volna a felek tényleges akarataról. Az azonban a Be. 7. § (4) bekezdésére figyelemmel kétséget kizáróan nem volt megállapítható, hogy tudtak volna arról, hogy a jogügyletben résztvevő feleknek nincs tényleges akarata a cégek átadására, illetve átvételére.
- [490] Miután e vádlottak bizonyíthatóan nem tudtak arról, hogy cselekményük folytán valótlan adatok kerülnek be a cégnyilvántartásba, magatartásuk a Btk. 7. §-a szerinti szándékosság körében nem értékelhető.
- [491] A Btk. 8. §-a értelmében gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja cselekményének lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában, vagy cselekménye lehetséges következményeit azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja.
- [492] A régi Ütv. 27. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségük megszegésével azonban e vádlottak előre láthatták cselekményük lehetséges következményeit – tehát azt, hogy a felek ügyleti szándékának esetleges hiánya esetén a cégbíróság valótlan adatokat jegyez be a

közhiteles nyilvántartásba – ám ennek ellenére döntöttek a joghatás kiváltását célzó okiratok ügyvédi ellenjegyzése mellett; minden alap nélkül bíztak tehát abban, hogy a felek szándéka valós, ekként a cégbírósi bejegyzésre is jogszerűen kerülhet sor.

- [493] Az ítéltábla ezért
- [494] Terhelt23 XXVIII. r. vádlott cselekményeit 4 rb., míg Terhelt24 XXIX. r. és Terhelt25 XXX. r. vádlottak cselekményét 1-1 rb. a Btk. 342. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő közokirat-hamisítás vétségének minősítette.
- [495] Nem értett egyet a másodfokú bíróság a törvényszéknek a fiktív cégátírások kapcsán a valótlan tartalmú okiratokat aláíró személyek cselekményének minősítésével sem.
- [496] Egyrészt téves az az álláspont, hogy a cég tulajdonrészét, illetve a cég képviseletét átvenni készülő személynek felbujtóként, míg az átruházó félnek bűnsegédként bírálendő el a felelőssége. Miután a cégjegyzékben történő változás bejegyzéséhez mindkét fél akarata szükséges, így az elkövetői minőségben nem lehet különbséget tenni aszerint, hogy ki adja, és ki veszi át az üzletrész tulajdonjogát, illetve a társaság képviseletét.
- [497] Amennyiben az eljáró ügyvéd (így Terhelt21 XXVI. r. vádlott és Terhelt22 XXVII. r. vádlott) tud az általa ellenjegyzett okiratok valótlan tartalmáról, a valótlan tartalmú okiratot aláíró személyek mindegyike a Btk. 14. § (2) bekezdésében meghatározott bűnsegédként vonható felelősségre. Ezt az is indokolja, hogy az eljáró ügyvédek minden esetben nem a vevőként (vagy a társaság képviseletét átvevőjeként) fellépő személyektől kapták a megbízást, ezért felbujtásról az aláíró felek részéről eleve szó sem lehet.
- [498] Abban az esetben pedig, amikor az eljáró ügyvéd nem tudott az okiratok valótlanságáról, az azt aláíró felek büntetőjogi felelőssége – a jogügylet szerinti érdeküktől függetlenül – a Btk. 13. § (2) bekezdésében meghatározott közvetett tettesként állapítható meg.
- [499] Így Terhelt5 V. r. vádlottak a tényállás II. és III. pontjaiban foglalt közbizalom elleni bűncselekményei – mivel az eljáró ügyvéd nem tudott az okiratok valótlan tartalmáról – 2 rb. közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének minősülnek. Az V. r. vádlottak a tényállás IV. pontjában foglalt közbizalom elleni bűncselekményének minősítése helytálló.
- [500] Terhelt7 VIII. r. vádlott esetében (a tényállás I. pontjába rögzített cég1. adásvétele kapcsán) szintén azt lehetett megállapítani, hogy az eljáró ügyvéd nem tudott az okiratok valótlan tartalmáról, tehát a VIII. r. vádlott elkövetői minősége is a Btk. 13. § (2) bekezdése szerinti közvetett tettesnek feleltethető meg.
- [501] Terhelt8 IX. r. vádlott vonatkozásában ugyanez a megállapítás tehető; a cég8 (tényállás XI. pontja) vonatkozásában a IX. r. vádlottal szemben az ügyészség két esetben róta fel, hogy a kft. cégadataiban történő változásbejegyzési eljáráshoz az okiratok aláírása útján közreműködött. Azonban mindkét esetben megállapítható, hogy az eljáró ügyvéd nem tudott az okiratok valótlan tartalmáról, ekként a IX. r. vádlott a Btk. 13. § (2) bekezdése szerinti közvetett tettese a bűncselekménynek.
- [502] Megjegyzi az ítéltábla, hogy a második esetben a cég8 adataiban történő változásbejegyzési eljárásnál ügyvédként eljáró Terhelt24 XXIX. r. vádlott büntetőjogi felelősségét gondatlanságból elkövetett közokirat-hamisítás vétségében állapította meg. A Btk. 14. § (1) és (2) bekezdései értelmében azonban felbujtóként vagy bűnsegédként kizárólag szándékos bűncselekmény esetében lehet közreműködni; így Terhelt8 IX. r. vádlott felelősségének a Btk. 14. §-a szerinti elkövetői alakzatban történő megállapítása eleve kizárt.
- [503] Ez utóbbi állapítható meg Terhelt19 XXIV. r. vádlott esetében is, akinek valótlan szándékáról az ügyvédjelöltként eljáró Terhelt25 XXX. r. vádlott nem tudott.

- [504] Terhelt9 X. r. vádlott vonatkozásában (a tényállás X. pontja esetében) az volt megállapítható, hogy – bár az eljáró Terhelt21 XXVI. r. vádlott tudott az okiratok valótlan tartalmáról – a cégeljárásban történő közreműködésre való megbízását nem a X. r. vádlottól, hanem egyéb érdekelt12től kapta. Ekként a valótlan tartalmú okiratokat vevőként aláíró Terhelt9 X. r. vádlott nem felbujtóként, hanem bűnsegédként vonható felelősségre.
- [505] Végezetül Terhelt20 XXV. r. vádlott esetében megállapítható, hogy a cég10. (tényállás IX. pontja) változásbejegyzési eljárásában közreműködő Terhelt22 XXVII. r. vádlott szintén tudomással bírt az okiratok valótlan tartalmáról, azonban a megbízást bizonyíthatóan nem Terhelt20 XXV. r. vádlottól kapta, a XXV. r. vádlott bűnössége bűnsegédként bírálendő el.

IX. Büntetés kiszabás felülbírálat

- [506] A büntetés kiszabásánál irányadó tényezőket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyesen tárta fel, azonban tényleges súlyukat nem megfelelően vette figyelembe a joghátrány meghatározásakor. Nem volt kellő figyelemmel a törvényszék az időmúlásra, illetve az eljárás elhúzódására, mint az alkalmazott joghátrányt lényegesen befolyásoló körülményekre. A tényállásban megállapított bűncselekmények elkövetési ideje 2010-2014. év ősze közti időszakra esik. Az utolsó cselekmény elkövetésétől a jogerős ítélet meghozataláig eltelt nyolc év időtartam jelentős időmúlásként értékelendő, különösen annak tükrében, hogy a vádlottak egy része az eljárás jelentős része alatt különböző, a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés hatálya alatt állt.
- [507] Az enyhítő körülményeket ezért mindenképp azzal kellett kiegészíteni, hogy a jelentős időmúláson túl figyelembe kell venni az eljárás elhúzódását is. Ez abban ölt testet, hogy az első- és másodfokú bíróságok ügydöntő határozatának kihirdetése között is több, mint másfél év telt el. Ez azonban nem a vádlottak vagy a bíróság mulasztására, hanem az eljáró bíróságok kijelölésére, valamint a COVID-19 világjárvánnyal kapcsolatos különleges eljárási szabályok alkalmazására vezethető vissza.
- [508] A bünszervezeti minősítés mellőzésére figyelemmel változott Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak vonatkozásában a halmazati büntetési tételkeret is, mely Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak esetében öt évtől tizenöt évig terjedő, míg Terhelt10 XI. r. vádlott esetében öt évtől tizenöt évet el nem érő szabadságvesztés. Ennek középmértéke a Btk. 80. § (2) bekezdése folytán tíz év.
- [509] Az elsőfokú bíróság Terhelt12 XIII. r. vádlott bűncselekményeinek minősítésénél az 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit alkalmazta. A bünszervezetben történő elkövetés mellőzésére figyelemmel azonban a másodfokú bíróság ismételten elvégezte a Btk. 2. § (2) bekezdésére figyelemmel annak vizsgálatát, hogy Terhelt12 XIII. r. vádlott esetében az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos törvényt kell alkalmazni. Ennek során pedig az a meggyőződése alakult ki, hogy – miután Terhelt12 XIII. r. vádlott egyik törvény szerint sincs kizárva a feltételes szabadság kedvezményéből – a 4/2013. (X. 14.) BK véleményre figyelemmel a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján az elbíráláskor hatályos törvényt kell alkalmazni, mert az a XIII. r. vádlottra nézve kedvezőbb. A Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja ugyanis a feltételes szabadságra bocsátást a büntetés kétharmad részének kitöltését követő naptól teszi lehetővé, szemben az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdésében írt rendelkezéssel, mely szerint a börtönben végrehajtandó büntetés legalább háromnegyed részének kitöltése után lehet feltételes szabadságra bocsátani az elítéltet.

- [510] Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottakkal szemben a törvényszék tévesen értékelte súlyosító körülményként az egyenes szándékkal, társtettesként történő elkövetést. A társtettesi elkövetést nem lehet e vádlottak terhére értékelni, mert velük szemben az elsőfokú bíróság a társas elkövetés szigorúbb formáját, a bünszervezeti elkövetést is megállapította, ekként az elkövetői minőség súlyosító körülményként történő figyelembevétele a kétszeres értékelés tilalmába ütközne. Szintén téves az egyenes szándék súlyosító körülményként való értékelése.
- [511] A bünszervezeti elkövetés mellőzésére figyelemmel Terhelt10 XI. r. vádlott esetében a többszörös halmazat súlyosító körülményként történő értékelésére nem nyílt lehetőség, mivel – figyelemmel a Btk. 81. § (3) bekezdésére is – az irányadó halmazati büntetési tételkeret felső határában valamennyi, terhére megállapított bűncselekmény büntetési tétele kifejezést nyert.
- [512] A megváltozott minősítésre tekintettel mellőzni kellett Terhelt23 XXVIII. r., Terhelt24 XXIX. r. és Terhelt25 XXX. r. vádlottak vonatkozásában az ügyvédi foglalkozásukat felhasználva történő bűncselekmény-elkövetés súlyosító körülménykénti értékelését, hiszen a terhükre a bíróság gondatlan bűncselekmény elkövetését állapította meg.
- [513] Terhelt7 VIII. r. vádlott javára enyhítő körülményként kell figyelembe venni, hogy ikergyermekekről gondoskodik házastársával együtt.
- [514] További enyhítőként értékelte a másodfokú bíróság Terhelt7 VIII. r., Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r. és Terhelt10 XI. r. vádlottak megromlott egészségi állapotát is.
- [515] Nyomatékos enyhítő körülményként kellett értékelni Terhelt8 IX. r. vádlott esetében azt, hogy 25 millió forintot a másodfokú eljárásban megtérített az általa okozott vagyoni hátrányból. Ezáltal a IX. r. vádlott összesen 27 millió forint kártérítést eszközölt.
- [516] A joghátrány meghatározásánál semmi nem indokolja Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlott felelősségének mértéke közötti különbségtételt.
- [517] A büntetés kiszabásánál irányadó tényezők fenti kiegészítését követően a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetések neme megfelelő, azok tartama azonban – különös figyelemmel az elkövetés óta eltelt időre – a legtöbb vádlott vonatkozásában eltúlzott.
- [518] Ezért a másodfokú bíróság Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r., Terhelt7 VIII. r., Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak esetében a szabadságvesztés és ehhez igazodóan – az I. r. vádlott kivételével – a közügyektől eltiltás tartamát enyhítette. Ugyanígy tett a pénzbüntetés vonatkozásában Terhelt7 VIII. r., Terhelt21 XXVI. r., Terhelt22 XXVII. r. és Terhelt23 XXVIII. r. vádlottak esetében is.
- [519] Ezzel kapcsolatban utal a másodfokú bíróság arra, hogy Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak esetében a Btk. 82. § (2) bekezdésének b) pontjában írt enyhítő rendelkezés teljes kimerítésével, a büntetés törvényi minimumának, 2 évi szabadságvesztésnek a kiszabására látott lehetőséget azzal, hogy az okozott vagyoni hátrányra figyelemmel a Btk. 85. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezés alkalmazását – a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését – nem látta teljesíthetőnek.
- [520] Az elkövetésben betöltött szerepükre tekintettel eltúlzottnak látta a másodfokú bíróság a Terhelt7 VIII. r., Terhelt21 XXVI. r., Terhelt22 XXVII. r. és Terhelt23 XXVIII. r. vádlottakkal szemben kiszabott pénzbüntetést is, ezért a napi tételének összegét a Btk. 50. § (3) bekezdésére figyelemmel a törvényi minimumhoz közel, 2.000 forintban állapította meg. A XXVIII. r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés napi tételeinek számát is eltúlzottnak

tartotta a gondatlan bűncselekmény elkövetésére figyelemmel, ezért azt szintén a Btk. 50. § (3) bekezdése alapján 150 napra enyhítette.

- [521] Az ítéltábla a Btk. 51. § (1) bekezdésére figyelemmel a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén a hátralévő részének szabadságvesztére történő átváltoztatásáról rendelkezett.
- [522] Terhelt24 XXIX. r. és Terhelt25 XXX. r. vádlottakkal szemben – a terhükre megállapított bűncselekmény minősítésének megváltozására is figyelemmel – a Btk. 63. § (2) bekezdése értelmében – pénzbüntetés kiszabása helyett – intézkedést alkalmazott, őket a Btk. 65. § (1) bekezdése alapján próbára bocsátotta. A próbaidő tartamát a Btk. 65. § (3) bekezdése szerint vádlottanként 2 évben állapította meg.
- [523] Terhelt8 IX. r., Terhelt9 X. r., Terhelt10 XI. r. és Terhelt12 XIII. r. vádlottak esetében a bünszervezetben történő elkövetés megállapításának mellőzése azzal is járt, hogy a Btk. 38. § (1) bekezdése értelmében feltételes szabadságra bocsáthatók, melynek legkorábbi időpontja a (2) bekezdés a) pontja értelmében a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő nap. Változott továbbá a szabadságvesztés végrehajtási fokozata is; a vádlottakkal szemben kiszabott büntetést a Btk. 37. § (2) bekezdése alapján börtönben kell végrehajtani.
- [524] Pontosításra szorult az egyes vádlottak esetében az előzetes fogvatartás szabadságvesztésbe történő beszámításával kapcsolatos törvényszéki rendelkezés is. Ennek az indoka abban rejlik, hogy az elsőfokú bíróság – annak ellenére, hogy valamennyi vádlott esetében az ítélet rendelkező részében feltüntette a kényszerintézkedések tartamát – nem jelölte meg pontosan, hogy a kényszerintézkedés hatálya alatt töltött idő mely részét, milyen arányban számítja be a büntetésekbe. Különbséget kellett tehát tenni az egyes vádlottak esetében a bűnügyi felügyelet egyes formái között, illetve abban, hogy a bűnügyi felügyelet esetében mekkora időszakot lehet egy napi szabadságvesztésnek számítani.
- [525] Mellőzte továbbá a vagyoneklobzás alkalmazását Terhelt7 VIII. r. és Terhelt11 XII. r. vádlottakkal szemben, miután megállapította, hogy az általuk a cégek bankszámláiról felvett készpénzzel nem ők gazdagodtak. A tényállás módosítása szerint Terhelt7 VIII. r. vádlott által felvett pénzt Terhelt1 I. r. vádlottnak adta át, így az I. r. vádlottal szemben elrendelt vagyoneklobzást a Btk. 74. § (1) bekezdésének a) pontjára, valamint a Btk. 74/A. § (1) bekezdésének a) pontjára figyelemmel 161.268.637 forinttal felemelte.
- [526] Szintén a tényállás módosítása indokolta a vagyoneklobzás összegének Terhelt2 II. r., valamint Terhelt3 III. r. vádlottak vonatkozásában 52.884.071 forintra történő felemelését.
- [527] A fentiekben túlmenően korrekcióra szorult a vádlottakkal szemben kiszabott bűnügyi költség összege is.
- [528] A fellebbviteli főügyészség arra tett indítványt, hogy a másodfokú bíróság a vádlottakat egyetemlegesen kötelezze a bűnügyi költség viselésére. Ennek indokául azt adta elő, hogy egy adott tényállással összefüggésben kihallgatott tanú vallomástételével kapcsolatban felmerült költség vagy a beszerzett szakértői véleménnyel kapcsolatban felmerült szakértői díj az adott tényállással megvádolt terhelteket érinti, ezáltal nem különíthető el vádlottanként a költség, hiszen nem határozható meg az, hogy a tanúvallomás vagy a szakértői vélemény mely hányada vonatkozott kizárólag az egyik vagy a másik vádlottra. Azt ugyanakkor a fellebbviteli főügyészség sem jelölte meg pontosan, hogy mely tanúk vallomásával, illetve mely szakértők eljárásával kapcsolatos díjakat tekinti az egyetemlegesen megállapítandó bűnügyi költség alapjának.
- [529] A Be. 574. § (2) bekezdése szerint a vádlottat csak azzal a cselekménnyel vagy a tényállással csak azzal a részével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselésére lehet kötelezni, amelyre a bűnösségét vagy a felelősségét megállapították. A (3) bekezdés értelmében a vádlottat nem lehet kötelezni annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely – nem az ő mulasztása folytán – szükségtelenül merült fel, vagy amelynek viselésére a törvény alapján

mást kell kötelezni. A (4) bekezdés értelmében a bíróság a bűnösnek kimondott vádlottakat külön-külön kötelezi a bűnügyi költség viselésére, egyetemleges kötelezésnek csak akkor van helye, ha a bűnügyi költség vagy annak meghatározott része a bűnösnek kimondott vádlottak szerint nem különíthető el.

- [530] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlottak cselekvősége között olyan nagyfokú különbségek állapíthatók meg, hogy a bűnügyi költség egyetemleges megfizetésére való kötelezésük a vádlottak többségére indokolatlanul súlyos következményekkel járna. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság részéről a bűnügyi költség megfizetésének a Be. 574. § (4) bekezdésében meghatározottak szerint, vádlottanként külön-külön történő kötelezése törvényes volt; a fellebbviteli főügyészség erre vonatkozó indítványa ezért nem volt megalapozott.
- [531] Ennek ellenére észlelte a másodfokú bíróság, hogy az egyes vádlottakat terhelő bűnügyi költségek kiszámításánál az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett, ezért azokat pontosította.
- [532] A Be. 574. § (5) bekezdése értelmében a bíróság a bűncselekmény tárgyi súlyához képest aránytalanul nagy bűnügyi költség egy részének megfizetése alól a vádlottat mentesítheti.
- [533] Rámutat a másodfokú bíróság, hogy a XV. r. - XXVII. r. vádlottak bűnösségét a bíróság kizárólag a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában, illetőleg az 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntetében, míg a XXVIII. r. - XXX. r. vádlottak esetében a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott és a (3) bekezdésében meghatározott közokirat-hamisítás vétségében állapította meg. Az elsőfokú bírósági tárgyalás túlnyomó részében ugyanakkor a költségvetést károsító bűncselekmény elkövetésével, illetve a bünszervezet megállapíthatóságával kapcsolatos bizonyítás zajlott, melynek tárgyi súlya messze meghaladja a közokirat-hamisítás büntetének (vétségének) tárgyi súlyát. Ezért a másodfokú bíróság a Be. 574. § (5) bekezdésében meghatározott jogával élve Terhelt13 XV. r., Terhelt14 XVII. r., Terhelt15 XVIII. r., Terhelt17 XXI. r., Terhelt19 XXIV. r., Terhelt20 XXV. r., Terhelt21 XXVI. r., Terhelt22 XXVII. r., Terhelt23 XXVIII. r., Terhelt24 XXIX. r. és Terhelt25 XXX. r. vádlottakat mentesítette az őket ténylegesen terhelő bűnügyi költség összege *háromnegyed* részének megfizetése alól.
- [534] Az elsőfokú bíróság egyéb rendelkezései törvényesnek bizonyultak.
- [535] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság fellebbezésekkel megtámadott ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [536] A Btk. 92. § (1) és (2) bekezdései alapján a szabadságvesztésbe továbbmenően beszámította Terhelt1 I. r. vádlott esetében az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetésétől a mai napig letartóztatásban, míg Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában a 2020. július 21. napjától 2021. május 21. napjáig bűnügyi felügyeletben töltött időt. Utóbbi esetében öt napi bűnügyi felügyelet egy napi szabadságvesztésnek felel meg.
- [537] Az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján a vádlottakat külön-külön kötelezte a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Szeged, 2022. február 11.

Dr. Makai Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr. Hudvágner András s.k. előadó bíró, Dr. Tóth Sándor s.k. bíró

A Debreceni Törvényszék 26.B.261/2017/609. számú ítélete – a Terhelt16 XIX. r. és Terhelt18 XXIII. r. vádlottakra vonatkozó részének kivételével – a Szegedi Ítéltábla Bf.VIII.167/2021/178. számú ítélete folytán – az abban írt változtatásokkal – a 2022. évi február hó 11. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Makai Lajos s.k.
a tanács elnöke